

פאר רישרים

א) אמת קנה ואל תמכור כי כל המדות לריך לפעמים למכור לפי שעה כדי לקנות מדה טובה אחרת ע"ד מ"ש הרמז"ם ז"ל שאם נטה מדרך הממולע לקנה אחד לריך לנטות כנגדו ללד הב' כדי לבא לאמנע אבל במידת האמת אינו כן שאין למכור מפני שום מדה טובה שאם נטה מן האמת איך ידע שקנה שום מדה טובה שמה הוא שקר ומטעה א"ע, ב) כשאדם מהרהר בתשובה וזוכה שחותרין לו חתירה מלמעלה אז הוא מרגיש בעלמו החסאים אפי' על מתשבה שלא כהוגן משא"כ בזמן אחר, וזה שאומרים על אדם אחד ער איצט, "אין איידלער מענטש", ועל א' אומרים שהוא איש מגושם, פירוש סימן טוב שהוא אדם, "דק" ויש לו הרגשה טובה ומרגיש כך בעבודת הבורא, איין איידלער מענטש הוא שמרגיש בדברים דקים, וכו', ג) פ"א שיבח מאד מידות השפלות שהי' לו צבית הרב ז"ל ואמר עכשיו איננו ואני רולה שאזכה בג"ע לשפלות כזה, ד) כמה פעמים אמר לי אתה לריך לילך בדרך זה שכחצו בס' לואת הריב"ש ז"ל אל ירבה בדקדוקים דאם האט מעך דער . . . זילדותי, ה) ועתה אחיל בעזה"ש"י לכחצו מה שלקה הזכרון מדברי הרב החסיד והעניו איש חלקים מזה"ר רפאל זללה"ה מעיני מנהגיו הקדושים, ודברים אשר הי' מרגלא בפיו אשר כל דבריו בוערים כגהלי אש בשכל גדול ודק מאוד וכאשר העיד עליו מזה"ר הרב החסיד זולינא קדישא מזה"ר ז"ה צפה קודם נסיעתו לאה"ק בשם הרב ז"ה שאמר צה"ל קיינער ווייסט ניט וויא טיף מיין רפאל'ס מוח געהט גם הצעש"ע אמר השי"ה וועט מיר דאנקין וואס איך האב איהם לוא גישטעלט אזויא איין יאסילע על הרב דפילנאה, ואני אומר השי"ת וועט מיר דאנקין וואס איך אהב איהם לוא גישטעלט אזויא איין רפאל, פאר קיינעם זין איך קיין ערב ניט נאר פאר מיין רפאלין זין איך איין ערב אז ער וועט קיין מאל ניט קאלייע ווערין, פ"א שבת מזה"ר רפאל זללה"ה אלל מזה"ר ז"ה ז"ל צבאלטע, ובסעודת שחרית הי' צניה וזכה שמו"ה ר"ר זל"ה אמר שלריך לאהוב אפי' רשעים, וללמוד עליהם זכות ומו"ה ז"ה ז"ל אמר שלריך לבקש שרשעים יהי' להם מפלה ואח"כ צבוא מיה"ר ז"ה ז"ל לביהמ"ד אמר לי אתה סובר שהי' צכאן מחלוקת גדול צוודאי טוב מאד, והוא טוב לתפלה ולכל דבר כאשר היא אומר לאהוב כל ישראל אך לא הי' ראוני לדבר כ"כ צפרהסיא לפני העולם כי לפני העולם ז"ל שהרשעים יהי' להם מפלה, ועוד ווער פאר מאגט עב לו געהן דער מיט הלא צפירוש אמר מהרב זללה"ה מיין רפאל קען

פאר לישראל

קטן ליב האבין גראצט רשעים ע"כ, גם הי' אומר הי"ר צו"ה ז"ל צבוא ר"ד אללו אני מניה לו העמוד והשולחן, ועדיין אי"י אס ילאח ית, ופ"א אמר ל"א צעת שהי' הר"ר ז"ל מדבר דיבורים על השולחן ומו"ר רצו"ה ז"ל הלך לחדרו אלל התגור לחוס אי"ע והלך האיש הג"ל ג"כ אללו ואל"ל מה אתה עומד אללי לך אל השולחן ושם תשמע תורה וחכמה ורוח הקודש, גם אמר כשר"ד מדבר אני עולם עיני ושומע און עייר ליא אין חזר מיר איין צ' וג' פעמים און געה דער מיט, ו) בראש מדות ענותותו אין להעלות על הכתב ואף צפה אי"א לספר כ"א מיטוטא דמיטוטא, תמיד הי' עומד צביהמ"ד למטה אונטערין אייבען, וסיפר שבילדותו צר"ה אחד הי' עומד צלד השני של הרייבי סמוך להפתח כי מלד אונטערין אייבען נחשב אללו לגיאות כי שם מקום מעמד החסידים והי' אז מחפלת להשי"ת שיליבי מגיאות, וסיפר שפ"א הוכרח לעמוד למעלה על השפיגיל צאנק לעזור להחזן והי' לו יסורים גדולים וכמדומה שאמר גאר אדערי מחשבות, וכמה וכמה שנים הי' כוהג שפלות צמלבושים פחותים שלא הי' לו איבער גילגונים טילעב, ולא מטפחת החומש רק איזו שנים קודם פטירתו הפליר צו הרב מוה"ר ר' יעקב שמעון ז"ל צן הרב ז"ל שיתנהג קלת צמלבושי כבוד מחמת כשהי' הר' יעקב שמעון אומר לו הי' שומע ומקיים דברו מה שלא עשה כן לשום אדם צעולם כי הי' תקיף בדעתו מאוד כי הרז"ל אמר לו אז דוא וועסט געהן מיטין אמת וועט דרך דיע נשמה אליין לערנן, ז) והי' מרגלא צפומי' כמו שרזין לחיות כן לרייבין לחפוך להיות קטן מן הכל, וסיפר צהרז"ל שפ"א היטה אשתו מלערת את המשרת והקפיד מאד הרזל עליו ואמר ס'טייגט איין יודען זאל מען יסורים אן עוהן איוד איז עייער, עייער, עייער, והי' שם אדם אחד צבית שהי' נקרא הרשלי וואסער פירער שהי' אדם פחות הערך מאד והי' אפשר צן ארצעים שגה והי' עדיין צחור ואמר הרב ז"ל לאשתו איך לייעטער פאר הרשלין שהיא יקר מאד, והי' הוא ז"ל מסביר הדברים שאדם פדית כזה כשבא אלל צעה"ב, וכ"ש אלל בגיד, כמה הוא שפל, וכנעט צלבו מ"א מואד, וכלא נחשב אלל עלמו, ועל זה הי' מחשב הרז"ל, והי' בטל לפניו צהש"ו אימת אני יכל לבוא לשפלות כזה, ח) ורזינו שהי' לו תמיד שמחה וחיות כשהי' מזדמן לו איזו שפלות והי' מחשבו לעוצה גדולה מהשי"ת שזימן לו דבר זה למען לא יצבה לצו, ויש כמה מעשיות מזה, ופ"א ספרו לו מאדם הצוב אחד מפה, שהקפיד על השוחט שלא בא לביתו לשחוט הכפרות, ותמה מאד עד"ז, ואמר ובי על דבר כזה יש להקפיד ואס לא הי' צא השוחט לביתו הייתי נוטל הכפרות שלי, לילך אללו לשחוט גם תמיד הלך אל הרופא לגלח לא קראו לביתו, וכ"פ הי' רוכב על סוס צשוק שהי' מניעה לילך צרגליו, וצעת הגשמים הי' טפל

הקאפטין

הקאפטיין על הראש גם כשנודמן לו בדרך הלכו בשוק איזה פרי הלריך לו לביטוי
 הי' קונה בעלמו אפי' אלל ערילות והקפיד גם עליו מאד שלא לנהוג א"ע
 בחשיבות להחזיק ד"ז לבושה לילך בעלמו לשוק לקנות איזה דבר, (ט) סיפר
 שפ"א הי' באיזו עיר וישב צביהכ"ג למטה אלל העניינים, ואח"כ עמד חזן
 ומשוררים לפני העמוד ונמשכו כל הלבור שבציהכ"ג סביבות החזן רק הוא נשאר
 למטה עם העניינים, והי' לו כ"ר גדול מן השפלות הזה, (י) והי' זמן אחד שהי'
 מדבר הרבה בענין מה ששאל המ"ה וז"ל דער שמועה מאכער שואל את האדם
 עסקת בתורה, ובגמ"ח המלכת את קונך שחרית וערבית המלכת את חצריך עליך
 כ"ר ואם יש צו כו' והארריך בענין זה שלריך לעשות את חצירו ע"ע כמלך ובג"ר
 לא בע"כ וסיפר צנו ר' לוי שפ"א דיבר עמו איזה עסק וראה ממנו בשעת
 הדיבור שפלות כמו עבד לפני אדון (יא) ובהיפך כשהי' מזדמן לו איזה כבוד מאיזה
 אדם ומכ"ש מרבים הי' לו לער גדול מזה מאד והקפיד מאד שלא להמתין
 עליו עם שמ"ע והי' אומר עם פוילט מעך ופ"א הי' רי"ש ז"ל מקשה לו מעדארף
 דאך פארט הערין קדושה והתחיל מיד להתחנן אליו עאטאני לאוצ מיך לרי,
 והי' אומר בהרז"ל איך האב פיינט אז מען עוהט מיר כבוד אן אהוב את המוכיחים
 ושגא את המכבדך, (יב) סיפר הר' שמהה כ"י שהי' עמו בעיר סקווירע שהי' דר
 שם הלדיק הר' לבי נכד הצעש"ע זללה"ה והלך אל הר' לבי הג"ל ור' שמהה
 נשאר בהאכסניא ואח"כ בא הוא ז"ל אללו לאכסניא צפנים חולנית במראה געל
 ואמר רבש"ע וויאס האט זיך מיר היינט גיעראפון איך זאל מוזען געהן פאר הר'
 הרשלין, וסיפר שהי' צבית הר"ל הג"ל והי' ר"ל רולה לילך לביה"מ לצורך מילה
 ונתן לי איזה כיבוד וקרא אותו לביהמ"ד ובלאתם מן הצית כבדו הר"ל ללאת
 תחילה ולא רלה עד שאמר לו הר"ל הלא אתם אורה ואורה יולא בתהילה ואח"כ
 צבואם לביהמ"ד עמד ר"ל אלל הפתח וכיבדו לכנס תחילה ולא רלה והפליר צו
 ואמר אני הייתי עוד מסרצ גדרו רק שהי' לי רחמנות עליו והוכרתי לכנס
 תחילה ואחר המילה נשתהא עוד הר"ל שמה צביהמ"ד, והלך הוא ז"ל, ועל הדבר
 הזה הי' מלגטער מאד על הכבוד שקיבל עד שנשתמו פניו והי' הולך לביה כל
 המפורסמים הן בעירו והן בעירם כדי להקביל פניהם באהבה ושליט ועניה
 ולדק והי' מזהיר מאד שלא יהי' לאדם שום פירוד לצבות משום יהודי, והי'
 מקפיד מאד כשהלשיטו לפניו על שום אדם והי' אומר על המלשין שהוא גיבה
 ככלב ר"ל (ג) ופ"א דברו בענין צעה"ב אחד שהעיו נגדו יהרה לו מאד על
 הדברים ואמר זייל ווילין מאבין איין פירוד לצבות לווישין מיר און לווישין במחלין
 והי' רגיל להזהיר כשאדם רואה שחצירו שואף לריך הוא לאהבו ביותר יתעשה
 כי כללות ישראל הם מרכזה להקדושה וכשהם באהבה ובאחדות שורה עליהם

פאר לישורים

השכינה וכל הקדושה וכשיש ח"ו חיזה פירוד נעשה פירלה ומקום פמ"ו ח"ל ווערט אזליו וטפל קדושה ח"ו בקליפות וואס אמורא לכך כשאדם רואה שחזירו מתרחק ממנו לריך לאהבו ולהתקרב אליו ביותר ויסתום הפרלה הג"ל וסיפרו לי שצקין האחרון לפני הסתלקותו אמר שלריך להניח כל המלות בשביל שלא יהי' פירוד לבנות משום יהודי והי' אומר שטס ב"א הדריס צעיר אחת לריך ביותר לחזק השלום ומכ"ש הדריס צבית אחד שלריך עוד יותר, יד) גם הי' מזהיר - מאד לדון את כל אדם לבקף זכות ולא לראות שום רע על שום אדם רק להסתכל חמיד על רע של עלמנו:

ג) ובכ"ל יסוד האש הוא הכעס כי הכעס אינו ענק רק אזי אצות העומאה כמו הגיאות כי הכעס מטמא מלגאו ומלבר ועוקר הנשמה מכל וכל עם בלייבט יע אפאר' והי' מזהיר מאד על זה אפי' על הקפדה שקורין פאנטייעז ואמר על מי שהוא קפדן ומדבר דברים בהקפדה ער בילט וויא אהיינט ענק הגאווה אהבת השררה והכבוד דהיינו שאין יכול להיות לו גאווה דהיינו שהוא עני ואינו למדן ואין נותנים לו כבוד אזל הוא אהב כבוד ורולה שיתנו לו כבוד ענק השני מן הגאווה שהוא שוכח לזולתו מפני שהוא גדול ממנו דהיינו שאם לא הי' חזירו גדול ממנו הי' עתמין לו ג"כ מעט כבוד והוא ענק שני מן הגאווה, כי לריך להיות נמאס לי כבוד כלואה ממש, עוד אמר שציקס מרבו שיכלל ממדת הגיאות והפלייר לו מאד ע"ז וח"ל הרב ז"ל למוד זהר וח"ג אני לומד זהר ח"ל למוד הרבה זהר עוד אמר לו ענה על גאות זכיר כמה רקיעים ברא הקב"ה וסיפר כל לערך, פ"א הפלייר לו מאד וח"ל בלשון הזה הי רבי גאות וח"ל הרז"ל מה אתה רולה על זה דהיינו על מידת גאות לריך אדם לייגע ח"ע כל ימי חייו מהמתה שגיאות הוא לבוש השי"ת כאמור ד' מלך גאות לבש והשי"ת הוא ח"ס ומי שיס לו גאית הוא פוגם בלבוש של ח"ס וע"כ אין סוף לעבודה זו והיא עבודה כל ימי חייו ופ"א אמר בשהרז"ל בזה"ל אמענטש איז דארויף באשאפטן גיווארין אז וויפיגל ער וועט לעבן זאל עייר זיך ארום קוקטן ער זאל צאיי זיך נישט גרויס ווערין גם הי' עושה כמה פעולות אשר אין הדעת סובלתן כדי לצרחה מן הגאווה והכבוד, כד) יסוד הרוח הוא רוח ממללא דהיינו דיבורים לא טובים כי דיבורים אשר לא טובים נמשך מיסוד הרוח דהיינו שקקים לה"ר, רכיכות לינות, שיחה בעילה ואמר בזה"ל נאך אלייד איז דא אין רוח ממללא אלייד אלייד מגלה שבחיו לצריות והפליג בזה מאד ואמר שהוא קין המכאיב הגדול, כה) וסיפר שהי' אלל הרב פ"א ערך רבע שנה והציא מהנשיעה הזאת שני דברים העומדים ברומו של שולס ואמר כי כתיב בכתבי הארז"ל כשאדם אינו מדבר ארבעים יום שורה עליו רוח

הקודש והקשה ואם אינו מדבר רק ל"ח יום לא עשה ולא כלום ואיך אפשר לומר כן ואמר שאם אינו מדבר ל"ח יום שורה עליו כ"כ קדושה שאם לא ידבר עוד שני ימים שורה עליו רוח הקודש, וכן עד"ז עוד עד יוב א' ואפי' עשה א' שאינו מדבר הוא יותר קרוב אל הקדושה ואמר בשם הרב ז"ל בזה"ל ממלא וואם מען שמוהסט ווייניגער איז מען נהענטער לוא דער קדושה, עוד אמר כשאדם רואה לדבר חיזה דיבור ואינו מדבר מתמתט שזכר שיש לו קלח איבור היא עצודה גדולה שאינו יודע מזה רק הקב"ה בעלמו ואין מקפריגים יכולים לגשת לזו, כו) ב' הביא מן הנסיעה הג"ל על מה שדרשו רז"ל יו' ד' אהך את הברכה באסמך שאין הברכה מלוי' אלא בדבר הסמוי' מן העין ואמר בזה"ל עם איז אויבען מעהן ניט עייער נאר דאס וואס קיינער ווייסט ניט ע"כ הפליג מאד בהסיפק דהיינו לגלות שנחיו לבריות ר"ל כו) סיפר ששאל ר' נחום זללה"ה מהרז"ל ר' אחס מזהירים מאד שלא לדבר שקר איך לעשות כשנריך לתווך לעשות שלום והשיב לעשות שלום אני אומר מאד אמת ואני עושה שלום והי' מזכיר מ"ש בספר הרב דפילאה זללה"ה בשם הנעש"ט זללה"ה שמי שנכשל בשקר אסור לשקר אפי' מפני ד"ש דומיא דריבית, כח) בשם ר' זוסיא זללה"ה מדבר שקר תרחק פי' כשאחזה אומר דיבור אחד מיד אחזה מרחיק א"ע מהשי"ת, כט) בשם הרז"ל העולם סוברים דארים או דארים, דער עיקר איז מדות שהשגחתי ע"ע מאד בעיני המדות ואמר בשמו כללות המדות איז גאוח ושקר, ל) העושה עלמו לדבר אמת מוסרין לו מלאך שמדבר אמת, והעושה עלמו לכחש ולשקר מוסרין לו מלאך שמכחש ומשקר, העושה עלמו עייר עוהט זעך לדבר אמת דווקא והי' מקפיד על מי שמחזיק א"ע שכזר הוא מדבר אמת וכו' והבן ועפי"ז הי' מתרץ מה שאמר הרז"ל עיקר העבודה שלא להטעות א"ע והקשה הוא ז"ל בשלמא אם אני מטעה אחרים שייך לומר שלא מוטעה אוחס אבל כשאני מטעה א"ע איך אפשר ללאת מן הטעות ותירך ע"ד הדב"א הג"ל שמי שמקבל א"ע לדבר אמת אז מוסרין לו מלאך שמדבר אמת ווטט מען זיך שוין נישט נאריין, עוד אמר עלה ב' עשה לך רב והרב יש לו נשמה גדולה ולא תוכל להטעות א"ע עלה ג' ע"ז וקנה לך חבר ולכאורה קשה מה יועיל לי החבר בשלמא רב יש לו נשמה גדולה אבל מה יועיל לי החבר ותירך דכתיב בספ' בשם הרמב"ן אם אדם מסופק בדבר אחד אם לעשות או לא העלה לזה שיסלק הנאחו מדבר זה רק דזה העלה היא קשה מאד כיון שהוא רואה דבר זה איך יסלק הנאחו ממנו, אבל אם יקנה לו חבר והחבר אינו רואה בחאזה שלו ובודאי יודע את האמת, לא) משגל מוז גמאם זיין וכן הי' אומר על תאחת אכילה שימאם בעניו התענוג של אכילה

פאר ליישרים

קודם האכילה, לב) בשהרז"ל דארע וויא גאות און עזות ר"ל לויפֿען נאך דרהורי נשים, לב) בשהרז"ל שהי' אוהב אדם שהוא צריא זריו ויכול לעסוק צלרבי העולם, והי' אומר שזה מעולם התיקון, לד) באדם שהקב"ה חשוב וגדול אללו שס אחת מולא ענותותו פירוש הוא צודאי עמו שאם הי' בעל גאות א"א להיות שהקב"ה יהי' חשוב בעינו וגדול אללו, לה) השי"ת נקרא ד' אלקים אמת, והאורה תורת אמת, וישראל זרע אמת ואמר שא"א לביא למדת אמת אלא מאין דנטור צרית קודם, לו) הי' מזהיר מאד על מ"ש ואמר מי שיש לו מ"ש קשה לו לעשות תשובה כי מיד שרולה לעשות תשובה ע"ז נופל יותר במ"ש כיון שחוטא הוא ואמר העיילה הוא למ"ש שאסור הוא ור' מרדכי נכד מו"ה צו"ה שמע מהרב רי"ש בן הרב ז"ל עלה למ"ש שלא יחשוב מה שיהי' אחר זמן כלל רק באשר הוא שס והבן, לז) בשהרז"ל מי שתלה צרגליו הוא מחמת שנפל מן האמונה, כי האמונה הוא מסוד נו"ה תרין סמכי קשיע או מחמת שהי' נוהג הנהגה עושה ונפל ממנה ער האקט אפ דער פון ע"כ נעשה חולה צרגליו שאומרים צל"א אפ גיהאקט דיע פֿום, לח) מי שאינו רולה להיות עמו ושפל באמת אינו יכול להאמין בהקב"ה שהוא משגיה בכל דרכיו ועניויו של אדם שאפי' דבר קל של אדם אינו נעשה בלתי השגחת השי"ת, בהרז"ל שאדם לריך להאמין שאפי' קש המונה בארץ הוא בגזירת השי"ת שגזר להיות מונח שס עם הקלות לכאן ולכאן, כ"ז מען האריוויע ניט שכבוד יהי' נמאס בעינו אינו יכול להיות יהודי, לבט) אדם שהוא אלל עלמו אין אין דינים יכולים לשרות עליו כיון שהוא אלל עלמו אין על מה יהיו שורין דינים זה בהרז"ל, מ) הי' מרגלא בפומי' זה הכלל שאנחנו מקלקלין והקב"ה מתקן והסביר כי הקלקול ודאי צא רק מלידו כי איך שייך להשי"ת מקלקל לעלמו ר"ל שמעשה האדם המה נוגעים בכבודו ית' אלל התיקון אין צידינו כלל רק שצידו ית' כדאיתא בגמרא אלמלא הקב"ה עוזרו וכו' והיולא מזה שאין צמה להתגאות כי המעש"ט שאנו עושים אינו צא מלד עלמנו רק מלידו ית' ובעזרתו כי בלתי עזרתו ית' א"א לעשות שום דבר עוב וגם יכול לפטור ממ"ש ג"כ בשנפל באינו מדה רעה או כשנכשל ח"ו בעצירה לא ידאג ביותר רק יהי' לו בשחזו שהשי"ת יעזור לו ויתקן הכל כי זה כלל גדול שאין צידינו רק הצחירה והשאר עד גמר הדברים הכל צידו ית' ומיד שיבחר אדם בעוב השי"ת עוזר לו בלי שיעור וכמה פעמים אמר שאף הצחירה בעלמה לריך אדם לעזבתו ית' שיעזור לו ויחזקה, מא) כשאדם מצוה אותך ועושה לך יסורים לריך להתחזק ולאהוב אותו יותר מן הזמן הקודם, טעם א' אמר שילה"ר גדול יש צוה לשנא אותו לכן לריך להתחזק דוקא ולאהוב אותו ביותר, עוד אמר טעם אחר כי עי"ז שיאהוב אותו יחזר אותו

אחוה אדם בתשובה ולכן לריך לאהוב אפי' רשעים רק לריך שיטגא מעשיהם
 הרשעים ואסור להתקרב אלנו אבל לריך לאהוב אחוה ועי"ז יוכל להיות שיחזור
 בתשובה כמ"ש על אהרן עה"ש אהב שלום ורודף שלום אהב את הצריות ומקרבן
 לתורה, ואמר בשם איזה ספר הפירוש שע"י שהי' אהב אחסם הי' מקרבן
 לתורה, שעי"ז חזרו בתשובה ואמר טעם להסביר ד"ז שמחמת שאני אהב אחוה
 הוא ג"כ אהב אחי כי כמים פ"פ ואני שוגא מעשיו הרעים ועי"ז הוא ג"כ
 מתחיל לשגוא מעשיו הרעים יחזור בתשובה, וסיפר מהבשע"ט ז"ל שהי' אדם
 כשר אחד שי"א בנו לת"ר ולכפירה ר"ל וזה הבשע"ט לאצו שיאהוב אחוה
 ביותר ומחמת זה י"א מהכפירה, ט"א אמר שלריך לאהוב את השוגא גמאד כדי
 מען זאל פֿאַר שטעללין דעם בלייז וכו', (מז) סיפר מזקיני של הרצ ז"ל שהי'
 שמו ג"כ ר' פנחס והרז"ל נכדו נקרא על שמו שהי' דרכו לכסוף אלל משומדיה
 ר"ל ואמר להם שיתן להם עוה"צ שלו, וציקס מהם מאד שיאמרו בכ"י פסוק
 שמע ישראל חולי אמר סתם ק"ש ובעבור זה יתן להם כל העוה"צ שלו ואמר
 להם עשו כל הרשעות שאתה חפץ ומה אכפת לך שתאמר ק"ש והי' מפליג בהם
 עד ששמעו אליו וילאו רבים מהכפירה עי"ז, (נג) ואמר הוא ע"ז מכאן חנו
 רואים כמה גדול כחו של ק"ש שעי"ז ילאו משומדיה מהכפירה, מכ"ש ישראל
 רשע שיאמר שמע ישראל בכל יום וזודאי יש בזה כח להוציאו מרישעתו לכך לא
 יפחד אדם ביותר ולא ליאש א"ע מעבודה ח"ו, (מד) בשם ר' גדלי' ז"ל מלונץ
 שאמר בשם רבו המוכיח ז"ל שמישיח יהי' מלמד זכות על כל ישראל אפי' על
 רשעים, שהם לדיקים אז זייל זענן גירעכט ועי"ז יחזרו בתשובה ועי"ז תהי'
 הגאולה, כי בתשובה גאלין והי' אומר לדיק קטן אהב רשעים קטנים, ולדיק
 גדול אהב רשעים גדולים אבל משיח יהי' אהב ומלמד זכות אפי' על רשעים
 גמורים וכל מי שמלמד שום זכות על כל הצרואים הוא מבחי' משיח, לכן לריך
 אליהו לצא קודם משיח לעשות שלום בטולם כדי שיוכל משיח ללמד זכות על
 כולם שאם אין שלום ח"א שיהיו שניהם זכאין שאם זה לדיק אין זה לדיק, (מה)
 בשהרז"ל שינה הוא מצטל דינים כמ"ש בת דינא בעל דינא, אמר שע"י כעם
 בא ח"ו האדם לידי מכשול ר"ק ח"ו ורמו מפסוק והסר כעם מלבך והעבר רעה
 מבשרך גם מפסוק וכעם בחיק כסילים ינות, ופ"א אמר שהמכשול של ר"ק
 ח"ו בא מגאולה, עלה לכעם דאיתא בגמרא כל הכועס צידוע שטוונותיו מרובין
 מזכותיו, לכן חקף כשאדם רואה שמתחיל לכעוס יחשוב בלבו כיון שאני כועס
 מוכח שטוונותי מרובין מזכותי ואיך יש לי פכחי לכעוס הלח אני לריך לחזור
 בתשובה ומהרהר בתשובה וממילא נפטר מן הכעס כי מיד כשחזר בתשובה
 עכשיו זכותיו מרובין מעוונותיו ח"א לצא לידי כעם עוד לריך למסור נפשו שלא

פאר רישרים

לדבר דיבורים שלא לאורך, מו) בשהרז"ל שקר לריך להיות חמור כמו עריות ואז יבא משיח וביאר הוא ז"ל שודאי פגם של עריות למעלה הוא יותר משקר, אבל הטעם לדברי הרב ז"ל ע"ד שאיתא בתדצ"א העושה עלמו לבחש ולשקר מוסרין לו מלאך שמכחש ומשקר ר"ל שיאמר לו על מלות עבדות ועל עבדות מלות, וכי איך יכול לעשות תשובה וכי משוגע הוא לעשות תשובה על מע"ט שטעה וא"כ יכול להיות שימות ח"ו בלי תשובה ובתשובה דוקא גאלין משא"כ בעריות לא שייך זה לכן לריך להיות שקר חמור כמו עריות ויוכל לבא לתשובה ע"כ עבירות שטעה לכן יבא אז משיח כי בתשובה גאלין ופ"א סיפר מהבצע"ט שאמר להגלוים אליו בזה"ל קינדער איהר דארפֿט מיין ניט נאר איהר זאלט אייך זייער היטעטן פון ליגען וועט אויס אייך זיין לייט, מוז) בשהרז"ל שאמר אליו בזה"ל אז דוא וועסט געהן זייען אמת וועט דייך דיע נשמה לערנן כמ"ש נשמת חלקים תלמוד נשמת שדי תבינס, ואמר קיין שום זאך איז מיר אזוי שווער ניט אן גיקוממען וויא ליגען עס האט גידאווערט דריילהען יאר און עס האט מיר גיבראכין איטליכע גליד אבער איך בין ארויס דער פון אפילו איין מאח זאל ניט זיין קיין ליגען וצטיין הכעס סיפר בשהרז"ל שאמר בזה"ל כעס האב איך גיבראכין האלט איך עס באיי מיר אין קעשינט אז איך דארף נעס איך דאס ארויס, מח) סיפר מה ששמע מר' מאיר חמעלקער ז"ל שהי' מקובץ להרז"ל שפ"א אמר לו הרז"ל אס יספר לך אדם שהי' מחפלל אזוי שארף אז עס איז גיפאלין ליין פון דעס מויל זאלסטיא גלעבון דאס בין איך גיווען אבער סיאיז נאך ניט גיווען אמת היינט איז דער אמת, מט) בשהרז"ל שאמר שבשעת הדבר ר"ל לא עלה שום מורא על ראשי מחמת עלמו כי ידעתי שאין אני אומר שקר, אבל אותן השקרנים נפלו כקש ר"ל, נ) עיקר ת"מ שלו הי' ללאת ממדות רעות ואמר שהתחלתן של מידות רעות הם גיאות ושקר והתחלתן דהתחלתן הוא שקר ואמר שהי' רגיל ללוות לאותן אנשים שמתקרצין אליו בתחילת קורבתן על שני דברים להתמיד בלימוד ושלא לדבר שקר ואס תלייתו ותקייטו שני דברים אלה אומר לכם עוד ואמר דאס לא ילא משקר לא ידע באיזה מעמד הוא עומד שיכול להיות שיסבור שדבר זה שטושה הוא עבודת ד' אבל באמת הוא בזהיפוך, כמו דאיתא בתדצ"א הג"ל לכן התחלת עבודה הוא שיראה ללאת משקר ואח"כ יהי' לו צניקל ללאת גם משאר מדות רעות ר"ל, נא) הי' רגיל תמיד להיכיה העולם שלא ידברו שקר אפי' קטני קטנים והי' מחמיר בעיניהם מאד דבר זה והרגיל אותם לדבר צפיהם שאסור לומר שקר כי ההרגל נעשה טבע והי' מרגלא בפומי' זה"ל דיע נשמה זאל ארויס געהן, און קיין ליגען זאל פון דעס מויל נישט ארויס געהן, נכ) סיפר שפ"א

שפ"א זא הצעש"ט זללה"ה אל מקורב שלו ר' צרוך קאמינקער והוא הי' צוויין
 הויז עס המשרתים ונתכעס הר"צ שס וצת"כ אמרו לו שזא הצעש"ט והשליך
 הכל וזא אלל הצעש"ט אמר לו הצעש"ט אני מקבל ע"ע שלא לכעוס עוד אפי'
 על ערל שלי אלעקסיי' כי לולא שידעתי שזאתי לציחק ואני מכיר אותך שאתה
 דר צכאן לא הייתי מכיר אותך כי ש"ד הלצים אותך מראש עד רגל מחמת
 הכעס שכעסת, נג) צשהרז"ל איך האצ פיינט המ"ש רק צפסה כל המ"ש אמר שמ"ש
 נמשך מגיאות כי מחמת גאווה חושב צלצו וכי ראוי להיות לו כו"כ אבל מי שהוא ענו
 סובל הכל צשמחה צשהרז"ל שהי' מזהיר מאד להתפלל על פרנסה גב כי פרנסה גימ'
 נשמה גס הי' אומר צשהרז"ל צסס הרמז"ס ז"ל דתפלה הוא מדרבנן רק תפלה
 מדאורייתא הוא שכל מה שיחסר לאדם יתפלל להשי"ת ואפי' צלשון לע"ז גס אמר
 צשהרז"ל שומים ריידען זך איין לווחין ככלצין הצ וכו' ואין מתפללין צרה ויזכ"פ
 על פרנסה. דאס האצין זייא ניט או צזה"ל פאר מאגין זייא ניט אין דאס צעטין
 זייא ניט גס הי' מזכיר צמ"ס צספר צפ"י שמעתי ממורי צסוף הספר הג"ל
 שלריך להאמין שכיון שאדס מתפלל להשי"ת על איזה דבר צקשה מיד הוא ענה
 ואף שלא נעשה מצוקשו צפועל נעשה תיקון עי"ז צעולמות העליונים והנצוהים
 ז"ל מען דארף האצין דיע תפילה אין העכירע עולמית נד) היה מזהיר מאד
 על כעס ואפי' על הקפדה צעלמא שקוראין פאנטיזעו והי' מזהיר שלא יהי'
 קפדן צציתו והי' מזכיר דברי הוזהר פ' ואחצקן ד' רכ"ט לאכהגא. גרמי' עימיהו
 צנחת וצחידו והי' מקפיד אפי' על הניגון של הדיבור אפילו צדבר שלריך ללווה
 לצ"צ או למחות צידס על איזה דבר שלא לאמרו צדרך כעס והקפדה רק
 צלשון רכה וצנחת והי' מזכיר מ"ש צאגרת הרמז"ן לדבר צנחת כל דצריך לכל
 אדס וצכל עת ואגרת הכ"ל הי' יקר וחשוב אללו מאד וראיתי צזמן אחד
 שהי' טושא ספר קטן שהי' נדפס צתוכו אגרת הכ"ל עמו לציהמ"ד צהליכתו
 לצהמ"ד להתפלל צכל יום כמה ימים והי' קורא צו קודס התפלה והי' אומר
 שהרמז"ן ז"ל הצטיה שזאס שיקרא אדס צו יעוהו מן השמים צכל מה
 ששואל כמ"ש צסוף אגרת הכ"ל ומ"מ הי' מלמד אנשים שלפעמים לריך להטיל
 אימה על צ"צ כשרואה שאין משגיחין צו ואין נשמעין לדבריו לריך לדבר שארפי'
 דיצורים וצלבד שזוהר שלא יצא לידי שוכ כעס והקפדה צלצו ופעס א' שמעתי
 שאמר כמדומה לר' משה שוב זללה"ה כשירטה אדס להדריך את צ"צ צדרך
 הישר איך יכעס עליהם שעי"ז ידריכה לצובה כיון שע"י כעס הוא מטמא א"ע
 הי' הוא מכניס עוד איחה עומאה צהס והי' אומר שכעס נמשך מגיאות
 כפירש"י על פסוק והאיש משה עמו מאד שפל וצבלן ר"ל כי מחמת שהי'
 עמו מאד הי' סובל כל מה שאירע לו נה) גס הי' רגיל להזכיר מה שפרש"י

פאר ליישרים

עו"פ ויקלוק משה על פקודי החיל כיוון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות
(נו) גם הי' רגיל להזכיר מ"ש הזוהר בפ' תלוי ע"פ חדלו לכם מן האדם
אשר נשמה באפו דמי שהוא בכעס דא הוא צ"ג דמריד במרי' ואסור להתקרב
בהדי' ולאחחברא עמיה ודא איקרי' טורף נפשו באפו איהו טורף ועוקר
נפשי' צי' רוגזא (ולפעמים הי' מזכיר מ"ש בר"ה שטושה נפשו עריפה) ואשרי'
בגוי' אל זר ועד"ז חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דהאי נשמתא
קדישא טריף לה וסאיז לה בגין אפו אשר נשמה נחלק באפו כי במה נחשב
הוא ע"ז אחתשיב ההוא צ"ג ומאן דאיתחבר עמיה ומאן דאשחעי בהדי'
כמאן דאיתחבר בע"ז ממש מ"ט בגין דע"ז ממש שארי' בגוי' ול"ע אלא דעקר
קדושה עילטה מאתרי' ושארי' באתרי' אל זר מיאי אל זר כתב צי' אל תפנו
אל האלילים כגוונא דא אסור לאסתכלא באנפוי' וכ"ת דהא לשעתא הוי'
דעבר והדר אהדר לאז הכי דכיון דאטיקר קדושה דנפשו מיניה ומאתרי' וההוא
אל זר מקפח ההוא אתר איתחקיק צי' ולא שבק לי' בר כד איתדכי' צ"ג
מכל וכל ועקר לי' לעלמין והי' מסביר וכי ענין הכעס דומה לשאר עבירות
שאינן מטמאה אלא מלצר אבל הכעס מטמא מלגיו ומלצר דההוא אל זר
שאר' בגוי' ולריך תחילה לקפח הכל יפה מתיכו ולבחר אשתדל להתקדש
ולאמשבא קדושא עליהו כדין ולואי דאיתקדיש עש"ב (נו) גם הי' רגיל
להזכיר מ"ש בספר של הר' נחום זלללה"ה בש"ר נחמן קאסיווער ז"ל עמ"ש
בגמ' רגון לא עלתה בידו אלא רגזינותא מיאי הפי' בידו דאיתא בספרים
כשהנשמה עולה למעלה נשעת שינה כותבת בידו כל העבירות שטעה ביום
וזהו כשלא כעס אותו היום אבל אם הי' בכעס א"ל לכחוב שאר עבירות רק
ענין הכעס ומדדא צי' כולא צי' וזהו לא עלתה בידו לכחוב אלא רגזינותא
שכעס וממילא כיון דדא צי' בו' נח) הי' אומר אם לא הי' סיוע מהשי"ת
ביודישקייט הי' ח"ו רוב העולב כופרים (נע) לאדם לא נתן רק הבחירה
כמ"ש ובחרת בחיים ומיד שבחר לו בטוב השי"ת עוזר לו עד אין שיפור
וערך כמ"ש בגמ' אלמלא הקב"ה עוזרו וכו' וגם אמר בזה"ל דען מיידיק אז
השי"ת עוזר לאדם בענין הפרנסה מכ"ש שעוזר לו ביודישקייט אזי שון אכש"כ
אז עייר וועע זיך העלפין ס) בגמ' דר"ה למי שמשים עלמו כשיריים אמר
בדרך הלגה שמליין רש"י למי שמשים עלמו כשיריים ולא פי' ע"ז כלום אלא
שרש"י מראה להקורא בן אדם ראה מה כחוב בגמרא דבר יקר ערך למי
שמשים עלמו כשיריים שלריך להיות אלל עלמו שיריים ופ"א אמר מען דארף
זיין באיין זיך איבריג וסיפר שפ"א הי' בעיר יאטוב הרז"ל והלכו אללו עולט
גדול והי' שם דיין אחד זקן כמדומה לי שקראו בשמו ר' יעקב והלך ג"כ עמהם

והראה

והראה הרז"ל באלצטעו על אוחו זקן הנ"ל ואמר בזה"ל זעהטע איהר דעס האלעין
 ר' יעקב עייר איזע באיי זיך אצריג ופ"א אמר בזה"ל מען דארף זיין באיי
 זיך פילטעטער (כדפרש"י על הגמ' הוי קבל וקיים) סא) אמר במה דאיתא
 במפרשים שבעל גאווה מתגלגל בדבורים העטס שבעל גאווה אומר בלבו איך
 בין אשרייבער איך בין איזיגער איך בין אלערנער וכו' ורשעים אפי' בפתחה
 של גהינם איכס חוזרין בחשובה ולכך אפי' אחר העונס שמתגלגלין בצריה
 פחותא רועשת ולועקת איך בין שדצורה נקרא בלע"ז אצין סב) כל
 העובדות שאדם עושה הוא לריך איזה סיבה לדבר או ע"י ד"א אבל גאות
 א"ל לשום סיבה רק יכול להיות שישכב אלל התנור ובציתו קרירות גדולה
 והוא מתחבה צפעלך קרוע ומחשב בלבו איך בין גרויס לכן לריך לזהר מאד
 מגיאות משום דשכיחי עובא, סג) ה' מוכיח לזהר מאד שיהי' אדם טוב ונח
 הן על אשתו וב"ב והן לכ"א והי' מזכיר לשון הזהר בנחת ובחידו ככל כו'
 ולשון הרמב"ן סד) בשם הרז"ל שאמר בזה"ל אין איטליכען איז דא עייערס
 וואס אין קיינעס איז נישט דא והי' מסיים לכן אל תהי צו לכל אדם זהו פירוש
 הגמ' כל לדיק ולדיק נכוה מחופתו של חבירו חנפתו הוא לשון מכוסה ומחופה
 ר"ל שכ"א נכוה מדבר יקר שהוא מכוסה אלל חבירו סה) עיקר הוא אמונה
 להאמין שכל הנהגותו ומאורעות שלו הכל באים מאתו ית"צ בהשגחה פרטיות
 והי' מזכיר מ"ש בגמ' בא חצקוק והעמידן על אחת וכו' וכמדומה שאמר
 מהו לשון והעמידן דאיתא שקר אין לו רגלים ואנו אומרים אמת ואמונה כי
 מי שמדבר אמת יש לי אמונה בהשי"ת משי"כ מי שאומר שקר זהו והעמידן
 דמי שיש לו אמונה ודאי אומר אמת לכן יש לו העמדה על רגליו. גם
 אחר בשם הרז"ל שלריך להתפלל להשי"ת עבור אמונה יאמר הרז"ל על עלמו אני
 אומר בתכילת אלקי נטיר ותן בלבי האמונה יהכנעה יענוה עיין לקמן פי'
 הפסוק עיני תמיד אל ה' כי היא יליא מרשת רגלי הון ואמר שטיקר הרשת
 הוא גיאות ושקר שצוה היל"ר לד את האדם והראי' שאמר לשון רגנו כי
 שקר אין לו רגלים גם גיאות נמשך משקר שכובר שהוא אדם חשוב לכן
 מתגאה אבל הוא שקר ודוד המע"ה א' שהשי"ת עוזר לו בדה"ז נגד הינה"ר
 סז) בהרז"ל אירח הוא המתקת הדינים, מי שהוא רגיל בשקר קשה לו לעשות
 תשובה כי שקר פוגם באימא שהיא צינה שהיא תשובה, שמע בשם הר"י נחום
 זלללה"ה והי' הדבר חביב אללו מאד מה הוא לומד תורה לשמה ר"ל כדי
 לקיימה כמו ששמה תורה שהיא מורה דרך סה) כמדומה לי בשם ס' הסד
 לאברהם שכל מה שאדם רואה ד"ת בספר היא בחינת גוף ומה ששומע
 מפה הוא בחי' נשמה והי' מספר בשם הרז"ה ז"ל שפ"א שבתו יחד בק"ן
 גראפטעינגען

פאר לישרים

גרוספיטען. והפליר צו הרצו"ה ז"ל שידבר בשבת זה מחומר השקר א"ל וכי צפניכם אני לריך לדבר מענין זה. כי מן הסתם אחס נזהרים מאד משקר ומהירים גם לאחרים וא"ל גם אני לריך מאד לשמוע דברים אלו וא"ל כשלריך לזכור חומר השקר יש עלה לפתוח ס' ר"ח פי"ב והשיב בזה"ל הערין פון אמויל איז פייער. והוא סיים כנ"ל. (טע) - בזהר"ל שהי' מלפה שיגיע לארבע פרשיות ואמר איך וואלט געהרין עם זאל קוממען דיע ארבע פרשיות איך זאל זיך זעהן מיט דעם אייבערשטין (ע) בזהר"ל צענין האבן עזרא שקורא תגר על הקליר ואמר הרז"ל אני אוהב ללמוד זכות על הא"ע זללה"ה כי פעם א' חלם לי שטלתי לתורה. ואמרו לי שהוא ס"ח של א"ע ואמר שיש ללמוד זכות עליו עד"מ מי שהולך במקום חושך וראה מרחוק אור גדול יש א' שיש לו הצטה חזקה ויכול לראות ולהשתמש ע"י אותו אור אף שהוא מרחוק ויש אדם א' שיש לו רגלים חזקים שיכול להגיע עד סמוך לאור ויראה לאורו כך התנאים ואמוראים היו סמוכין לחי"בן. ביהמ"ק והי' עדיין מזהיק מאותו האור של ביהמ"ק שהי' אור גדול כמו בתחילת הלילה. עדיין מאיר קלת מאור היום והלדיקים אחרונים שצדורות הללו סמוכים לאורו של משיח ע"כ אין חידוש עליהם שמשגיגים האנז' ואמר בזה"ל סיידין מעזאל זיין בלינד אז מען זאל ניט זעהן דעם אור פון משיח אצל הא"ע הי' באמלע רחוק מן החורבן ונאורו של משיח ע"כ לא השיג מעלה הקליר ע"א) בזהר"ל יש בידי בקל להתיר הגלות כמשחל בניהח מחלצא אחי וויא דיא שטרוויא אויף ליא הייבין רק שיש לי נאמנות וכמדומה שאמר שלזה נחמו דבר זה בידי כי השי"ת יודע שיש לי נאמנות (עב) ברהז"ל לצבול ביום א' טוב להסיר טרדות בכל שצוב אז גם זוהר טוב לטרדות כי טרדות באים מחמת עה"ד טו"ר וזוהר הוא מאילנא דחיי' (עג) סיפר שהרז"ל עשה נשואין והי' עולם גדול על הנשואין ולא הי' שום דבר היזק ולא נשבר אפי' לנחית קטן והי' חידוש גדול צעניי העולם ואמר הרז"ל מה זה חידוש אליכם שהי' מתים שומרים עד) איש מקהלתנו סיכר שהי' מתים אללו כמה צנים ושלח להרז"ל על פדיון וזה הרז"ל אליו שיאמר מעמדות וכן עשה והועיל לו ב"ה שנתקיימו לו צנים ואח"כ אחרי פטירת הרז"ל כמה שנים שכח הדבר ופסק לומר מעמדות ומתו לו כל צניו ר"ל ע"ה) ספר להרז"ל בעד ר' דוב כהן מקהלתנו שמתו לו כמה צנים ואמר הרז"ל איר האט אייך ניט גמייזט געמען גישועסטער קינדער וכן הי' עו) צענין תקון הלוח הזהיר לנו כ"פ לומר תיקון רחל ובזהרז"ל כי כשאדם הוא במקום שהמלך שרוי' הוא נשמר מכל דבר רע ולכן

לריך כביכול להשתתף בלער השכינה היינו על נהרות צבל ומזמור לאסף וזכור והצט
 ופזמון צהיכלך וכו' ואח"כ התעוררו ומוהרצ"ה ז"ל אמר שא"א התעוררו ואס
 אין לו פנאי כ"כ יאמר עכ"פ עכ"צ, וזכור, וצהיכלך, ואס לא גס עכ"צ לא
 יאמר רק צהיכלך וכל זה אפילו קודם השינה אס הוא אחרי חרות לילה, עז)
 הי' מקפיד מאד שלא להגיה תפילין על שולחן צלא כיסן ואמר ששמע מפי
 הרב דפילגאה זללה"ה שלעק צקול גדיל על אדם ח' שהגיה התפילין על
 השולחן, ואמר איך האב פייגע אזעלכע חסידים וכשלא הי' מזדמן לו הכיס
 של תפילין או של טלית הי' מניחן צקעשיגע כשהי' נחוץ, עח) ראיתי שלא הי'
 מקפיד מלומר דברי תפילות ותהילים צתפילין דר"ת צין של יד ושל ראש, הקפיד
 להגיה תפילין עכ"פ קודם לעולם יהא אדם כדי שלא לומר אפי' ק"ש קטנה
 צלא תפילין צשם הצעש"ע זללה"ה, עט) יכוין ללאה י"ח צק"ש קטנה ועוצ
 לקרות כל הג' פרשיות ואף צצמג"א מפקפק ע"ז שטוב יותר ללאה י"ח צק"ש
 וצרכותיו כשאינו ירא שיעצרו הצבור זמן ק"ש ולכן לא יכוין ללאה י"ח צציהכ"ג
 צק"ש קטנה, אמר הוא שאין לחוש לזה, כי עפ"י האר"י ז"ל לריך שגי מיני
 ק"ש צשחרית ולזה עכ"פ טוב לכוין ללאה י"ח ויקרא כג"פ, פ) מוהרצ"ה
 ז"ל הי' נוהג שלא לדבר שום דיבור מאור הצוקר עד אחר התפילה וכשהי'
 לריך לומר דבר נחוץ הי' אומר בלשה"ק וצקילור, ומוהר"ר ז"ל לא נהג צזה
 לפי דרכו צקודש ואמר אמת שהיא דבר יקר מאוד שלא לדבר קודם התפילה
 רק אפגימאסטון, . . פא) צענין התפלה הי' מלמד לכוין פי' המילות ולהתחיל
 קלם צמהירות חיבה אחר חיבה הודו לד' קראו צשמו, כמו מי שלומד צס'
 שמיים לצו למה שאומר ולא לדחוק א"ע לכוונה עכ מ"ש צכל חיבה צפ"ע
 כידוע צשהרז"ל ופ"א דיבר אף שמתמת זה צבלע חיזה אות ע"ז נאמר ודילוגו
 עלי אהבה והוא צעלמו ראינו שהי' מתפלל צהכנעה גדולה ועיניו צחוץ הסיודר
 ורובא דרובא צלחש ותוכן דרך תפילתו לא ידעתי אס ידע שום צן אדם פצ)
 מוהר"ר ז"ל אמר שא"א פ' מזמור שיר חנוכה ומתחילין ארוממן, צצ"ש וישחבה
 הי' אומר הרז"ל חי עולמים צפתח כ"ש מר"ה צשס מוהר"ר ז"ל, ד' מלך כנ"ל
 צקמן וצפתח ולא כולו צפתח שאין משמעות כ"ש ממוהרצ"ה ז"ל, והוא רחוס
 שמעתי מר' נח יעקב כ"י ששאל ממוהר"ר ז"ל אס לומר צשצת ויו"ע והשיב
 לו שיש לאמרו צלחש, יה"ר שקודם פ' התמיד אומרים גס צשצת ויו"ע כך
 ידעתי מהס ז"ל וכמבואר צפע"ח, פג) ציתמת ישחבה היו אומרים מלך אל
 חי העולמים צלא חיבת יחיד, יתגדל ויתקדש כל הדלחן צפתח לא אמר והתקין
 מאורות ולא אור חדש על"ת, פד) אהבת עולם אפי' צשצת צלא אה"ר עוד
 שמעתי ממנו שהי' אומר צאהבת עולם וטהר לבנו ויחד לצבנו לאהבה וכו'

פאר לישרים

וג"כ הי' מרגל'א צפומי' צהזכיר'ס על השולחן נוסח זה שמעתי מר' מיכל יעקב שא"ל מוהר"ר ז"ל צנוסח צרכה הג"ל והבא עלינו צרכה ושלום מהרה והציאנו לשלום מארצ'ע כנפות הארץ כך הי' אומר הרז"ל וכך תאמר אהה, לור ישראל וכו' וגאמר גואלינו ד' לציונות וכו', פה) צשמ"ע קונה הכל צלא ואו רק כמדומה לו שצימים נוראים הי' אומר ומנגן מוהר"ר ז"ל תיבת וקונה הכל עס ואו ואני שמעתי מאצ'י צפירוש קונה הכל אפי' צימים נוראים, לא אמרו כי אל מלך גדול וקדוש אהה כך נ"ל וגאלינו מהרה למען שמיך ותיבות גאולה שלימה אמרו צשהרז"ל שהיא טעות דרש"י פי' צמגילה דזו הצרכה צצקנה על לרות המתחדשות וכ"ש מפי הרצ הר' יעקב שמעון זלללה"ה פו) צרך עלינו צין צקיץ וצחורף, ושצעינו מטובה, וצרחמים ולדקינו צמשפט כה"א מוהרצו"ה זלללה"ה אצל מוהר"ר זלללה"ה אמר וצרחמים צלדק ומשפט פז) וכל המינים צרגע יאצדו צצית ולא צכף צרגע ועל פליטת סופריהם ולא צית סופריהם ותיבת צית נמשך מכת הש"ץ ימ"ש שהוסיפו תיבת צית לצדות גי"מ של שקר שתיבת צית סופריהם עולה למנין צ' שמות העומאה הג"ל ומ"ש ושים חלקינו עמהם לעולם ולא נצוש וכו' כל"ל, לא אמר ומלפנים וכו' אצ הרחמים שמע וכו' פה) א"א חנינו וענינו ושמע תפילתינו רלה צעמך ישראל וצתפלתם ולא שעה רק נ"ל שפ"א דיצר מוהר"ר ז"ל צציו"כ י"ל שעה ול"ע העידו לי שמ"ץ הרצ ז"ל הי' אומר צרוצ עזו ושלום צכל עת וצכל שעה צשלומך ואני ידעתי שמוהרצו"ה ז"ל לא הי' אומר רק טוב צעיניך צלא תיבת יהי' לצרך את עמך ישראל צכל עת וצכל שעה צשלומיך צרוך אהה וכו', פט) מוהר"ר ז"ל אמר לנו ששאל מוהרז"ל שמעתי מכה שאסור לדחוק א"ע יותר מדאי ללאה מגיאות איצריג שפארין זיך ארוים פון גיאות והשיב לי הלא למדתיך להתפלל להשי"ת נחני צדרך אמת ואמר לנו לכך אני נוסג לומר צצרכת שמע קולינו אהר תפלת הפרנסה וצרחמיך הרבים נחני צדרך אמת, (ג) הוידוי' שצשמע קולינו אומרים אפי' צימים שא"א צהם תחטון דהוי כנוסח התפלה צש' מוהר"ר ז"ל לומר י"ר שלא תעלה קנאת אדם ולא שנאת אדם עלי ולא קנאתי ולא שנאתי על אחרים והי' אומר לנו צהרז"ל שאמר אני אומר והן צלבי האמונה והכנעה. וענוה והוא הי' מוסיף שמחה כי על אמונה לריך לצקס מהשי"ת ל"א) אמר לנו הי' שגור צפיו צילדותו לסיים צה וצינו שהי' כל מעשי וכל דיצתי ומחשבותיי עפ"י תרה"ק וכמדומה לי שהי' רגיל להתפלל שיהי' יכול לקיים ואהבת לרעך כמוך, לצ) הקפיד מאוד שלא להפסיק צין כפ"א לשמ"ע וכ"פ אמר נפ"א חכף אחר שמ"ע קודם הליצור ושמעתי מפי מוהרצו"ה ז"ל שאומרים טפלנו שקר ומרמה, פ"א שאלתי מוהרצו"ה ז"ל

ז"ל אס לומר ביחיד הי"ג מדות אחרי שמ"ע או תהלים והשיב שיש לומר בניגון הטעמים שמעתי ממוהרצ"ה ז"ל שהי' רגיל לומר בסוף כ"א יה"ר שתלילי מיאר הרע כדאיתא בגמ' וכ"כ הי' רגיל בזה שאפי' שכת, הפה אמר מעלמו, לג) בנוסח בית יעקב שמעתי מפי מו' הכ"ל בשהרז"ל בית יעקב לבו ונלכה צאור ד' והי' אמתת עתך וכו' הוא אולרו ויהי' דוד לכל דרכיו משכיל וד' עמו יהי ד' א' עמנו וכו' כשא"א תהנון א"א תפלה לדוד גם צ"י וש"ה רק תכף מתחילין שיר של יום, לד) אחר שש"י א"א הושיענו ביום ד' הי' מסיים הרז"ל בקול ילמיתס ד' אלקינן ולא אמר לבו כ"ש מן מוהרצ"ה ז"ל, לה) אחר אין כאלקינן הי' נוהג מוהרז"ל לומר כל הקטורת מרישא לסיפא מן אחת ה' ד' א' וכו' ד' לבאות וכו' ומו' הרצ"ה ז"ל לא נוהג כן רק בקיבור, כ"ש בסידורים, נו) הוא אלקינן אין עוד בלא תיבת אחר כ"ש ממוהרצ"ה ז"ל בש"ר שמעריל ז"ל בסוף עלינו שמעתי כפ' ממוהר"ר ז"ל שאמר פסוק שמע ישראל דהיינו ובחורתך כתוב לאמר שמע וכו' לו) בענין תפילין דר"ת בימים הראשונים היו מונעים רבותי כמה יונגע לייט מלהניחם משום יוהרא אך לעת זקניו של מוהר"ר ז"ל הי' מזה לרובא דרובא להניחם והי' משמע ממנו שהדור לריך לכך ולא הקפיד אימת להניחם אס קודם אשרי וצא לזיון או בשעת חזרת התפלה, או אחר עלינו אך לרזו בכל היכולת לקרות ק"ש בזמנה כמשנ"ל, לה) ראיתי למורי הדרצ"ה ז"ל שאמר בתפילין דר"ת הק"ש עד כימי השמים על הארץ ותכף התחיל לדבר משמע שלא אמר פ' לזית וכן סוברים בניו כ"י אמנם ר' שמחה אמר בשם מו"ה ז"ל שלא הסכים לזה והי' דעתו לומר גם פ' לזית כדי להשלים רמ"ח גם בתפילין דר"ת, נו) טווי בשהרז"ל שלא להתפלל במגעלים שקורין שידך רק בסנדלים (פאנאטאפעל) ובשעת הדחק עכ"פ יכפוף אותם שיהיו כעין סנדלים ופ"א הקפיד עלי מוהר"ר ז"ל שראני מתפלל בשידך כפופים ואמר שזה דוקא באין ברירה והבנתי דעתו מי שאין לו כלל סנדלים אצל מי שיש לו אף שא"א לילך בהם לשוק יקחם ביזו וישיב ברגליו קודם התפלה וסיפר מעשה טרא ע"ז בשהרז"ל והס לא הלכו כלל בשידך בשום פעם ומו' הרצ"ה ז"ל אף באקראי לא רצה ללבוש שעיוועל לילך למרחץ פ"א והלך בפאנאטאפול אף שהי' רפש גדול מאד ועל מוהר"ר ז"ל אמרו לי שלא הקפיד כ"כ והי' לובשם באקראי כה"ג ה) עוד הקפיד בשהרז"ל שבשעת התפלה יהי' על הראש שני כובעים א' כובע גדול על היארמילקע או צ' יארמילקעס יכמדומה שמוהרצ"ה ז"ל הי' מקפיד ע"ז ג"כ בשעת הלימוד ואפשר גם בשאר פעמים, קא) מוהר"ר ז"ל הי' מדקדק מאד שלא לישב לפני המתפלל שמ"ע אפי' הי' עוסק בק"ש וכשהיו הליבור מגיעין לשמ"ע והוא לא הגיע הי' מסתלק ממקומו וישב למטה מכולם ולפעמים

פאר לישרים

כשהי' אפי' נער קטן מתפלל כנגדו הי' מדקדק בזה אך להמקורבים שלו הי' מליה שישתלקו הם מלמעמוד כנגדו, קב) התפילין בנתינתם לכים הי' מקפיד לשום המעברתא לשילי הכים כדי כשיוצבה הכים בשנליו יהי' התפילין פניהם למעלה ולשום הסידור ג"כ בחופן זה תחתיתו לשילו הכים, קג) אמר לנו שצני הרז"ל זהירים לומר פ' המן מיד אחרי התפלה ואמרתי לי הלל גם אנחנו אומרים פ' המן במעמדות ואמר לנו אצער חקף נאך עלינו שהוצב בעינו לנהוג כן גם אמר בשהרז"ל שהי' מזהיר לבנו הר' יעקב שמעון ז"ל בעורו ילד לומר צכ"י פ' המן וגם הי' מורה לאנשים סגולה לפרנסה לומר צכ"י פ' המן וי"ג עקרים וצ"ש מוהרצ"ה ז"ל אמרו לי שאמר קודם נסיעתו לא"י אני אשאיר לכם מתנה טובה שתזהרו לומר י"ג עקרים בהשכמה קודם שיוצא מפה שום דיבור אחר (שהוא עלה) קד) ר' חיים כ"י אמר לי צ"ש מוהרצ"ה ז"ל שהי' נוטל ידיו אם הי' מוגע במעות וכ"ש שלא ליגע בשעת התפלה ומוהר"ר ז"ל לא הי' מקפיד ע"ז, קה) היו מקפידין שלא לדבר שום דיבור בשעה שהש"ץ עומד אלל העמוד דהיינו מאדון עולם עד אחר עלינו כי כל האזהרות שהזהירו אמאן דמשתי צבי כנישתא היינו בשעת התפלה ולפעמים כשהיו לריך מוהר"ר ז"ל לדבר דבר נחוץ הי' הולך לחוץ עם אותו אדם ושם דיבר עמו ומר"ח שמעתי שבשנת האזהרה ג"כ על קודם התפלה, כדאיחא בזהר ויקהל דאוחה הקדושה שיש בחיל בשעת התפלה יש בשנת קודם התפלה, קו) מעמדות הי' חיוצ גדול אלל הרז"ל וזה לאכשו לומר צכ"י (ומוהר"ר ז"ל צילקותו הי' מנעני מלאמרו וכן לשאר ילדים המתמידים בלימוד, ופ"א אמר לי שציוס שיהי' לי ביטול מלימוד אז אומר) כי היא מהוגל לבני חיי' ומזוי ויאמר איצער הונדערט יאר תדעו טובה שעשיתי לכם שתייתי לומר מעמדות, קז) בענין אמירת תהלים הי' חיוצ גדול אלל הרז"ל לגמור צ"פ בשבוע פ"א צלי הפסק ופעם אחת בהפסק והי' אומר ספר אחד. בכל יום וציימי ילדותי הייתי רגיל לגמור כל תהלים בחדש ולזה אותי לגמור יותר מזה אך צלי קלצה רק כפי הלב גם לוגי לומר צלי הפסק פ"א בחדש ול"ד בער"ח ומה"ר מיכל יעקב כ"י שמעתי שצקהלותיו הי' טהגין קלת אנשים בחיוצ לגמור תהלים דוקא ער"ח וגם הוא הי' נוהג כן וכששמע מוהר"ר ז"ל הקפיד ע"ז ולזה אותו לומר דוקא ציוס אחר למען ידעו שאיננו מנהג הרז"ל רק הבעש"ט ז"ל אך אנחנו לריכין לנהוג כמנהג הרז"ל מנהג הרז"ל בשאנר ס' אחד תהלים קודם אור היום הי' מקדים לומר מעמדות וכשהי' אומר כל תהלים היו מקדילו למעמדות, קח) מפי ר' מרדכי נכד מוהרצ"ה ז"ל ששמע צ"ש הרב החסיד מוה"ר זאב מוצאריז זללה"ה בן הרב ר' מיכל ז"ל מהו תשובה דאיחא שהיו כל ימיו בתשובה הלל תשובה הוא רק

מנוה אחד מן תרי"ג מצות חלא הענין דתשובה הוא ר"ת ה"ת ר"ל תמים תהי' ה"ש שיתיי ד' לנגדי תמיד ה"ו ויהצת לרעך כמוך ה"ב בכל דרכיך ה"ה הלצת לכת, קט) שמעתי מר' ישראל בן הרב ר' שלמה ז"ל שדודו (בן) הרב ר' יוסף מ"מ דפולנאה הי' ישן פ"א שינת להרים וראה מראה גדולה בחלומו שהי' עולה לעולמות עליונים וראה שם שמחה גדולה ושאל לשמחה מה זו עושה ואמרו לו שהרב ר' זוסיא זללה"ה אמר אלו דבורים (ואמרו לו הדיבורים שאמר) ומזה נעשה שמחה גדולה וזה לך האות שהמראה שאתה רואה היא אמתית שתכף בהקיאך משנתך יבא ר' זוסיא לעיר וכן הי' שמיד בהקינו נעשה רעש שר' זוסיא בא ולא יכול ר' יוסף להתאפק ונכנס עם הרב ר' זוסיא חדר לפנים מהדר וסיפר לו המראה הגדול הזה ומיד התחיל הר' זוסיא ז"ל לבכות בכי' גדולה ואמר הלא זה יכול לאבד ברגע אחד, קי) שמעתי מר' משה מלמד מגראגיו בה"ר שלמה ז"ל פי' הגמ' הא דמלו ללעורי נפשי' נקרא קדוש ר"ל דמלו ללעורי נפשי' אחר התענית שלא לקרבות באכילה יותר מפעם אחר והעיד א' מחברינו ששמע בהרז"ל כשהרגיש שאוכל אחר התענית יותר מן פעם אחרת פסק מלהתענות, קיא) בענין יש"ר מצרך שבתחילה הי' סובר הרב ז"ל שנהקן מאכה"ג והי' ג"כ יקר בעיניו עד שראה - בתרגום כשאמרו בני יעקב שמע ישראל קודם פטירתו ענה היא היא שמי' רבא א"כ שיעקב תיקנו צוודאי הגיה בתוכו חיזה דבר (האט עייר עפ"ם דרינגען אריין גילענט) וסיפר עוד שפ"א ראה הרב ז"ל בהפר יוסיפון התפלה שהתפלל יוסף בן גוריון בעת החורבן, והי' מתאכח ע"ז הרז"ל ואמר שהוא בוש גדולה איש גדול כהן מזייה מלחמה יתפלל הפלה כזאת חיזה דבר הגיה והכנים זה (וואס האט עייר דרינגען אריין גילענט) ובדבר זה לבד היו יכולין לידע שיהי' הגלות כמו שהי' בעוה"ר, קיב) רפואה לזיוניים ליטן הרבה כי שינה הוא מלשון שיניים גם זה שמעתי מר"ה הג"ל בשם ר"ח מקראסני ז"ל שפ"א ראה בנו להשאל ספר לעני להשכין וחפש חיזה ספר שאין לוגדין צו תדיר וראה ליתן ס' מורה נבוכים ושאל לאביו ולא ראה להשאל הס' הג"ל וא"ל אביו ספרים של הרמב"ם ז"ל כשהס בבית מציאים יראת השם יתצרך לאדם, קיג) דבר זה שמעתי מר' נח יעקב נמאכיסטרעשט שמע ממורה"ר ז"ל בשם הרז"ל סוד גדול בענין שצשעת החורבן הוליא את הכרובים והראה שהיו דבוקים וכו' כי חייב לפקוד א"א ביום יליאהו לדרך וכן שרלה למויל באורחא רחיקא ע"כ הי' פקידה גדולה שילא כשמת משיח וכו' והבן, קיד) ד"ז שמעתי מר' דוב הכהן ז"ל מקהלתינו ששמע מהרז"ל כשנפטור ר' דוב כן ז"ל שנקרא בערלי' ז"ל (פטירתו הי' מוחמת תרעומת הרז"ל עליו כי נערים ראו בביהכ"נ שלו בר"ה ובלבלו את הר' דוב הג"ל מתפלתו והי')

פאר לישרים

והי' ביניהם הר' יחזקאל ז"ל בן הרב ז"ל ונתן לו ר' דוב הכ"ל הכאה וע"ז
התרעמה הרבנית לפני הרז"ל על הר"ד הכ"ל והי' לו תרעומת) והי' מי"ל מאוד
על פטירתו ואמר להשי"ת מה זאת עשית לי חצי (וואס אהסטי"א מיר דאס
טאטאני' גטוהן) ואמר וכי אתם יודעים מה הי' עיניו של האיש הזה ואמר שהוא
הי' בחינת דוד צהיכל משיח ועל ידו היו עולים כל התפלות, קטו) גם זה שמעתי
מהג"ל בשהרז"ל ואמר ד"ו כ"פ לפני מו"ר הרב ר"ר ז"ל והי' דבר זה יקר מאוד
וחציב מאוד אללו והי' מחזיר אותו בכל פעם שפ"א צאו אלל הרז"ל כשים
מפראסקרוב אודות חיזה מצוקס והעריוו עליו מאד (זער דער קיטשיט)
ולא יכול לסבול מהם וצא מפניהם לבית בנו ר' משה ז"ל בצוקר קודם
התפלה ואמר וויא דער לעצט מען שוין שיצא משיח מעזאל שוין פטיר ווערין
דיע גוטע יודען ואמר אתם סוצרים שרשעים מעכזים ציאת משיח רק גיטע
יודען מעכזים משיח. למשל יעד חדוד מאד כשנעוץ צכותל צמקוס גבוה שאין
משהמשין שם מה הוא איכפת לי אלל מחט הכעוץ צכונגת שלי הוא עוקן
לי מאד כך רשעים שהם רחוקים מהשכינה וכו' אלל אותן שצוודין עבודה
גדולה. וממשיכין כציכול עליהם השכינה לוס סוף חיז עייר אלזווק וד"ל
קטו) מ"ר יעקב צער כך נ"י כשהי' הרז"ל צטראסטעונען צא אליו אדם אחד
ושמו מאיר פוקשאין עם מו' הרב ר"ר זלללה"ה ונתן לו מעות ואל הרז"ל
אתה תשב צכפר ורוחה ערילות מרקדות והרהורי עבירות קשים מעצירה
והתחיל לרוק פע-פע-פע ואל מוהר"ר ז"ל רצי כפרים שלנו אינן כמו
כפרים צצמדינת וואלין שצכפרים שלנו יש קיבוץ של כמה יהודים ומיניים ומלמדים
ושוחטי"ג, ואל מה אתה אומר לי חס יושב יהודי אחד צכפר נעצנת נשמה
אתה. ואס יושבים הרבה יהודים נעצעים הרבה נשמות ואמר לו מוהר"ר ז"ל
אס כך דעתכם יכול הוא לקצוע דירתו צעיר שיש לו מעות סך פלוני
ואפשר שיהי' לו פרנסה גם צעיר והשיב הרז"ל צלשוו גערה ואס לא יהי'
לו פרנסה ותפס צשני ידיו את ראשו ולווח גאט חיז אגאט. קיז) סיפר מה
שהעיד הרב ז"ל על הרב דפולנאה שצא לו פתקא מן שמיא. שמעתי מ"ר שמחה
נ"י ששמע ממנו הרב ז"ל שפ"א רצה הרב ז"ל כיסע לארץ ישראל ושאל את
הצעט"ע ז"ל ומנעו ואמר לו אתה לריך להיות רב צפולין ואח"כ לעת זקנתו
חשב צדעתו שעתה איני יכול לעשות טובה צעולס צהנהגת הרבנות כמקודם
וטוב לי ליסע לא"י צלתי ידיעת הצעט"ע והצעט"ע ידע צרוה"ק מה שצדעתו
וכתב אליו איגרת שלא כיסע וצודאי האיגרת של רבו הי' יקר צעיניו והי'
מוגה אללו צקופסא צמקוס ששום אדם לא יגע צו. ואחר כמה שנים שצבר
נפטר הצעט"ע ז"ל רצה לכסוע שוב לא"י וחשב אליו הי' רבו עכשוו הי'

מסכים ע"ז כשאני זקן גדול וחלוש והכין עגלות ועשה סעודה ציוס שרלה ליסע. ואח"כ ילא לציט החילון הנקרא (הויז) ללורך נק' ובדרך הלכו מלא האיגרת הנ"ל מהצעש"ט מה ששלח אליו מכמה שנים. והגזיבו והגיחו תחת המפה על השולחן ורלה להראות להעם שהוא מאמין שהיא השגחה פרטיות מאת השי"ת שנודמן לו האיגרת הנ"ל שלא לנסוע ובתוך כך חיפש האיגרת ואינו ופתח את התיבה הנ"ל והנה האיגרת של הצעש"ט מונח במקום גניזתו כמקודם. נמלא שזה הי' פתקא מן שמיא קיית) נתארח אללו איש אחד זקן מקאריץ שמו ר' יצחק צ"ר שלמה ושבת אללו פ' שלה. ושהא עד כ"ח תמוז תקפ"ז והי' מזכיר את מהור"ר ז"ל. בהיותו נוסע להרב ז"ל והי' לו רק חתימת יקן. וספר צעש הרז"ל שהי' מפאר את מהור"ר ז"ל בואו וראו כוחו של אמת שרפאל שלי נסע פ"א והיו לו עוטין שאינו של מלכות. שהי' אז גזירה שלא יהי' שום עוטין רק של מלכות. והי' בדבר סכנות נפשות ופגע צו סרדיוט אחד הנקרא שטראזניק שהי' ממונה על דבר זה ואמר לו יהודי איזה עוטין הוא זה והודה מיד שהיא עוטין פשוט. ואמר לו כיון שהודית מעלמך אני מוחל לך קיט) עוד סיפר לי זקן הנ"ל כי פ"א אמר הרז"ל אילו הי' נותן זה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה ר"ל אילו הי' מותר להיות חיזה פני' קנטה בתוך התפלה הייתה התפלה גאה מאד עד שאין אדם יכול לעמוד מפני ריחה אלא שהחורה אמרה כי כל שאור וכל דבש וכו' שלא יהי' שום פני' קך) עוד סיפר הנ"ל שספרו להרז"ל בצביל המגיד ז"ל מי ימלא גבורות ד' ישמיע כל תהלתו דהרובה לצטל דינים יגמור כל תהלים והשיב הרז"ל ד"ז אני אמרתי וגם צענין התפלה „אמרו לו" בצעם המגיד ז"ל שאמר שהוא הגזיה תפלה ואמר הרז"ל איך האב אייף גיהובין דאווינקן. קבא) עוד מהנ"ל צעש הרז"ל שאמר כונת האכילה אני יודע כמו הצעש"ט ז"ל קבצ) עוד מהנ"ל שר' מרדכי בן שרה הי' אוכל תמיד סעודה ג' אלל הרז"ל והי' יושב בצעש"ט אללו ור' יוס עוב הי' רגיל לאכול סעודה ג' בציתו והי' מתפלל בציהכ"ג יפ"א צא אלל הרז"ל אחר מעריב והרז"ל ישב עדיין בצעודה ג' וישב ר' יו"ט הנ"ל אלל ר' מרדכי הנ"ל ונתן לו הרז"ל כוס משקה לשחות אף שהי' אללו קודם הבדלה ואיה לו לשחות ושמע אליו ושחה. קבג) עוד שמעתי מהנ"ל שפ"א נסע עם ר' משה בן הרז"ל לאוסטריא וצא אלל אציו הרז"ל וסיפר לו שהיה צדעתו לפסוק מלאכול צער שהי' לו יסורים צקאריץ שצדה הסכין של השו"ב והי' נראה לו שהוא פגום והשו"ב החליקו על היד והי' עוב והשיב הרז"ל גם אני הי' צדעתי לפסוק מלאכול צער כי כשאדם יש לו דעת הוא אדם ויש לו לאכל צער אלל כשאין לו דעת הוא נחשב כבהמה.

פאר לישראל

ומה ענין לאכל צהמה את הבהמה קדר) גם זה מהג"ל פ"א שבת הרצ ר' ישעי' ז"ל מדינאוויטץ אלל הרז"ל בקארין ושמע הזקן הג"ל ממנו אחר סעודת ליל ש"ק שהי' מדבר כמחרעם על הרז"ל צוה"ל לאנג לעצון אויף איהם מיר האצין זיך אויך אצטול מיט דעם אייבערשטין דער קענט ואחר סעודה ג' ראה שהי' נח דעתו' מאד מהרז"ל והי' נשבתו שאין כמוהו ופ"א שמע הג"ל מהר"ר ישעי' הג"ל צביתו צוה"ל גאש צרא"י שקורין אותנו גיטע יודען יואם מיר דארפון האריווען אויף איין שטיקעל שכל אז מוה לעבודת השי"ת חני שנה היא אלל הר' רפאל צמושכל ראשין קכה) ג"ז מהג"ל שהי' צשפיטיווקר על החתונה שטעה הר' חיים מקראכנע ז"ל עס הרצ דשפיטיווקע ז"ל והי' שם לדיקים הרצה הר' זוסיא והר' זאב מויעמיר ור' ישעי' מדינאוויטץ ור' יוסף קפולנאה והזקן הג"ל גסע על העגלה עס ר' ז"ט והר' מרדכי וצדך לו בקריילמע והי' הצית מלא מן אורחים ושכבו ע"פ כל הצית על הקרקע. וגם הר' זוסיא ז"ל לן שמה על המטה ובהשכמה קודם אור היום לזה ר' זוסיא לעשות לו עייד ושחה ויהי' ליתן גב לר' יו"ע הג"ל ואח"כ אמר לר' מרדכי לשחות וסירצ קלה שאינו רגיל צוה צביתו ואמר ר' זוסיא אני מלוא צוה"ל אויך היים האצער ומיד שחה ואמר שראה על החתינה שהי' כולם נכנעים לר' זוסיא הג"ל ז"ל וגם הרצ ז"ל הי' צדעתו לכבוש על החתונה הג"ל רק שנתלה צו ר' יחזקאל ז"ל וכתב איגרא לדיקים הג"ל שיתפללו צעדו וחחס א"ע כה דברי הכותב צדמע וכו' ונעשה רעש גדול צניהם ור' יוסף ור' מרדכי הג"ל צרתו משס וכסעו לאוסטרא, קבו) ג"ז מהג"ל ששמע מצנו של הר' נחמן קאסיווער ז"ל לא ר' משה ז"ל אלל מצן אחר צהי' לו מאשתו השגי' והי' דרשו צעס אציו ז"ל שמרה נפשי כי חסיד אני ודוד הכיא קרא לנפשי' חסיד אלל הכי קאמר דוד ולא חסיד אני שכל מלכי וכו' ואני הנות לילה וכו' וקשה מה זה תירוק על הקושיא ופי' דהדמע"ה הי' יתפלל שמרה נפשי מילה"ר שהוא מכנים צי גיאות שחי חסיד וע"ז פריך הגמ' דוד היכי קרא לנפשי' חסיד ר"ל ס"ד לשמוע לילה"ר צוה עד שהורך להתפלל ע"ז וע"ז תירך שהי' קם צחלות לילה והי' ידיו מלובכות ומזה הכנים ילה"ר גבות צלצו ע"ז התפלל שינלל מזה. ודפת"ח. גם סיפר שאבת מוהרר"כ הג"ל השגי' היתה אחרי פטירת צעלה אלל הצעש"ע ז"ל ונהג צה כבוד מאד ושאלו לו הלל לא שייך אשת חבר רק צאשתו הראשונה והשיצ' מ"מ כיון שזכתה ליטכצ אלל גוף קדוש כזה כמה שנים לריך לנהוג צה כבוד קבו) גם מהג"ל ששמע מהר' שמעריל ווערהווקער ע"פ אפיריון עשה לו המלך שלמה יכו' חיכו ריוף אהבה. ופי' דחיתא צגמ' האי עלמא כצי' היולא דמיא ר"ל כמו חותן צני אדם השמחים על

החתונה שבעל החתונה מכוין לזוג בנו והשאר שמחים ע"י אבילה וסחי' וכלי זמר כך כל עסקי העולם שאדם נוסע לדרך רחוקה לסחורה אף שפעמים מפסיד אף שכונת השי"ת בשביל צרורי נלה"ק ונותן במהשבתו לנסוע לריוח ממון וזה אפריון עשה לו המלך דהיינו חופה שהוא יחוד ע"י צרור נלה"ק עמודיו עשה כסף וכו' זהב וכו' ארגמן שב"א מכונים לריוח ממון אבל תוכו ריוף אהבה פנימיות הכונה אהבה של יהוד נלה"ק והבן קבה) שמעתי בשהרז"ל טעם שיש לאכול צללים בשבת כי צלל רמז צלל ר"ל צלילה דמהימנותא ובשבת סוכת שלום פורסת כדא' בזהר והוא לילא דמהימנותא קבט) שמעתי מר' יעקב דוב מטשטשולניק כ"י בשם ר' שלמה ז"ל שלכך לובשין הקיטל צליל פסח כי ישראל עאלו ממלרים בצכות ג"ד שלא שינו את שמם ולשונם וכסותם והקיטעל הוא מלבוש שאין הגויים לובשים אמר אין שצוכות זה נגאלין קל) פ"א אמר איש א' להרז"ל זסקינד וייסט פֿארט אז עם איז דא אגאט אויף דער וועלטע והשיב הרז"ל עייר וייסט עם איזט דא גיטעטע יודען און ווייסעט ניט, וואס מיינסטווא זייל ווייסען ניט זייל ווייסען יוא נאָר זייל מיינען זאיי זענן אויך עפים קלא) ומר' דוב כהן ז"ל שאמר אליו הרז"ל צוה"ל איך זייט דיך ווייל לאזומען קינדער שטארבען דיא גלייבסט עם ניט אז דער גרעסטער רשע אז עייר שפארט זיך ליא ליס אויבערשטין קען עייר צאיי איהם אויס ציטענן וואס עייר וויל קלב) להחמיר בתענית ער"ח כמעט צםכ"ר ותענית בה"ב הי' מחמיר מאד ואמר בשהרז"ל שתלוי בזה בני חי' ומזוני והי' אומר שאפילו אם הי' נולד לו בן זכר והי' יום המילה בא' מימיו בה"ב לא הי' אוכל ואפילו צוקגחו הי' מתענה עד שנעשה חולה מאד קלב) והחמיר בטבילת ע"ש במסי"ג והוא בעלמו הי' מקיים אפילו צוקגחו שלא הי' יכול לילך ברגליו היו נשאים אותו לטבול במקוה רק במקוה חמה אבל בטבילת שחרית של שבת הי' מקיל לאגשים שאינן צריאים ואמר בשם הרז"ל שאמר לו שלא יטבול בשבת צבקר ואמר לו הלל איתא צספרים שלריך לטבול והשיב צוה"ל עם שטייט אז מען איז גזינד קלד) עוד סיפר לי ר' ישראל הנ"ל בש"ר משה איך כשלוה הצעש"ט ז"ל לר' לבי סופר ז"ל לכחוצ תפילין ולמדו כוונת אמר שהוא לריך להראות לו תפילין דמארי' עלמא והתבודד עמו ציטר אחד ור"ז קילעם ז"ל הסתיר א"ע מקודם ג"כ ציטר הנ"ל ושמע שטועק הצעש"ט ז"ל מקוה ישראל ד' מושיע צעת לרה ומיד נצרא מקוה וכמדומה שהלך הצעש"ט ז"ל עם ר"ל למקוה והרגיש הצעש"ט ואמר מוכרת שיש צכאן איזה ילוד אישה והפשו ומלאו את ר' זאב הנ"ל והקפיד עליו ואמר מה לך פה שאינו עסק שלך והוכרת ר' זאב הנ"ל ללאת משכ ויותר מה שהי' שם אין ידוע לשום אדם קלה) שמעתי בשהרז"ל שמוי שזוהר מלדבר שקר הוא קל אללו להיות

פאר לישראל

להיות נקי בצרית קדש משח"כ להיפוך כי צרית הלשון מכיין כנגד צרית המעור
ושמעתי שר' ברוך ז"ל נתן סימן לא לחלל צריתי ואימתי כאשר מולא שפתי
לא אשנה גם מעיני הכעס הי' מדבר מוהר"ר ז"ל שהוא מזיק לצר"ה וסי'
כי הכעס צחיק כסילים ינוח צחיק דייקא גם פסוק והסר כעס מלבך
והעבר רעה מבשרך וחולי גם זה מר' ברוך הכ"ל קלו) שמעתי מר' חיים
דוד מווצסאר ששמע מפיו מוהר"ר ז"ל שאמר בשהרז"ל שאפילו לדיק הגדול
בשנה הראשונה אחר פעירתו אינו יכול להגן על הדור ואפילו דער גרעסטיר
לדיק דאס ערשטע יאר קען עייר זיך ניט רירען קלד) עוד שמעתי בשהרז"ל
ברש"י פ' וילא ותקרא שמו ראובן רבותיו פרשו אמרה ראו מה צין בני לבן
חמי כו' וקשה למה לו לרש"י להציא טעם אחר ממה שמפורש בפסוק כי
ראה ד' וכו' ותירץ דכוונת רש"י לדרך הדיקדוק שי"ל למה בכל השמות של
השבטים מפורש הטעם קודם קריאת השם וכאן כתב ותקרא את שמו ראובן
ואח"כ כי אמרה כי ראה ד' לזה כוונת רש"י לתרץ דכאן הי' לה טעם נסתר
שלא יכולה לגלותו ומהו הטעם הנסתר פירשו רבותיו וכו' וזה הי"א לגלות
שעתיד ראובן להגיל את יוסף מן הצור כי עובדא דיוסף הי' בסוד כידוע
לזה קראה שמו סהס בלי כ"ט וכששאלו מ"ע לשם זה אמרה לדחיי' בעלמא
כי ראה ד' בעני' וכו' וזה כי אמרה משח"כ בשאר השבטים גילתה הטעם
מקודם קריאת השם ודיק קלח) עוד שמעתי משמו ז"ל צפ' וירא בפסוק שוב
אשוב אליך כעת חו' ולא מלינו ששז הנגאלך בשם בלדת ילחק אך הענין דאיתא
בזוהר הק' מאן שלשה אנשים חילן אצריהם ילחק יעקב וזה המלאך הי' בעלמו
נשמת ילחק וזה שוב אשוב אליך וזהו ולשרה צן והבן ציליא"ה קלע) בשהרז"ל
שמעון העמסוי וכו' כיון שהגיע לאת ד' הי"א תירא פי' וכו' עד שבא ר' עקיבא
ולימד לרבות תלמידי חכמים פירוש שר' עקיבא לימד פשט הפסוק באופן אחר
דהיינו מי שהוא את ד' ומקורב אליו אותו תיראו ונמלא ממילא לרבות ת"ח
ואינו ריבוי' כלל, קמ) בהרז"ל בלשון הזה כשהי' הצעש"ע, בסטאמבוג ראה
יוגע לייט שיס להס נשמות הנאים ואמר שהוא מגדול הצניעות חשר שס אלל
הנשים בשה"ר אמר ל"ה שהובל לפניו אודות פרנסה וזה לו שיטתה בציתו
ציהכ"ס ופי' כשמתנין חלק לס"א דהיינו ציה"כ שאסור אפי' להרהר שס
ד"ת אז מתפרד מחלק שלנו, קמא) אמר בני כשיאמר לכם אדם שיס דרך
להתקרב להשי"ת ע"י גבוהות אל תאמינו בשום אופן כי כך שמעתי ממ"ו
שצדק זה הלכו דור המבול ודור הפלגה יכולים נעקרו מן העולם
ואס הם לא יכלו לצא להשי"ת צדק זה צדורות האחרונים צודאי אין מי שיכול
בה"ר אעשה לו עזר כנגדו צדק לחות שלפעמים הי' אדט מוכרח ליתן
לדקה

לדקה היפוך רלונו מפני הצושה ועכשיו יש לו תירוך שאינו יכול מפני אשתו שהיא כנגדו וזהו אעשה לו עזר ודוק, קמז) בשה"ר אמרינו בגמ' ושמהם את המלות כשם שאין מחמילין את המלות כך אין מחמילין את המלוות, ואמר כשם שמלה שהחמילה לא די שאין באכילתה שום מלה אלא חייב כרת כך מלה שהחמילה לכך הי' מקדש הלצנה בזמן היותר מוקדם אף שאינו מן המוצחר וכן בזמן התפלה והבן אמר לי איש א' בשהרז"ל לפרנסה לזה ללמוד בכ"י פרק משניות ואמר כי משנה בגימ' פרנסה, קמג) אמר לר' יחקיל בשנת תקע"ב שהיתה שנת השמיטה שלא ישכח לבוין בסליחת ערב ראש השנה במ"ש ואשר יהי' לך את אחיך תשמע ידך שישמע השי"ת עוונותיו כיון שהשנה משמטת בסופה, קמד) כמדומה שבשם ר' שמערי"ל כי אלקים בשמים ואתה על הארץ ע"כ יהיו דבריך מעטים ואמר שהוא ע"ד לעולם ד' דברך ניצב בשמים פי' כשגוזרין על האדם איזו גזירה ח"ו היא עומדת בשמים ואימת יורדת לארץ כאשר ישפוט אותו אדם משפט זה על זולתו אז הגזירה יורדת וזהו כי אלקים בשמים דהיינו דין ואתה על הארץ ואינו מגיע אלך ע"כ יהא דבריך מעטים שלא תשפוט על זולתך כדי שלא יגיע אליך, בשהרז"ל בט"ב לשחוק בל"א אליך עוהן הוא סכ"כ כי כשאדם במקום המלך הוא כשאר משא"ב כשמתרחק ממקום המלך נשאר בלי שמירה קמה) בשה"ר לא הי' רוצה שילך אדם בכל יום למקוה ופ"א שצחו לפניו אדם א' שהולך בכל יום למקוה ואמר המעט שלנו יותר מהרצה שלו וכן הי' שאותו אדם וכו' והוא אפילו ציוס ו' האחרון קודם פעירתו הי' במקוה, קמו) בשהרז"ל שהי' צעיקו חסוב מאד ומגדיל ספר מ"מ מהרב צית יוסף ז"ל ואמר שדברים שנאמרו ממש מן השמים בודאי יש להחשיבם וכמעט לא הי' הספר הכל ז' מעל שולחנו ופ"א אמרו לו מ"ש בספר שצחי האר"י ז"ל שהיו דברי המגיד משרים קשים מאד לפני האר"י ז"ל והשיב שהכותב שצחי הכל הוא משקר, קמז) גם הי' מחזיק מאד מאד לגדול את הרב דפולגאה ואמר שאפי' בימי התנאים לא הי' אדם שיהי' לו מוח כזה ועוזדות כאלו ובק"ק ווישיוויץ כשעשה נשואין לבנו ושם היו חולקין על ספרי הרב דפולגאה והאריך להוכיחם ולהכלימם איך לא יראתם לחלוק על איש שנפל לו פתקא מן שמיא בענין הנסיעה לרא"ק כידוע ואמר שכל הגזירות שגזרו עליכם היא רק בעבור זה ותקנתכם שתלכו על קברו ותפייסו אותו ותקבלו ספריו ככל ספרים הקדושים אז אני אכתוב כל החסידים אם ח"ו לא יתבעו כל הגזירות מעליכם, קמח) סיפר כשהי' ר' שמשון בן הרב דפולגאה ז"ל אלל הרז"ל והרגיש הרז"ל איך שהיו לו מחשבות זרות בתפילתו והוכיחו מאוד והתרעם עליו וכי כך מתפללין והוא התנצל ואמר הלא ידעתם מי עמד אללי ואמר לו וכי בעבור זה לוצטים בגדים לבנים שלא

פאר לישראל

יוכל להשיג עלות זכרון וכו' ואח"כ דיבר עמו שישלח אליו עגלה שיבא על שבת לבית אביו לפולגאה וכן ה' והרב ז"ל דפולגאה ה' רוצה להתפלל לפני העמוד והלך הוא ז"ל לביהמ"ד להתפלל וכראות הרב ז"ל דפולגאה שהוא מזונ מחשבתו ומוחין שלו בתפילתו כראוי שלח אחריו ז"ל ב"פ עד שבת ואז התיר הרב ז"ל דפולגאה את גדרו לפני ג' שהי' רגיל להתפלל לפני התיבה תמיד והי' לו כמו גדר והלך מן העמוד והוא ז"ל התפלל ואח"כ אלל הסעודה בא עולם גדול והבין הוא ז"ל דחלשא דעתו של הרב דפולגאה שלא הי' רגילים בכל שבת לבא עולם גדול כזה ואמר כדי להפיק דעתו משל למה ישראל דומין לדגים שבים שאעפ"י שהם שורים במים כשיורד טיפה חדשה של מטר מוליחין את פיותיהם לקבל כך אדם יש לכס רב כזה ואדם שרוים אללו מ"מ כשצא טיפה חדשה וכו', קמט) בש"ר חיים מעין עוה"ב יום שבת מנוחה ויכול אדם לדעו חיזה עולם הבא יהי' לו שכמו שיש לו כ"ר בשבת כן יהי' לו בעוה"ב, (קג) ואמר בר"ה כמו שלוקחין חתיכה מלח שקורין עאלפין ויבשלו אותו בקדירה לעשות עאלפין חדש בודאי נחבלכל כל המלח עליומים למטה ותחתונים למעלה, כך בר"ה נהפך ונתערב כל העולם כולו וכו' וסיפר שפ"א בא הרז"ל לביהמ"ד וקרוב אליו שטענדיך אחד ואמר שאפי"ו השטענדיך הי' דיין בר"ה אם יתקיים או ישבר ולבקש בשעודה ג' בשבת שלפני ר"ה שיזכה השי"ת להיות לו הכנעה ושפלות בר"ה, (קנא) בשחרז"ל מחלוקת שלא לש"ש זה מחלוקת קרח ועדתו, ולא אמר מחלוקת קרח ומשה ב' הדדין אלא שהתנא נתן סימן להכיר אותן שאינן לש"ש שהלך ההוא בעלמו אינם שיים בדעתן זה מחלוקת קרח ועדתו ר"ל עם עדתו משא"כ מחלוקת לש"ש הם כולם אגודה אחת, (קנב) בעמין התוכחה אמר שכולה זכרות כי כשקורין בהיפך הוא זכרה וזהו ויהפך ד' אלקיך לך את הקללה לזכרה כשקורין בהיפוך הוא זכרה וזהו כ"ר כמו שיש באדם רמ"ח אברים כך יש בתורה והתוכחה היא המרה שצחורה וכמו אדם צמרה תלוי' החיות שאם חסרה או יקבה עריפה ואינו יכול לחיות כך התורה בתוכחה תלוי' החיות וכו' ושכ"כ רש"י ז"ל בפ' גלבים שהקלות מליצין ומקימין אחכם בעולם, (קנג) בש"ר דוד לבי ברש"י גלבים כיון ששמעו ישראל מאה קללות חסר ב' קשה למה לא אמר בקי"ור ל"ה קללות ואמר דאיתא דע"י האמירה של הגז"ד עי"ז כביכול נשתכך הרוגז ע"י האמירה כמשל האב הכועס על בנו ומגזס עליו אני אעשה כך וכך ועי"ז נח כעסו ואינו עושה לו כלום וזהו וינחם ד' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו שע"י הדיבור ינחם על הרעה וזכו שלא פחדו ישראל מהלח"ק המפורשות אך דאיתא דכל חלי וכל מכה מרבה עוד שתי קללות ואינן מפורשות ומזה פחדו זה חסר שתיס ודו"ק ואמר הוא

הוא כ"י שיש לכיין עד"ז המדרש שפי' ז"ל הוא אמר ולא יעשה בנייתא שעל השעה ההוא מתחם ודייק כיון שאמר ולא יעשה וכ"ש ודיבר ודאי לא יקימנה, קנד) בשם הרב ממזריטש ז"ל אכל ועמד מתחייב בגפשו וק' דאנו רואים כמה ז"א עומדים אחר האכילה ואין מתים אך דעיין אכילה הוא לברור נלהק וז"ש שעת אכילה שעת מלחמה דבאמת היא מלחמה גדולה דאם זוכה ומעלה ומזרר נלה"ק אז עולה ממדריגה למדריגה משא"כ כשאנו מזרר אזי הנלה"ק משפילין ומורדין אותו, בעיני שאין צדינו אלא כוונת אכילה של מטה שהוא כוונה קטנה לכך לא ראה המלאך לאכל אלא משא"כ באצרהם צאו המלאכים דווקא לאכל אלא להתעלות ע"י, (ולכך הו' הר' מענדילי מפרימישלאן ז"ל הלך למקוה קודם האכילה לא קודם התפלה שהאכילה עבודה יותר) וזהו אכל ועמד במדריגתו שלא העלה וכו' ה"ז מתחייב בגפשו שיורד ממדריגתו, וסיפר מלדיק אחד שהו' זוכה מאוד בשעה אכילה שאין יודע איך יהו' קנה) ה"ר מענדיל מזאר דיבר בעיני אכילה שרריך לאכל להתעלות נה"ק ושמע המשרת שלו והתחיל לאכל הרבה מאוד ואל"ר ר"מ מה זה שאתה אוכל הרבה, אל' שמעתי מכס שע"י האכילה מזרדין נלה"ק אל' אמשיל לך משל אדם שגטצע בנהר ושט אדם אחד אחריו להוליאו אם אותו בשערו של הגטצע אז יכול להוליאו משא"כ כשאנחנו צדכר גם ציד או צרגל אז הגטצע מושך ומוריד האדם למטה כך בעיני היה לריך לאחוז צדכר קל ודק, קנו) בש"ר מענדיל מפרימישלאן מה זה הענין להתענות ולהחליש כוחו והאצרים עושין עבירות אלא מתחילה יתענה באצרים כגון בעיניו שלא יסתכל שלא לנורך יום א' ואח"כ הפסקה, ואח"כ משבת לשבת וכן באזון וכן צפה ואח"כ כשמחענה אפי' יום אחד הוא יקר מאוד, קנו) אמר שנראה לו שהפייט של ר"ה ויוה"כ הוא בעלמו כוונת התפילה דלכאורה מה זה דרך להפסיק באמנע התפילה אך הוא ע"ד דליתא בספרים דחסידים הראשונים היו מוליחין הכוונה [צפה] וכן כאן מוליחין, קנה) לריך לבדוק נקצו קודם השינה כמ"ש בצעל הטורים וחפרת לבנה תשכז ולא די' צמה שמרגיש אם לריך אם לאו אלא דוקא לבדוק, קנט) לזהר מאוד שלא להשהות נקצו שהיא כאמטת גדולה שאין אדם יודע אם לריך וכו' לבך כשמרגיש אפי' קלת לא ישהא וכו' וצפרט צר"ה ויוה"כ, קס) צשהרז"ל גר קודם שנתגייר, נופל צו נילון הקדוש וצוער בקרצו עד שמוכרח לגמור ואין צידו בחירה צוה ואחר שנתגייר נכזה הנילון הלו ומיחין אותו בחירתו ואמר הוא כ"י שהוא בעיני מ"ש צס' תוליע", כפה הר שכך מתנהגין עם צ"א עיין שס, קסא) צהרז"ל סיפר מעיני הגזירה דק"ק אומען שקודם לכן ראה ליסע לא"י ושבר עגלות והכין הכל ופתאום נעשה משולבל קלת והצין שהוא

פאר רײזרים

מסוכן ושכב על המיטה ועמד ע"ג ר"ש אשכנזי ואמר הוא להשי"ת אולי
רלוך שלא אסע לא"י הנני איני טסע ובאמריו כך מיד כתרפא, רק תמי'
הי' לו למה לא הוטב צעיני השי"ת שידע בעלמו שיש לו ע"ז טעם הגון
ונכון עד שאח"כ עכצוהו ללורך גזירה הנ"ל שאלולי הוא ח"ו לא הי' נשאר
רגל אחד מפולין עד למצרג ובחדש תמוז צע"ש קודם הגזירה הנ"ל הלך
למרחץ ונתעלף אך הי' יכול לרמוז והבינו שהחיות נמוך מאד. ורמו שגיחיהו
ע"ג קרקע שיהא סמוך להחיות וכ"ה ואח"כ עמד להתפלל לפני התיבה
והתחיל להרגיש כאב הראש והלב עד שהוכרח להסתלק מן העמוד ועמד
איש אחר רק בשנים' (אני שמעתי במרחץ ראה הרב חרב פורחת בעולם,
לכך נתעלף רק איני יודע צבירור אם במרחץ או במקוה) וחטף מאד התפלה
עד שגמר קודם קדושת שבת ואם הי' נכנס בקדושת שבת הי' מתצטל הגזירה
וגרם מחמת שהתפלל במגעלים שקורין שך ולא בסנדלים שקורין פאנשאפעל
ואמר ידעתי שאם הייתי יכול לישון הי' מתצטל הגזירה כי שינה היא המחכת
הדינין ע"ד בת דנא צטל דנא וז"ש בחזקיהו אני שוכב על המיטה וכו' לכך
אמר משה בוקר וכו' שכוונת משה הי' שט"י שינה יתפוס נשמת קרח ויצטל
המחלוקת ומה שלא הי' כן באמת לפי שקרח לא הי' ישן כל הלילה כפי'
רש"י שהי' מחזיר בלילות וכו' עיין שם ולא יכולתי לישון עד אחר יוה"כ
ובער"ה סברתי שאשפוך נפשי בצכי' רבה לפני השי"ת ויועיל לבטל את הגזירה
אך בעמדי להתפלל זכור ברית התחלתי להרגיש כאב הלב והראש והוכרחתי
להסתלק וכו' ולא יכולתי לבכות כלל (אף שהי' צעל צכי' גדול) אך לא הינוחוהו
מן השמים והוכרחתי להסתלק מן העמוד ולומר סליחות כצבע"ז פשוט
ונלעטעתי מואד שלא יעבור עלי ח"ו ימים נוראים בלא צכי' אך בר"ה קדושת
היום עמדה לי ושפכתי דמעה בצכי לפני השי"ת ואח"כ צמולתי יוה"כ טעמתי
רק מאכל ושכנתי ושנתי ערצה לי וישנתי עד הצוקר אור (אף שהי' דרכו
בקדש לקום כמה שעות קודם אור היום) וידעתי שנתצטלה הגזירה ובשנה
הבאה התלפתי עם השי"ת על דבר רח"ל מצ' טעמים א' כי נפלה נא ביד
ד' כי רבים רחמיו וכו' והצ' שלא יהי' ח"ו חילול השם כי ההריגה ר"ל היתה
עיקרה על ישראל משא"כ הדבר ר"ל הי' עיקר מתחיל מאזה"ע וכ"כ הכנסתי
א"ע בדבר עד שנגעה בי יד ד' עד שנפטרה אשתי ואמר צב"ל אלה כלו
כל המוחין ולא הי' מי שיתחזק עמי לא ק"ק זאסלאז ולא ק"ק זוויעהל
רק המ"מ ממעזריטש עזר עמי קלח שכולן צרחו לפולין והוא לא נתן
לצרוח ויבין לא לבשו לבנים בשבת ולא התפללו לפני העמוד, קס"ב) צט"ב
אין מניחין תפילין והאצילות היא במקום תפילין ע"כ אסור להסית דעתו מן
האצילות

האצילות צ"צ כמו שאסור להסיה דעתו כל השנה מן התפילין קסג) צסוס
 על משניות אמר צסס א' שהמשניות מתחיל צמס פתוחה ומסיים צמס סתומה
 כי כשאדם מתחיל ללמוד סובר שפתוח לפניו ואח"כ כשגמר א"ל מה ששפעת
 מה מלאה מה אסתכלת כולו סתום כקדמותא זהו מס סתומה. קסד) צהר"מ
 ממזריעט גדול עוני מכשא פי' וכי אפשר שעוני יותר גדול ממה שאתה נושא
 עוון והלא כל מדות האדם ומעשיו יש להם סוף משא"כ מדותיך ית"ש שא"ס
 כי הי"ג מדות הם מא"א קסה) שמעתי מפיו צהרז"ל צפ' צשלח צשהרז"ל צבוכים
 הם צארץ קשה למה הולרך לזה דוקא שיאמר צבוכים הם צארץ וה"ל לחזק
 כך לבו ותירך דאמרינן העושה לוי' לחברו מליבו מכל זקק וכאן פרעה לזה את
 ישראל כמ"ס צשלח וכו' והי' לו לחשוב איך אוכל להזיק להם אזל אס סבר
 שצבוכים הם א"ש כי צהיותו תועה אין תועלת צלייה ודו"ק קסו) כי אני ד'
 רופאיך הקושיא מפורסמת ותירך דחולי אחד צבא על האדם מסלק ממנו שאר
 חלאים וזה לא אשים עליך כאשר שמתי צמלריס לשם מכה רק לשם רפואה
 קסז) צסס הרצ דפיקוב ז"ל שא"ל צסס אציו הגאון מצארדיעישיב ז"ל זכות אבות
 תמה פי' עדיין שלימה ותמימה שלא התחילו לשלם זכות אבות גופא רק
 הפירות ופירא דפירא עכ"ל והוא ג"י הרחיב הביאור והדבור) ע"ד המדרש
 אכתי מנן לך לשון חינס שהכל נתן הקצ"ה צחינס וכך יש לשאל ממנו ית'
 רק מתנת חינס כי יש אולר מ"ח והוא מג"ר צינה ותהלים ג"כ מאותו אולר
 מ"ח לכך מזכירין ציה"ר ע"כ תהלים דבר גדול וכן תשובה ג"כ מאותו עולם
 לכך שיזכה אדם לעשות תשובה צאמת לריך לבקש מהשי"ת מתנת חנס קסח)
 צהרז"ל כשנוטל השפע מלידד אח"כ צהסתלק העולר יורד שפע הרבה כמו
 האוטס מי נהר כשנפרץ האוטס יורדין המיכ צשפע לכך אמר הוא ג"י
 כשאין לו פרנסה כמה ימים אני מלפה שיצא לי הפרכסה צפעס אחד קסט)
 טעס. של אכילת חלב צצצועות כי קודם מ"ת הי' מוהר צשר נחירה וצשעת
 מ"ת שכאשר לריס והולרכו לשחוט ולכו"ע צשבת נתנה תורה וצאותו שבת
 לא הי' להם צשר שחיטה והולרכו לאכול מאכלי חלב ולזכור זה אנו אוכלין
 ג"כ מאכלי חלב ושאלתי דשחיטה נתנה אח"כ צמ"ס יום כדאיחא צע"ז והשיב
 דבעשרת הדברות מרומז כל המלות קע) צסס הרצ הר' זוסיא ז"ל כי
 תשא את ראש צ"י לפקודיהם ופי' פקודיהם תרגום של מלות ר"ל כשתרצה לישא
 את ראש צ"י תזכור מלותיהם וחשב הוא ז"ל הרצה מלות ואמר הוא ז"ל
 שיש לפרש פקודי' לשון חסרון ר"ל כשתרצה לשא את ראש צ"י אמור להם
 חסרונם להוכיחם ולהכלימם ושמיהם אמת דהיינו לפני השי"ת לריך להזכיר
 מלות וזכות ישראל וצפני טס צ"י לריך להכלימם באשר שאתם צגי אל. תי'

פאר יישרים

איך לא תצטוו וכו' כדאיחא ב'איה"ח צפ' ויפן וירד משה עי"ש וכיוצא בזה
אמר הרז"ל בשם המוכיח מפולגאה ז"ל שהי' רגיל להוכיח את ישראל ולדבר
להר' קשות ופ"א אמר פי' הפסוק לבו נח וטובהה יאמר ד' וכו' ר"ל לבו נח
לדרכיכם וטובהה אני עב השי"ת אז אמליך בעדכם ויאמר ד' אם יהי'
חטאיכם בשנים כשגל ילבינו רק בפניכם אני מהרף אחכם וכו' קטא) אמר
בשהרז"ל שאמר בשם המוכיח ז"ל שאמר לפני השי"ת אני מקבל על עצמי
שהנסיני על דין כל צתי דינין שיש לך (ר"ל ואוכל לעמוד) אבל לא על דין
של עצמי קטב) בהרז"ל שהפליאו בניו כ"י לפניו ממעלות הארז"ל דאיחא
בשצחי הארז"ל שאמר שלא יוכל לספר בכ' שנה מה שלמד ב'איתו פעם
וכו' ואמר להם בניי זה חידוש אלליכם האמינו לי שבשצח לי אשפיקלע
מוח לא הייתי יכול לאמר (כמדומה שאמר מזה שנים) קטג) (לא ידעתי
בשם מי) מי שממליץ טובה בעד ישראל מתלבש בו מיכאל שר הגדול שהוא
נקרא אפטרופסא רצח דישראל ויש כמה מלינים והוא אפטרופוס ומלין
הגדול ואמר זה על אדם אחד שדבר טובות לפני שר על אנשי העיר קטד) אמר
שלא לדבר הדיבורים שהוא אומר בשהרז"ל בפני שום אדם ובפרט מי שמשנה
ח"י ואומר לבושיה אבל במחשבה לעלמו אף שמשבש קלח אינו מוזיק רק
לחזור אחס כ"פ במחשבה (ואז יכול לחיות א"ע) לעבוד את השי"ת באמת
ויש בהם תועלת גדול לטהר המחשבה משא"כ כשאומרה בפני שום אדם
אין נשאר לעלמו כלום קטה) ואמר ששמע בשהרז"ל כשאדם אומר לחצירו שום
דבר לריך להשאיר ממנו קלח לעלמו והנה אני שמעתי ממנו מפיו ז"ל
בעלמו יכולי להשאיר מה שאין כן אחס שאינו דומה שומע מפי הרב לשומע
מפי תלמיד והאריך בזה קטו) בשם מוהר"ר ז"ל שאמר בשהרז"ל אין הצרכה
שורה אלא בדבר הסמוי מן העין דהיינו שאין חשוב למעלה רק מה שלא
ידע שום אדם מזה ועין לא ראתה שצודאי אין פני' והוא הזכיר מה שמנה
הפייטין במוסף יום א' דשבעות במגין המלוות והלכע לכת עם ד"א קטז)
צ"ר נחום ז"ל שאמר בשעת הדרשה אחי האיני ושמעו אף שאין אחס
מצינים כי משיח ג"כ ידרוש הדברים האלה ע"כ לא יהיו אז אללכם חדשים
קטח) בהר' שאמר פ"א שלא ידורו צ' אחים בעיר אחת ושאלו לו הלא
ב'איתא ר"י החסיד ז"ל כתב ד' אחים והשיב אין כוונתי כלל בעבור לוואת
הרי"ח רק מחמת טעם אחר ואמר ז"ל מיום שהתחילו מע האע האן גיהויבען
געען בדרך זה ר"ל הדרך של הבעש"ע ז"ל בטלו הרבה לוואות הרי"ח ולא
הקפיד הוא ז"ל על שהי' שם החתן כשם המיו וכלה כחמותה (על א' מהג"ל
מסופקים אם שמעתי בפירוש) גם כל מחותנים שיהיו שמותיים שוים. וכמדומה

שחשך עוד קעטע) זשט הרז'ל שקילם מאד מעלת הנגינה ואמר אה הייתי
מנגן לא הייתי מניח אותך לדור בעליונים. רק היית מוכרה לדור עמנו זכאן
קפ) אמר אזט טהגין לשהות קלת זמקוה זחחילה מדיחין הרגליט וגם לריך
לבוין הלז. ואמר זשט הרז רמ'מ ז'ל עיקר כוונת המקוה ראשונה כלי
חרס שזירתן היא טהרתן לכך לריך לשבר הלז. והוא עיקר הטענה כה אדם
הוא כה מה. קפא) זר' יוסף הולט ז'ל חיבור סיוס הטורה להתחלתה ע'ד
דאיתא זגמ' דלתלמי המלך הולרכו לכחוז בהיפך משא"כ לעיני כל ישראל זראשית
זר'א חלקים. וסיפר מוהרז'ו' שהי' לו ס'ת מכ' עלמו שהי' נושאה עמו
תמיד כמו מלך שהי' לו נשמה או ניטן ממלך או שהי' משורש של מלך
וקרא זה תמיד ואחר פטירתו כמלא זבה ד' טעות ונפלאו מזה עד שהזין
אחד שאלו האותיות הם שמו דהיינו יוד וואו סמך פא ופרתו מהס'ת אחר
פטירתו קפז) זשט' טלמה ז'ל כיון שזבת ווי אכזה נפש דהנה אזט רואין
כששואלין לתולה מה כואז לך הוא משיב לא כלום והטעם כי כשכל האזרים
הם זרואים רק א' כואז אז מרגישים כולם זכאז ההוא משא"כ כשכולם כואזים
אין מי להרגיש וכן זאדם כל ימות החול הם זחי' ריטוק אזרים ואין מרגיש כלל
זתחלואי הנפש משא"כ כיון שזבת שמתחיל להרגיש זבת אזי מרגיש ווי אכזה
נפש קפג) ז'זר'ר שמעריל אלה"ה שאמר זשט ר' זאז מוצטאמיר ז'ל הוודאי שמו כן
תהלאו פי' כמו שהוא אלל האדם חיזוק האמונה זוודאות השי"ת כך תפלתו של
אוצו אדם קפד) זשט הר'ר משה מקראסגע שאמר זשט אזיו הלדיק הר"ח
מקראסגע ז'ל והוי שפל רוח זפני כל אדם שלא תאמר זפני העולם אראה
מידות גיאות זבקרבי אהי' עטו רק הוי שפל רוח זפני כל אדם שיראו הכל
שלא הי' זחי' זו רק זמלך שהי' נוהג שררה על הכל ואסור לכזב שום אדם
אפי' חכם ונזיא וכל האומר דבר כנגד כזודו חייב מייתה ומ'מ זבקרבו אסור
להיות גזוה מכל אדם שנאמר לזלתי רוח לזבו מאחוי ומיד שיש גאוה לזבו
עבר על לאו וזהו זמלך שהוא חד זדרח וגם זמלכים מעט היו הגוים לפני
הקב"ה דהיינו קלת מלכי זי"ד משא"כ כל אדם קפה) זר"ח קראסנער ז'ל
שא' שפחה על ואהבת לרעך כמוך תמשה שנים, אמר הוא כ"י זשט איש אחד
תשוב מא"י ושמו מוה"ר רפאל ז'ל שהי' יולא ללרכיו קודם נמילת ידיים ואמר
הטעם נפ"י הוא מדרכנן וזל תשקלו הוא מדאורייתא קפו) אמר שלא לומר
זאלוהו חרוז איש תשני ובשמ"ע א"ל בית סופריהם אכל זפיוט יוס ז'ז
של שזעות אומרים גם חרוז זנשם נזכות חניף הגם שאומרים העולם גם ע"ז
כנ"ל זה זדלו הרשעים מלזס ומלאו להם מקום וכו' אכל הדברים הן מן הפייטן
זעלמו רק הפירוש שהי' כחוז זמחזור ליה הרז דשפיטיווקע ז'ל למחקו גם מדלגים

פאר ליישרים

החרוץ שמדברים מחסרונות האצות וכו' קפז) זכרנו את הדגה וגו' דקשה דפתח בצער וסיים בדגים ותיירץ דשם צמלרים אכלנו חנם בלא מלואת ה' די דגה אכל עכשיו לריך כח לקיים המלואות ולריך צער קפח) צשם הרב דשפיטיווקע ז"ל שאמר בשהרז"ל צמדבר הזה יתמו ושם ימותו צמדבר הוא לשון דיבר יתמו שיכול לקנות עולמו בדבור וכן בהיפוך ושם ימותו בדבורים רעים לה"ר וכדומה ואפילו השח דברים צמלים דעובר בעשה ולא תעשה כדאיתא דכתיב כל הדברים יגיעים לא יוכל איש לדבר ותיצת יתמו ותיצת ימותו הם אותיות שוות כי בתנועה קטנה יכול להיות צהיפוך ולא ציאר הרבה קפט) קרוב לודאי שזה בשהרז"ל מה שאומרים י"ג מדות ציו"ט דאיתא בזהר פ' שלח לך כאשר דברת לאומר מה לאמר למימר דא צשעתא דעקתא ולאמר דא צשעתא דרווחא לכן לריך לומר גם ציו"ט ואף שצכאן אין כ"א ס' מדות רק מ"מ הוא רמו קץ) סיפר צש"ר שמעריל שפ"א רלו אנשי ק"ק מעזיבזו לבטל מנהג שיושבין עם הקערות בעויה"כ שמבלבלין ושמע הצעש"ע ולא היח לבטל וספר להם מעשה שצשנה אחת קודם יוה"כ נתקשרו הקליפות יחד לבל יכחו תפילות ישראל לעלות למעלה וכוון שהתחילו לקשקש צקערות עויה"כ שמשמיע קול צהשלכת המעות מאותו קול נתפרדו הקליפות כולם קלא) ס' מעשה מהרב דפולנאה שפ"א לא יכול להתפלל צערך שני צבעות וכסע אל הצעש"ע ואמר לן צבר אווזא אחת עיכבה תפלתו שפ"א צא לפניו שאלה צע"ש לפנות ערב והי' ממחר לילך להתפלל ולא עיין יפה והעריפה שלא כדין עד שהתפלל צעדו הצעש"ע שיתנו לו להתפלל כי אותו הצר אווזא הי' גלגול קלצב) צהרז"ל דע שאתה עתיד ליתן דין וחשבון הקשה דהיל"ל צהיפך חשבון ודין ותיירץ דהנה כשאדם מתחייב חוב סך גדול ופארע ע"ז ג' זהוצים אין מה לעשה חשבון כי אינו רק כטיפה מן הים לכך הדין קודם החשבון שאין נפרעין מעט מן המצט מה שמגיע ואין מה לחשוב והצן וכו' קלג) אמר לדיקים הראשונים הי' תורתן אומנתן פי' כשהיו מדברין איזה דבר הי' פועלין הדבר ההוא כמו שפ"א הי' צליל שצת אחר הקידוש הי' הרז"ל אומר כתיב ונתתי גשמיכם צעתם פירש"י צלילי שצתות הטעם כי איתא צגמ' אין הגשמים יורדין אלא א"כ נמחלו עוונותיהן של ישראל ואיתא צגמ' כל השומר שצת אפילו עו"ז מוחלין לו לכך צשצת ירדו גשמים ומיד צשגמר דבר זה התחילו לשפוך גשמים וזהו תורתן אומנתן ולכך היו פטורין מן התפלה קלד) צשהרז"ל שלא לסגן משקה על הצית יד שקורין ארבל כי מצוי שם זיעה שהיא סכנה ותמירא סכנתא מאיסורא ואומר הוא כ"י שהוא מהר מאד ואינו מסגן רק צע"ש קלה) צר' זו סיא ז"ל שסיפר שפ"א הוצרכתי לקשר העולם למורי

הוא

הוא המגיד ז"ל ממזריטש וביאר הוא כ"י שהי' עת לרה ר"ל בעולם והי' לריך להעלות את העולם וביאתי לפניו ואמרתי לו רבי אתם לדיק גמור מיד קס המגיד ז"ל על רגליו ואמר איתא בגמ' המקדש את האשה ע"מ שאני לדיק גמור ונמלא דשט גמור מקודשת שמה הרהר בתשובה רבש"ע גדול עוני מנשא וביאר הפ' עב"א, קנ"ו) היקל לי בענין ליטן צבית יחידי כלילה שראה כן מר' פאליק כי צבית שיש ספרים אין לפחוד, ובפרט כשעושה למען השי"ת לשכב בתחילת הלילה כדי לקום צבוקר לקרות ק"ש בעונתה ואמר ר' שמערי"ל ז"ל פי' הפסוק עד מתי עלל תשכב שאתה מתעלל לילך ולישכב, ומתי תקום כיון שאתה מתאחר לשכב, קנ"ו) סיפר הרז"ל מעשה שלנו שני ז"א בשדה א' ת"ה וא' ע"ה וראו אש דולק למרחוק ורנו ליגש אליו וראו שאינו אש פשוט רק הוא צוער באויר ואמר הע"ה להכס אמור ק"ש ואני אומר אחריו מלה במלה, וכן עשו ובכל תיבה ותיבה הקטין האש עד שקודם תיבת ובשעריך הי' כמו עאליר ואח"כ נאבד כן יאבדו כל אויביך ד', קל"ח) בשהרז"ל פי' תורתו אומנתו כדלעיל סי' קל"ג עי"ש ואמר הוא כ"י שעתה בראה לו סברא חדשה שלכך הם פטורין מן התפילה כיון שהם פועלים עם תורתם מה שלריך וחזר וכו' מעשה הג"ל ואמר שלא רק צומן שהעולם לריבין לגשמים הי' מעריח א"ע עבור גשמים אלא לפעמים הי' רולה גשמים בר"ה ואמר שהגשמות לריבין גשמים שט"ו גשמים הוא עליות גשמות ופ"א התחילו גשמים לעפנת בר"ה באשמות והייהו מאד, קל"ט) סיפר שפ"א בא אלל הרז"ל ולמדו הכל גמ' מסכתא תענית בעבור שהי' עליית גשמים ופתאום ילא מהרז"ל הדבר ברעש לפסוק מללמוד מס' הג"ל ופסקו ללמוד וזה הי' בט' ימים של אב ואז הביאו לו מלה שמורה ומהרו להכניס המ"ש אל הצית ומיד כשהכנסו המ"ש התחילו לשפוך מים ואמר הרז"ל תדעו שאם לא היינו פוסקים ללמוד לא הי' לנו מלה שמורה שייך לעיל סי' קל"ז גש אמר וכי יש קפידה על שעה מוטעת למשל כשב"א ישנים צבית אחד ואחד לריך ללאת כלילה וכי לריך להקיץ את חבירי שלא ישאר יחיד ודאי ו א ר) ובענין מנחה החמיר ג"כ להתפלל קודם ל"ה, ואמר מאחר שכלד מזרח נחשך היום מקרי ערב וכי היכן כחוב שהקפידה דוקא על כל הרוחות גם אין היתר מחמת שבשדה עדיין יום רק ציטוב שהצתים מפסיקין נגד השמש כי אין לנו להסתכל כי אם במקום אשר אנתנו שם כי צידוע שאין כל היסודים שוים כמ"ש בגמ' יהא חלקי עם מכניסי שבת בטבריא ומוציאי שבת בלפורי' ואמר בשהרז"ל שהי' מתפלל מנחה עפ"י רוב קודם שקיעת החמה וששמו בשמו ז"ל שאמר משום דאיתא בגמ' במערבא לייטו' אמאן דמללי עם דמדומי חמה ואני אינו רולה שיקללנוי ואח"כ הי' הרז"ל ממתין הרבה על מעריב ומ"מ הי' מתפלל

פאר לישראל

תפלת ערבית קלת מוקדם סיפר לי כשהי' מתפלל לפעמים אלל הרז"ל בתול
לפני העמוד והי' מצוה לו הרז"ל שהי' מתפלל עמו ז"ל שיה' בשוב וכשהי'
הרז"ל לטעם כמה לטקות בתפילה (ואמר שאמרנו על הרז"ל שהי' אללו בחי' לעקה)
הי' הוא עומד וממתין עליו עד שהתחיל התיבות ואמר בשוב ואמר שהי' הרז"ל
מתפלל בקול רם. וכן בנו ר"מ ורי"ח, רח' אמר שהי' הרז"ל עומד בהשכמה
להתפלל אף בלא מנין ולפעמים לא היו אומרים קדיש אחר חיזהו עד אח"כ
שהי' מנין לברכו ואמר שדווקא הוא הי' עושה כן שהי' מתפלל בעלמו ר"ל
בכוונה גדולה משא"כ אנו אין סומכים על הפילוחינו ולריכין לאסוף מנין דוקא,
רב' אמר ששמע בר"מ מפשעוורסק ז"ל שרוב חילשות מחמת שאין מזכרים
לקבל מים אחרונים או כ"י שהרית בכלי שמתמטשין בו אח"כ לאכילה ושהי'
אף שרוחנין אותו בינתיים ע"כ יש לזהר מאוד מזה סיפר מהרב דוואליטשיסק
כ"י נכסנו לארץ ישראל ביקש ממנו כ"י שילמוד עבורו בכל יום חיזהו שיעור ולהתפלל
בעדו עד בואו לא"י על מקומו בשלום וסיפר הוא כ"י לבני הרב ז"ל ואמרו
איך יהודי מחזיק כ"כ מהתורה, רג' בענין הכתבים של הרב ז"ל שנתפשטו
בעולם בזמן הזה הרבה לא הטעב בעיניו מאוד מי שלא הי' אלל הרז"ל ולא שמע
הדיבורים מפיו אינו יודע כלל מה כתוב בכתבים ואם הי' מחזיקים אותם
שלא לעיין בהם ולא להרחיבם לשום אדם רק שבציאת משיח ז"ב שתתמלא
הארץ דעה אז יבין בהם אז הי' טוב, רד' בשהרז"ל שאמר מה שהשגתי בגשמים
לא השיג שום אדם רק תנא קדמון רז' הי' נגדיך כל תאוותי פי' באמת שיש
לי תאוות מגונות אך תנתי מנוך לא נסתרה שאני נאנה מאוד על זה, רז'
פ"א אמר הוא כ"י ד"ת והאזינו השומעים ואח"כ תכף הלכו קלת ז"א אל
הלך והתחילו לדבר דברים צעלים והקפיד מאוד ע"ז ואמר יותר טוב הי' שלא
ישמע משישמעו ומיד ידברו דברים צעלים איך עושין הדברים בהם רועם
עכ"פ לפי שעה אל תשמעו לדברי הבאי וכו' רח' אמר בש"ר שמערל ז"ל שאמר
אחר התפילה טובה סכנה לדבר דב"ט ואחר שבת טוב סכנה לנסוע מיד במ"ש
כי נופל ממקום גבוה למקום נמוך ע"כ הוא סכנה לנסוע ביותר נהג לומר
הרחמן של ברית מילה אפי' אוכל ציתו מסעודה ז"מ כי אין בהם משמעות
שהי' שייך דווקא ציתו הז"מ אמר ששמע בשם הצע"ט ז"ל שהחמיר מאוד
שצריך לומר בילאו"א ואמר עם השמועה על אותן שאין אומרים (כך נ"ל קרוב
לודאי שאמר כך):

רע' אמר שאותן הערים שהיו בהם לדיקים אחר הסתלקות הלדיקים הם
גרועים יותר משאר עיירות למשל בשדה סתם גדלים עשבים שראויים
למאכל בהמה עכ"פ משא"כ בשדה שגדל בו תבואה אחר קלירת התבואה
גדלים

גדלים צו מינים גרוועס שאין ראויס כלל ואמר זה לענין ראשקוצ וסייס ומה ההנהגה נשאר להם מר' שצתי ז"ל (רי) אמר לאדם אחד שהתנכל לפניו שאינו מתפלל בהשכמה שהוא לומד קודם התפילה ואמר לי דאיחא בגמ' איזהו ע"ה כל שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית א"כ כיון שאחה ע"ה שאחה עובר זמן ק"ש. מה לך ללמוד כך אמר לו ע"ד ההלכה והאריך להחמיר בזה מאד להזדרז שלא לעבור ק"ש ח"ו ואף שקלם חסידים מזלזלין בזה הלא עיקר החסידות התחיל מהצטע"ט ז"ל והכשיו וכיון שהם נוהרים מי הוא זה אשר יש בו כח לשנות (ריא) אמר ששמע מהרב הר' יעקב שמעון בן הרז"ל שהצטע"ט ז"ל ראה שצריך להתפלל בכוונות ולא מלא כונות אחרות רק של הארז"ל והולרכו להתפלל עפ"י כונת הכ"ל ע"כ אין להתפלל רק בטוסח סידור הארז"ל דפוס לעמזערג או של ר' שצתי ז"ל ולא צניסחיות אחרות שצסידורים החדשים (ריב) בשם מוהררז"ל שא"ל בשהרז"ל שאין להזכיר ב' השמות העמאים של ש"ך ומ"ש ביחד רק אחד כי כשמזכירים הוא כ"ב טומאה עד שמסתלקים מלאכי שמירה מן האדם ר"ל, אחר ע"כ אין יכולים לישון הרבה וכשעומדים צבקר נעשים כצרי' חדשה וכו' כי שמעתי מפי הרז"ל שט"צ מכפר עוונות מהמת שנטעים נצברים ונדכאים מאד ע"כ יש אחריו קלת הרגשה כמו אחר יוהכ"פ ועומדים בהשכמה (ריג) צט"ר יוסף הלליש ז"ל אדם יולא לשוק יהא דומה צעיניו כמו שנמסר לסרדיוט צעיניו דוקא שרואה מה שאין לריך, נחמו נחמו יאמר אלקיכם דאיחא צמדרש דכל הדברים הנהוגים בצאל ר"ל נהג עלמו השי"ת עי"ש שחשב ואצל אפור צשיחה וכו' וזהו נחמו ומהו הנהמה יאמר אלקיכם שיתחיל לדבר כלומר ומדברי השי"ת נצראים מלאכי רחמים ומליכי יושר כי מפיו לא תלא הרעות רק טוב (ריד) בהרז"ל ואתחנן אל ה' צעת ההיא לאמר ואמר עפ"י דרכו ז"ל שאין להחזיק עלמו להתפלל (צל"ה רייסין זיך לוס דאוינן) וזהו עת לחשות ועת לדבר שיש עת שצריך לחשות (והוא ג"י אינו זוכר) וזהו ואתחנן אל ה' צעת ההיא לאמר שהי' עת אמירה רטון) כמדומה שצסס הר' שלמה ז"ל אין התורה מתקיימת אלא צמי שממית עלמו עליה הקשה איך ימית את עלמו וציאר שימית את העלמו ר"ל שלא יכיון להגאח עלמו כלל כו' עכשיו שמעתי זה צה"ר צט"ר נחום ז"ל רטון) צ"ר שמועדיל ז"ל שאמר צט"ר ואצ ז"ל מציטאמר פי' הודחי שמו כן תהלתו ע"ד דאיחא צוהר נודע צטערים צעלה כל חד לפוס מה דמשמע צליצו' ע"ש כפי מה שאדם משער צלצו אמונת השי"ת כן הוא נודע אללו וזהו הודחי שמו כמו שהי' אלל האדם נקצע אמונת וודחית השי"ת כן תהלתו פי' כן התפלה של אדם וכן הוא מתפלל (ריזן) ועד"ו ציאר הוא רשז"ל כל איש צייט יקדש כי יין גימ' סוד ואמונת השי"ת אין אחד יודע מה צלצו חצרו וזהו וכל איש צייט יקדש עם

פאר ליישרים

סוד שלו כמו שהסוד של אמונת השי"ת אללו כך מקדש א"ע להשי"ת והארץ הוא ל"י קלת צענין האמונה שהוא דבר גדול ולא חרבה ירושלים עד כו' ע"כ אנו לריכין לחזק עלמינו בגלותינו באמונת השי"ת רי"ת) בשהרז"ל כל דבר שיט עליו כונת הארז"ל צודאי הוא מתיקן מאנשי כנה"ג כי לא רלה הארז"ל לעשות כונות רק על מה שהוא מאכנה"ג בשהרז"ל שהקפיד שיתנו דוקא מים הרבה צשביל מים אחרונים וכשתנו מעט הי' גוטר במשרת ואמר קבץן אתה מקפיד על מים בל"א דיא זאליוועסט וואסער כי הענים מקפידים על מים גם אוהבין הרבה פלפלים גם אם לריכין לבשל אפי' דבר מועט עושין מדורה והיסק גדול רי"ט) צש"ר אברהם ז"ל מקאליסקא הלכה למה למטה אוכלין במהירות יותר מלמעלה כי המלאכים ירדו למטה אלל א"א ואכלו ומשרע"ה עלה למרום ולא אכל לבן התחתונים יראים מהעליונים שלא ירדו וכו' משא"כ העליונים. רך) צש"ר שמעריל ז"ל שהי' נהגה מאד כשנזדמנו אורחים אללו ואמר אותן החורחים צודאי אוהבין זא"ז וכשב"א אוהבין זא"ז הוא דבר גדול מאוד וביאור מ"ש צם' יצירה צ' אצנים צונים צ' צהים פי' האצנים הם אותיות וכל איש מישראל יש בו אות מהתורה וכשב"א אוהבין זא"ז מתחברין האותיות ונעשו לרופי תיבות ומג' אצנים נעשו ו' לרופים וכ"ש כשמנין שלם אוהבין זא"ז שהוא דבר גדול מאד מאד ור"ג מליקן ז"ל אמר צסס רבו המוכיח ז"ל שנעשו אותיות חדשים כגון שא' יש צו ד' וא' יש צו ו' נעשה אות ה' וכו' רפא) הדרך של הבעש"ע ז"ל הי' כשמכוין כוונה לריך לעשות עובדא עם הכוונה ואמר ר' שמעריל ע"ה דלכן נקראו כוונות לריך לכווין ולא כתוב לריך להשוב אלל ר"ל דכוונה הוא לשון שוה ומכווין דהיינו שיהי' אדם שוה עם הכוונה וכו' והבן רכב) צפסוק תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח דהנה עיקר המידות הטובות הם ענוה ושפלות וצפרט צר"ה כמה דכייף אינש טפי מעלי והיא המתקת הדינים כשארס הוא אלל עלמנו אין כש"נ במ"א צשהרז"ל רכג) ויש צחומר הגאווה א' אמר הר' שלמה ז"ל צסס הבעש"ע ז"ל דצכל העצירות כתוב השוכן אתם צחוך עומאותם אעפ"י שהם עמאים משא"כ בגאווה אין אנו והוא יכולין לדור הב' אמר ר' נחום ז"ל צסס הבעש"ע ז"ל שרוב משוגעים נעשו משוגעים מתמת גיאותן שהי' גדולים ופ"א שלא יכלו לגמור גיאותן זייער גדלות אוים פיהרען עי"ז נשתגעו ואמר הוא ז"ל שסיפר זה לפני בני הרב ז"ל ושאלוהו אם שמע הוא בעלמנו מפי ר' נחום ז"ל ואמר הן והי' אללס דבר זה יקר מאד מאד הג' אומר אנו דצכל עבירות לריך איזה גלגולים וסיבות שיעשה העצירה ולא צכל פעם מזדמן הסיבה משא"כ גיאות אפי' עני ושוכב על משכבו צחושך ואין עמו שום דבר ולא נר ואפ"ה

מתגאה בלבו שאני אדם גדול לכך הוא חמור כ"כ שיכול להיות תמיד עצירה זו והנה אמרו בשם הצעש"ט ז"ל האומות העולם הם המידות רעות שבאדם וכל אומה יש לה אחיזה במדה רעה א' וכשארם מתקן מידותיו אזי אינו ירא משום אומה רכה) ואמר ר' שמעריל ז"ל עמלק הוא מדות כעס ושאלו ר' גרשון מנח לך הא והשיב דכתיב כי רגע באפו רגע ר"ת ראשית גוים עמלק וכשראה ה"ר שמעריל ז"ל ליבע לא"י דיבר ובי מה ענין ליבע לארץ ישראל כך אלא לריך תחילה להיות בבאן בחי' א"י פי' שיטשה מבחי' ארץ ר"ל ארליות יהי' בחי' ישראל דהיינו לשבר כל המדות רעות בקרבן וזה שמע הוא כ"י מפי ר' דוד בנו של ר' שמעריל ז"ל שאמר בשם אביו ז"ל ומכאן ואילך שמע הוא * בעלמו וקודם א"י יש עבר הירדן דהיינו ארץ סיחון ועוג וסיחון הוא סיחה נאה לתקן הדיבור ועיג הוא גימ' מתשבה (כנ"ל דר"ל בסן עס ג' אותיות גימ' מתשבה) דהיינו לתקן מחשבתו ואז הוא קרוב לא"י ואח"כ ארץ זיין עמיס ובהם ככללים כל המידות כי כל שר כולל יוד שרים כמ"ש בהושענא רבא כמלא בזיין ככללים כל השצעים ונראה לו כ"י דהתחיל ר' שמעריל ז"ל לפרש דכנעני הוא נגד מידות גאווה מל' הכנעה והשאר אינו זוכר (ואמר דאדם בעלמו יכול לגמור השאר) והנה חיתא בס' שער הקדושה להרב מוהר"ח ז"ל שכעס הוא עקף מן הגאווה כי מה שאדם כועס הוא רק מפני שהוא מתגאה בעלמו לכן כשאינו נעשה כרעונו כועס ויחיתא בסמ"ג דמנה כל המלוות ולא מנה הגאווה ללאו ואמרו לו בחלום גלילה שכחת עיקר וכו' וחזר וכתב הגאווה מפסוק ורם לבצק ושכחת יכתוב השמר פן תשכח והשמר הוא ל"ת עי"ש כמלא גאווה משכח השי"ת וכעס הוא עקף מגאווה והוא בחי' עמלק כנ"ל והו' תמחה את זכר עמלק דהיינו כעס וגאווה וע"כ לא תשכח את השי"ת וזהו שמיסיס לא תשכח וזה ג"כ פי' הפסוק מלחמה לד' בעמלק מדור דור ר"ל שיש מלחמה אלל האדם אם בישרה עליו השי"ת או ח"ו להבדיל בחי' עמלק כי אין אני והוא יכולין לדור והו' המלחמה בכל דור ודור רכה) בחדש אלול לריך אדם להכין א"ע על ר"ה כמו שהיו עושים הלדיקים הראשונים שהיו מנעוריהם בעלי מו"מ כל השנה ובחדש אלול פסקו כולם מן המו"מ וגאספו יחד ור' שמעריל ז"ל סיפר מר"ג ז"ל ולא ידע הוא כ"י איזה ר' נחמן שהי' מתפלל בכל יום ויום באלול עם תפילות עם כוונות עד ששלח אליו הצעש"ט ז"ל לפסוק כי לריך אדם להכין לעלמו כלי מלחמה על ר"ה ואעפ"י שאין יודעים אם יתפלל באותן הכוונות כי לד' המלחמה מ"מ האדם לריך להכין לעלמו כלי מלחמה כי אין סומכין על הגם א' ששמע בשהרז"ל על הגמ' והלואי שהי' מורא שמיס עליכס כמורא בשר ודם והראה ראי' ע"ז דאיחא בלמקה הריאה

פאר לישרים

הריאה ע"י אדם עריפה וזי"ש כשרה דהפחד צ"ו גדול יותר. רכו) צש"ר דוד ד"ל ז"ל שאמר צש"ס מי כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח וקשה הא כתיב לא תקום ולא תטיר אך לכן אמר כנחש כי נחש אין לו הנאה כשנושך כך ת"ח יכול לנקום צש"ל כבוד התורה שלא יכין לעלמו משח"כ אם אינו כנחש אלא שמכויין לעלמו אינו ת"ח. רכו) אמ"ר אין לאדם לשמוע דברי תורה יותר מדאי כי ע"ז נעשה חכמתו מרובה ממעשיו רק לשמוע דבר אחד ולקיימו ואח"כ לשמוע עוד כו' רכה) צשהרז"ל שפ"א התפלל מנחה לפני העמוד ולעק באמירת שומר ישראל לעקה גדולה ועברה הדוכסה אלל ביהמ"ד והרכינה ח"ע צחוך החלון שהיו בקאריץ החלונות נמוכים אלל הארץ ואמרה צלשון פולין כמה לעקה זו אמיתיות מן הלב צלי שום שקר ורמי זכשספרו לו דבר זה אמר גם גוי' יודע מה אמת. רכט) וסיפר שפ"א נסעה אמו של ר' שמעון אשכנזי צדרך עם ערל ועמדו לרעות ציער והבשע"ט הי' ג"כ צאותו מקום ציער עם מגין שלו מתפללים ואותו ערל עמד מנגד והציט רק על הבשע"ט ואח"כ שאל עליו מי הוא זה היהודי שעמד תחת הוילון ואמרה לו מכ"מ מי הוא זה והשיב שהי' עליו פחד עד שכל היער הי' קטן צעיניו להחצא שלא ידע איפוא להחצא, עוד סיפר ז"ל מעלמו שפ"א הי' על צ"מ בכפר והי' המילדת נכרית והוא ז"ל לא ידע שהיתה תחת הוילין ואח"כ כשנסעו מהכפר היתה הנכרית הנ"ל שואלת כ"פ מי הוא זה היהודי שלעק ב"ב ואמרו לה מה צריך ואמרה שהי' עליה פחד כמעט שלא מזה כי גם גוי יודע ומכיר דבר שהוא אמת, העולם אומרים שבמלש"ק לריך לדבר מן הבשע"ט ז"ל אם לא שאין מדברים כלל אבל רק כשמדברים לריך לדבר מהבשע"ט ז"ל. רל) צשנת תקע"ג אור ליום יוד אלול שהוא יא"ז של הרב ז"ל אמר אל תפירו צי שלא להתענות כי צשנה של אשתקד הפלירו צי שלא להתענות ואני תולה כל המאורעות של שנה זו בד"ז והרצ"ה יוליאי מהרה מזרה לרוחה. רלא) לא ידעתי צש"ס מי כד שמע שטן תקיעת שופר צהיל וכו' אמר ודאי אחי משיחא ולכאורה היא תמו' שצכל שנה יש לו טעות אחד ואיך אינו מרגיש וכו' ותירך צכל שנה הוא שטן הוא ילה"ר חדש דכמו צצחי' הקדושה צכל שנה כחדש צחי' חדשה כן זלעו"ז וכו' ואינו אותו דאשתקד - רלב) **בשהרז"ל** שהפירות הגדול של המחזור הוא מצעלי התום' ז"ל שהיו צעלי רוח"ק כי אדם פשוט לא יוכל לפרש הדברים סתומים כאלו, רלג) צשהרז"ל כל הספרים החדשים שנחצרו צחוך שצעים שנה אינם עפ"י אמת לצד ספרי הרב דפולגאה שאמר עליהם שאין ספר כמותם צעולם ולצד מספר אור החיים ואמר ז"ל שהוא פרסם את ספר אור החיים צעולם

שהי' בק"ק טשאהן ואמר אני רואה צעיר ז' אור גדול ושאל אם נמלא שם ספר אוה"ח ונמלא שם ז"ד אחד תומש עם אוה"ח והוא האיר על כל העיר ואמר ז"ל הדברים שלי הם לפעמים יותר קרובים אל האמת מדברי האוה"ח ופ"א אמר תורה על פ' סוטה מהאוה"ח והג"ה צפנים בספר והסביר להעולם ואח"כ אמר דברי עלמו ואמר שד"ע יותר קרובים אל האמת ופ"א חלה בנו של הרז"ל וקיבל על עלמו ללמוד בכל יום דף אוה"ח בחומשים גדולים דשקלאוו, סידור משנת חסידים לא הי' רשאי להיות בביתו שהי' עליו איזה חשש וכו' ומ"מ לפעמים הי' מטה להציאהו אליו והי' מעיין בו ספר בחר הטיב לא הי' נחשב אלנו כלל אעפ"י שהי' בביתו ואמר שאין לסמוך על דעתו כלל, כמדומה שצ"ח ז"ל בשמ"ע יתיב בר"ש עם מלכא בלחודוהו וכל מה ששאל יהבין לי' שהוא ע"ר גדול רק אם יתיב עם מלכא בלחודוהו שאינו מחשב בהבליים ושמותים רק בהש"ת בלדו, רלד) אמר שאמר לו ר' ליפא מטרבאסטינען בשהרז"ל שצ"ח אין לאדם טסק בשוק כלל רק בביתו או צביהמ"ד כוון שהשמחה הוא עם החורה משא"כ צפורים שהוא עד ללא ידע הוא כמו הפקר, רלה) בענין על חטא ביאר שיש הרבה שהם רק תנועה קלה, באומן הלכ לפי פשוטו לא שייך רק בלדקה אבל הוא בכל הדברים ולא זכרתי הסיוס הטיב, צועידת זאת פי' הרז"ל מלשון ידיעה בל"א קענטשאפט היינו שמדבר עם אשה בלשון חבה או ששאל בשלמה אפי' ע"י בעלה שהוא אסור כמ"ש באה"ע גם זה מקרי זנות, ציודי פה פי' שאמרנו ויודי רק צפה ולבו כל עמו צנטיית גרון צפקור עין הוא רק תנועה או ראוי א' ואמר ע"ז טוב לכל אדם שיבחר לו דבר א' עכ"פ מהעל חטא ויחזיק בו מאוד כי בכולם קשה מאוד לזהר כראוי וכו' אין ללמוד מקרא בלילה כלל אפי' צימים שא"א תחנן רק בליל ו' הי' לומדים, רלז) בשהרז"ל שפרקי אבות אף שאין אומרים רק בשבתות שבין פסח לעלרת ולא כל הקיץ מכל מקום קודם ר"ה גומרים אותם פעם אחר, רלז) הרז"ל הי' מודבר הרבה שיתפללו כל אדם על לרכיו ולא יאמו מי אני וכו' ופ"א הראה בליוני פ' לו שכל החפילות מקבלין למעלה רק מה שלא נעשה הבקשה שיש לה עכובים בטולמות שצוצרים דרך שם ולעיל ילטרכו כל החפילות רלח) אמר ששמע בשהרז"ל שפ"א צפ' תולדות צכה הרבה ונתעורר כו' ואמר שזה השבת קשה אלנו עם איז מיר שזער איבער לו קיממען כמו ר"ה כי מפ' זו יולאין כוונת ר"ה כנוכר בזהר, רלט) בשהרז"ל אדם יכול להיות נולד וחי שצנים שנה רק בעבור דיבור אחד או תנועה אחת שיעשה בלחמה להשי"ת ואף שב"ד יקלקל ומי יודע אימתי יחזור למקומו אל השי"ת מ"מ לריך להצראות בעבור אותה התנועה שהיא לריכה להיות ואי אפשר להעשות על ידי זולתו כי אין צ' בני אדם שוין בעולם

פאר ליישרים

מיזס שנברא עד סיפו, רמ) דיבר מענין הגרות של שבת שהם מגידים עתידות כמ"ש בקב הישר ואמר ששמע צעם לדיק אחד כמדומה שקראו בשמן ר' יודל שקודם כבוים הם מגידים מאורעות של שבעה הצא יעכשוו אלו כחמורים שאין אלו יודעים ושומעים שום דבר מ"מ אף שאנו שפלים כ"כ יש להשי"ת הענוג גדול כשאנו חומרים איזה מלה של אמת כדאיחא צוהר דשחא דקובה"ו פליק יתיר מהאי עלמא שפילה בעבור שהוא שפל מאוד כך לענין אדם שהוא שפל מאוד במדריגה יש להשי"ת הענוג מאוד מעבודתו שהוא באמת, רמא) הבעש"ט ז"ל אמר לר' מענדיל ז"ל מבאר כשבא מהנסיעה שהי' הבעש"ט ז"ל מלוה לכל אנשיו לנסוע לתקן את העולם אפשר מרדה שמנקה כל החלר ומ"מ הוא בעלמא מעונפת כך אפשר אדם שמתקן את העולם אבל הוא בעלמו נדבק בו מן הרע וכו' וזה הדבר גילה הבעש"ט שלריך לירד לגיהנם בעבור השי"ת והוא מרומז בגמ' גדולה עבירה לשמה כו' אף הי' אפשר לומר דכשעושה לשמה אין לריך לירד לגיהנם והבעש"ט גילה דא"ה כמו במשל המרדה הנ"ל כוון שלריך לנקות הבית אף שהוא מעונפת ולריך אח"כ לרחלל היעב הרבה עד שינוקה, ע"כ אין לאדם להתגאות אף שמתקן את העולם הרבה מ"מ מי יודע מה נדבק בו רמב) בע"ר שמעריל ז"ל יש צ"א שמדברים ערך הלדיקים ומולאים בהם חסרונות ומה יש לנו להשיב בעד הלדיקים דהנה האדם כלול מטוב ורע וגברא בעוה"ז כדי לעשות מן הרע ג"כ טוב וזהו מעשיו שלריך לפעול בעוה"ז ולריך לחיות עבד זה שנים הקלוצים לו לגמור הדבר נמלא כל זמן שלא יגמרו ימי חייו בעוה"ז עדיין לא גמר התיקון לעשות מן הרע טוב גמור דאם הי' גומר לא הי' לריך עוד לחיות בעוה"ז וז"ש כי אין לדיק בארץ ר"ל שהוא עדיין בארץ בעוה"ז אשר יעשה טוב ולא יחטא ר"ל חסרון שלא יהי' בו עוד איזה חסרון דאילו לא הי' לו שום חסרון לא הי' לריך עוד להיות בארץ כמלא דהלדיק בעלמו יודע שיש בו עדיין חסרון והדבר מוכרח כנ"ל וגסתם פה הדוצרים הנ"ל ואפי' במעש"ט של הלדיקים כשמתחילין לדייק בעוה"ז מולאין כמה חסרונות וכל עולם הגבוה יותר, מדקדקים בדברים היותר דקים וז"ש (זהו משלו כ"י) ואלה תולדות ילחק בן אברהם ר"ל עיקר תולדותיהם של לדיקים מעש"ט ופירש"י יעקב ועשו דהיינו במעש"ט עלמס יש בחי' יעקב ועשו וכו'. רמג) בע"ר זוסוא ז"ל ואחה עיף ויגע ולא ירא חלקים פוי' יש אדם שמויגע א"ע בעבודה השי"ת עד שנעשה עיף ויגע ומכל מקום אין בו יר"ש רמד) בהרו"ל על הרבך תחי' פוי' חיותך יהי' מעלמא דחרובא ומפני כך הקפיד הרו"ל מאוד על אותן צ"א שיש להם חיות כמה שמלערים חזריהם ע"י הכאה וכיולא אף שהוא דרך שחוק כוון שחזירו מלעטר כמלא שמהי' א"ע ע"י לער חזירו והיא מידת עשו ואנו רואין שהוא כך שמיד סיולא ח"ו איזה גזירה מיד

יש להם עובדות לכל הסרדיוועים והפקידים והם כולם שמחים וחיים עי"ז
 משא"כ אנחנו שאין לנו חיות רק ע"י שמיעה איזו בשורה טובה וישועה!
 בשם הרה"מ ז"ל ממעזריבץ יש קונה עולמו בשעה אחת פי' בפני' אחת
 שפונה אל השי"ת באמת יכול לקנות עולמו (רמה) בש"ר זאב קילעס ז"ל
 ותשקימו בדמעות שליש בשכר ג' דמעות שהוריד עשו נשתעבדו בישראל וכו'
 וקשה הלא כמה דמעות זוכין ישראל ואיך לא מכריע נגד דמעות הנ"ל
 ותירץ דאותן דמעות גופא הן דמעות של עשו היינו שאינם לש"ס או לפני'
 וכיוצא או לבחי' עוה"ז: רמו) ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חילס ופי' באוה"ה
 שכל משך ב' שנים חלס בכל לילה זה החלוס רק ששכח עי"ש ולכאורה קשה
 למה הולרך דבר זה שיחלוס בכל לילה וביאר הוא ג"י עפ"י מעשה מהצטע"ט
 ז"ל שנסע עם הר' מענדיל ז"ל המגיד מבאר וילמא מוהר"מ ז"ל למיס ואמר
 לו הצטע"ט ז"ל יהי' לך בטחון אמת בהשי"ת ויודמן לך מים וכן עשה וכדמן להם
 ערל ושאל להם אכ פגעו בצופים שנאבדו ממנו שלשה ימים והוא מבקש אותם
 זה ג' ימים ושאלו לו אכ יש עמו מים והשיב הן ונתו לו לשחות ושאל המגיד
 מוהר"ם הנ"ל להצטע"ט ז"ל כיון שערל הנ"ל נסע רק למעני לרוות למאובי
 למה נסע זה ג' ימים והשיב לו שהשי"ת הזמין אותו מקודם שאם יהי' לך
 בטחון אמת תבך ימלא הסרוך הרי שגדול כח הצטחון שהשי"ת מזמין למלא
 משאלות אדם קודם שיהי' לו הצטחון ע"י האופן שאם יהי' לו בטחון בהשי"ת
 לכך הזמין השי"ת החלוס לפרעה בכל לילה משך שתי שנים שיהי' מוכן
 לגאולה יוסף מיד כשיהי' לו בטחון בהשי"ת כו' והבן רמה) טעם שהולכין
 למרחק ע"ס שהוא ענין יפשוט נורה וילבש נורה שלריך להלביש נורה חדשה
 על שבת ע"כ הולכין למרחק ופושטים המלבושים. רמט) בשבת יוכל אדם
 לבא לאמת כי שבת הוא מעין עוה"ב שהוא עלמא דקשוע גם בשבת נמשך
 אמת לעולם כמ"ס צמשה דאפי' ע"ה ירא לשקר בשבת ובלא שבת לא
 הי' אדם יכול לבא מעוה"ז שהוא שקר לעוה"ב שהוא קשוע רק ע"י שבת
 ועיין לעיל בר"ח ז"ל מעין עוה"ב יום שבת מנוחה שיכול האדם לידע בעלמו
 איזה עוה"ב יהי' לו היינו א"ס הוא נהנה משבת כו' משא"כ מי שהוא שקרן
 גם בשבת גרוע מאד, ואמר בשם הרב דלאדוין יהוה הרב דקאל ע"ה דע"כ
 בדורות הראשונים אפי' ע"ה הי' ירא לשקר בשבת משא"כ בדורות הללו דאז
 היו נשמות גדולות בעולם שהרי זה נשנה צמשה בזמן התנאים ע"ה והם
 המשיכו כ"כ שבת בעולם עד שאפי' ע"ה הי' ירא לשקר משא"כ עכשיו כו'
 ולי ספק אכ לא אמר זה הרב הנ"ל בשם הרז"ל ואמר שחסידיהם היו אומרים
 אימת שבת עליו ר"ל אמת של שבת וכו' וסיפר מר' ירחק מסמילא ב' אצותיו

פאר לישראל

זקניו היו מתלמידי הבעש"ט ז"ל א' ה' ר' דוד פירקעס ז"ל וא' ה' הר' זאב קילעס ז"ל וכנסם אללו זקניו הר' דוד הנ"ל ואמר שיכה בשבת תענוג אחת ישן דיע פֿאר שלאפֿהט שבת דעס תענוג עוד סיפר הוא כ"י שחסידים היו אומרים עד"מ במלך אחד שהי' מחזילה הדיוט וכשמלך הי' מומעט מאד בשכינה כי אמר כשאני ער אני מלך משא"כ כשאני ישן אין לי תענוג וכן בשבת ישראל בני מלכים הן ואיך נבלה זמן המלוכה בשניה. (רכ) בענין הכינים של מלרים שנהלקו הפוסקים אם הוא כינה לצינה יאו שחורה הקופלת הנקרא פרעוש ואמר בשהרז"ל דלכך נקרא פרעוש על שם פרעה, סי' שלדיק אחד צא אל הרז"ל אחר פטירתו ושאל לו איך נהג אחו אודות חטאת נעורים והשיב שזה אינה חמור ביותר שהרהר בתשובה ע"ז רק על חסידות של שקר אויף פאלשין חסיד מעישיין שם מאד רכ"א) בשהרז"ל שאמר בשם האלשיך ואמלא אותו רוח אלקים כו' לחשוב מהשבות לעשות צוה וכו' דהנה כל אדם יש לו דעת רק במוח וכשעושה דבר לריך המוח לחשוב אותו דבר שעושה משא"כ בללאל שהי' מלא רוח אלקים שגם כל אבריו היו בהם דעת והי' המוח חושב מחשבתו והידים בעלמם עושים מה שלריך שהי' בהם דעת צפ"ע כו' ע"כ ואמר הוא כ"י שזה פי' הפסוק ובתצונות כפיו ינחם שגם בכפיו הי' תצונה וז"ש בדוד המע"ה שהיו רגליו בעלמם מוליכים אותו לביהמ"ד שהרגלים הי' בהם דעת צפ"ע וזהו ע"י שמקדש אדם את אבריו מאד לעבודת השי"ת צא להם ג"כ דעת וז"ש מה שיש לו ברגל אין לך במוח וכו'. (רכב) כל מה שעושה אדם בשביל השי"ת הוא יקר מאד אפי' רק תנועה קלה בעלמא איין מאח בשביל השי"ת הוא טוב ג"כ, ולא ולמד מפסיעותיו של אותו רשע כ"י שזכה לג' מלאכים שמלכו בכיפה ועשה מה שעשה וכו' רק של ישראל אין משלמין בעוה"ז כי שכר מלוא בהאי עלמא ליכא ואמר בשהרז"ל שאין הפי' שאין רוליס ליתן שכר מלוא בעוה"ז רק שא"א לכנס שכר מלוא בעוה"ז כי שכר מלוא גדול מכל העולם ולכך קשה לומר על אדם מישראל אפי' רשע גמור שאין לו חלק בעוה"ז כי א"א שלא עשה כמה מלואות בהליכה שהלך ליטול ידיו להכילה וכיוצא רק קודם שבא אל השכר יכול להיות מעוכב כמה שנים ואולי יבא עוד בגלגולים אבל אח"כ בודאי יהי' לו עולם הבא. (רכג) אנשי הבעש"ט אמרו אם אין מוהאריו"ל מופתים רק מה שכתוב בשבחי אנו ראינו מרבינו יותר ואמר ר' שלמה ע"ה שאם אין מהבעש"ט רק מה שמספרים ממנו אנו ראינו מהרז"ל רק בענין קדחת ר"ל יאהר, וסיפר כמה מעשים נפלאים מזה שהי' מרפא חולי הנ"ל בלי שום פעולה רק לאדם אחד אמר תבא ותסתכל צפני כשאני אומר ברבו ונתרפא ולקלמתם לא עשה שום פעולה

פעולה רק הי' עומד ע"ג וכי' רנד) צענין חדש הי' הצעש"ע ז"ל מיקל ופ"א נסע עם ר' ימואל ז"ל כשנעשה רב צק"ק אורדינא וראה שהוא מחמיר בחדש והתחיל גם הצעש"ע להחמיר רנה) והרז"ל זמן אחד הי' מחמיר מאד בחדש ואפי' צשכ"ר רק צמו"ש הי' מקיל ואמר שצבזר זה יש יוקר צמדינה שמקילין בחדש ופ"א אמר לא' רפואה מן שעורים ואמר צפירוש וצלכד שלא יהי' חדש כי איסור אינו רפואה. רנו) ופ"א עבר הרב דשפיטיווקע ז"ל לפני ביתו של הרב דחמטלמניק ולא גכנס לביתו והוליא לו הרב דחמטלניק שו"ת שכתב צעלמו הוא ז"ל על היתר חדש ולא רלה הרב דשפיטיווקע ז"ל כלל לעיין צשו"ת הלזו ואמר לו אחס עושים יקרות צעולם אך אחר זמן צא הוא כ"י וסיעתו אל הרז"ל והציאו לו הרפואות של שעורים ישן ואמר להם איני מקפיד עוד על חדש כי איני רואה שהשי"ת אינו רולה שאתנהג צחומר צו כי נשמתי אינה מאותו העולם והי' מיקל אז לגמרי ולהאורחים לזה מכל מקום לקנות שכר מן הישן ואמר הוא כ"י הוסכם אללניו להחמיר אצל רק בחדש צעין אצל צשכר אנו מקילין לגמרי. רנו) קודם השינה לריך לצכות ועי"ז יש עלי' לנשמה כדאיחא צספרים ואמר הוא כ"י שלכך תרגס אינקלוס צפ' ויצא החדרה ויך שמה לאדרין בית משכצו ולבאורה ק' מנ"ל הא ורק הוכחתו מדכתיב החדרה צהא הידיעה והיינו בית משכצו שאוכן לצכות גם כששוכב אדם צהרהורי קדושה איז מתעורר ג"כ כך כמ"ש אס זכרתך על ילועי ר"ל קודם השינה אז צאשמורת ג"כ אהגה צך ואמר אס זה אינו תלוי' רק לשון כאשר ר"ל צזה הצחי' שזכרטיך על ילועי כמו כן צאשמורת אהגה צך רנח) פ"א עשה הרז"ל צערב שבת סעודת צר מורה לצבו ואמר להמסובין אכלו שלא יזיק לכם לסעודת שבת כי מין צמינו א"ת. רנע) צסעודה ג' צש"ק פ' גשא דצר הוא כ"י מענין אור הגנוז ואמר צשהרז"ל שזיס של מתן תורה הי' ארוך ל"ו שעות כי צכל דיצור חזרו לאחוריהם כאורך מחנה ג' פרסאות רק צחזרה נשאס המלאכים ואף צשפייט כחצ ידודון צהליכה ידודון צחזרה מ"מ הידיעה לא יהי' רק צחזרה אצל צהליכה היו צעלמס נמלא שהלכו צכל הזיס למד פרסאות ומהלך אדם צינוני יוד פרסאות ש"מ דהי' הזיס ארוך ג"פ ככל יוכ והיינו ל"ו שעות והס כנגד ל"ו שעות ששימש אור הגנוז לאדה"ר וכנגד זה ל"ו מסיכות ול"ז מירות חטובה ע"כ יש להדליק ל"ו נרות צשבת וע"כ הי' אותו הזיס של מ"ת ארוך ל"ו שעות כי התורה היא צעלמה אור הגנוז רס) עוד אמר צשמו ז"ל שלכך על דיצור לא תחמוד אין רוב העולם עוצרים כי צכל דיצור נחמלא העולם צשמים אך שכתס לג"ע להיות מקום פנוי' לדיצור ה"צ וכן כולם אצל האחרון נשאר צעוה"ז לכן אין עוצרים עליו כ"כ ולכך סעודה ג' של שבת הוא רעוא דרעוין

פאר ליישרים

כי צעמיס הוא רעוא ורות הוא מהיכל משית דלאין ברוחא וכו'. רס"א) צעהרז"ל עיני העדה היינו אותן שיש להם עינים לראות באור הגנוז מסוף העולם ועד סופו לכך יוכלו הלדיקים לעשות עינים גדולים ומנהגים חדשים כי ראו מה שהוא לרזון השי"ת אבל אכחנו שאין לנו עינים אסור לנו לחדש שום דבר ומנהג רק לילך בדרך השו"ע ובטקצי הלדיקים הזקנים רס"ב) דיבר בענין הרחקה הגשמיות מלמעלה שלא ללייר ח"ו בדעתו מ"ש שיש ריזי רצבות עולמות וכו' הן בחלונות ודלתות ואמר צה"ר שמעריל ע"ה שהעולם הוא מלשון העלם שהשי"ת נעלם ונסתר בחוך ריזי רצבות מדריגות כל מדריגה לפי קורבתו ואמר (אולי צעס הרצ) שמליה להסביר ד"ז לנשים ולילדים הרחקה הגשמיות, והרחקתו מאור א"ס צ"ה כך הוא העלם צו גדול או קטן אך השי"ת הוא יחיד ומיוחד ומתבסס בחוך העולמות כפי אשר יוכלון שאת. רס"ג) צה"ר ע"ה למנה נקרא אדם צר"גש כי הרצה נקיבות יקראו נשים מלשון נשי"י היינו שכחה שבנשים גוברת מאד השכחה וזכרים הוא מלשון זכרון לכך קורין לו צ"ג ר"ל ילוד אשה כי תיבת נש נפרד מן נשים וקוראין לו צעס זה בעצור ששוכה צהשי"ת ח"ו. רס"ד) מה שהי' מתפלל כה"ג ציוהכ"פ אל יכנסו לפניך תפלות עוזרי דרכים אמר הוא כ"י שיש לפרש ע"ד גנבא אמתתתא רחמנא קריא ולפעמים תפלתו נשמעת ועושה העבירה ורש"י פי' צאיכה לא' עליכס עוזרי דרך עוזרי על דרך התורה וזהו אל יכנסו לפניך תפילות עוזרי דרכים דהיינו עוזרי על דת וכו' רס"ה) מה שדרך הפייטיים לרשוש שמש צפויטיס כי שס האדם הוא שס נשמתו כגודע וזה הכניסו נשמותיהם צפויטיהם (ול"י אס מדנפשי' אמר זה א"ל.) רס"ו) צעהרז"ל שפיוט אדון עולם חיבר רב האי גאון ז"ל והוא דבר גדול כי בתחילה מתחיל קודם צריחת העולם ומסיים בתחלה"מ צידו' אפקיד כו' ועס רוחי גייתי דהיינו תחה"מ ומסתמא נוכחה להיות גס באמלע דברים גדולים הרז"ל לא היה אומר יגדל בחיל רק בשבת וכן אכשו הגדולים אבל הקטנים היו אומרים אף בחול יכן עשה הוא ל"י שלא להחזיק א"ע בגדול והעיד על הרז"ל שצירך על ש"ר צפ"ע. רס"ז) ובענין קריאת הד' פרשיות בתפילין צע"צ למנחה אמר שמהרז"ל א"א לידע בזה כי נראה שהוא הי' מניה תפילין גס בשחרית כי הי' מסתלק קודם ק"ש לחדר אחד ושהה עד אחר תפלת שמ"ע ומסתמא הי' מניה תפילין שס צלנעה ומלד הסבירא אין לומר ק"ש כיון שעבר זמנה מ"מ אנו אומרים בתפילין דרש"י משום דכתיב צד' פרשיות ושנתס ודברת צס והגדת לבך משמע דלריך לומר בשעת הנחתס אבל בתפילין דר"ת אנו אומרים רק עלינו לשבת. רס"ח) צרבש"ע שאחר פרשה העקידה בחול לפעמים לא הי' אומר הרז"ל רק עד והארץ אזכור אבל בשבת אמר תמיד עד גמירה ואני

שמעתי מאזי ז"ל בשם הרז"ל שצטת ג"כ לפעמים אמר עד והארץ אזור
 רסט) בפרשת וישלח קטונתי מכל החסדים וגו' דאיתא כי אחס המטע הממעטין
 עלמייכם כשאני משפיע לכם גדולה כמו א"ח ומש"ר ודהמע"ה כי כשמשפיע
 גדולה ללדיק אז נתקרב למלכות יותר ומכיר יותר בגדלותו לכך נעשה שפל
 אלל עלמו ביותר ואיתא בזהר שדהמע"ה כשהי' במלכותו הי' מגביה א"ע למשיחו
 לרוד וכיולא וכד הוי צין סכאוי וצארעא חמרא הוי מאיך גרמי' כעני וחציון
 והטעם כמ"ש הרז"ל כי כשאדם הוא שפל ואין אלל עלמו היא המתקת הדינים
 כי דבר שהוא אין א"ח לעשות לו דבר להכות ולחתוך דבר שהוא אין ואפס
 וז"ש יעאע"ה למה אני לריך להמסר ציד עשו ח"ו כדי שיהי' שפל אלל עלמי
 הלא כבר אני קטן ושפל מחמת כל החסדים והאמת שהפעת לי טובה וגדולה
 וכו' וזה אמר בש"ר אליעזר מקראתי' ז"ל רע) כי ירא אנכי אותו עפ"י מ"ש
 בס' הרב דפולגאה ז"ל בשם הצעש"ט ז"ל על פסוק הנה נח ידעתי כי אשה
 יפת מראה את פי' שמקודם לא ידע ולא הכיר ציופי' לכך עתה שבה במחשבתו
 להצבון ציופי' לכך ירא שלא יהרגוהו לפי שנתבלבל מחשבתו במחשבה זרה
 ע"ש ופ"א הרז"ל לאדם א' שהי' ירא מדבר אחד אל תירא ממנו ואני מזהירך
 שלא תירא כמ"ש צירמי' אל תחת מפניהם פן אחיתך לפניהם כי כשאדם
 אינו ירא מדבר אז הוא למעלה מן הדבר משא"כ כשירא מן הדבר אז הדבר
 גבוה ממנו ואז באמת יש לו לירא ע"כ בששהרז"ל וז"ש העולם יש לו מורא
 מן המורא והבן וזה כי ירא אנכי אותו ע"כ אני מבקש הלילי כי אני מפחד
 על שנופל בלבי יראה ממנו וכו' וזהו צילחק שאמר כי אמרתי אך אין יראת
 אלקים במקום הזה וכו' וקשה מ"ל שאין יראת אלקים במקום הזה אך לפי
 הכל אחי שפיר לכיון שבה בלבו יראה רעה מזה מוכח שאין יראת אלקים
 במקום הזה והמקום גרם שנתבלבל מחשבתו במחשבה זרה שלה) עוד עלה
 כשאתה רואה צ"א כפופים אליך ויש בהם ענוה איך תוכל להתגאות נגדם
 בזה"ל אז יעניר איז פון דיר קלענר וויא קענסטיא פון איהס גרעסער זיין
 עלה לגבהות (אולי ל"ל לעלצות) לזכור שדבר זה הוא עבירה להיות בעלצות
 כי היא ממידות האסורות כמ"ש הר"ת ואיך אני עושה עבירה ואמר לי
 שבעבור שמוהרצ"ה ז"ל אין יכול לאכול ולהתערב עם העולם אינו יכול
 לעשות להם טובה בגשמה משא"כ אני שאני מתערב אס צ"א וכו' ואמר בשם
 הרז"ל שאמר מה יועיל להם המגיד ממעזריעט ז"ל כיון שהוא פרוש כמה שנים
 שלו) בששהרז"ל שבת הגדול הוא תיקון להרהירי ע"ז דכתיב משכו ופירש"י משכו
 מע"ז ואמר הוא כ"י שע"כ הוא ניקל עכשיו להחזיק א"ע לתפלה, בששהרז"ל
 בפסח דנין מלך הנשמה ובר"ה מלך הגוף ועוד אמר בפסח דנין מלך החסידים
 לכך

לכך אוכלים זמנים ושמים ובר"ה מלך הגבורות וכשמואל אדם חן וחסד
 בפסח אין לו שום עורר בר"ה ובלבד שיזהר מאד מחמתן בפסח שהוא דבר
 גדול ואמר הרז"ל על צו הר' אלי' ז"ל שאינו יכול לבא להשגה כמו אחיו
 כ"י כי פ"א ה' חולה והולרכו ליתן לו חמתן בפסח משום פ"י וזה היקף
 לנשמתו, עוד סיפר שהרב הגיד לרשע א' גדול שהמיר ר"ל שתחילת פריטתו
 ה' על שאכל חמתן בפסח ומוזה צא להנ"ל וביאר משהרז"ל שבפסח דנין מלך
 הנשמות כי השי"ת רולה שיעבדוהו בכל אופנים וע"ז דנין בפסח באיזה אופן
 יהי' עבודתו בשנה זו זה בלימוד וזה בתפילה או בדבר אחר וכיוצא בשהרז"ל
 להפטר וערבה. בכל שנת הגדול אפילו שאינו חל בע"פ. שלו) בשהרז"ל איני
 ארצה מ"ש המחמיר בחומרות יתירות אך בפסח יהי' כל המ"ש רק בשתיית
 מעד בפסח היקל הרז"ל בעבור שהוא לורך גדול בפסח שהוא משביע, בשהרז"ל
 בעיר שיש מנגנים יש מוחין חדשים. שלה) בשהרז"ל להתענות בע"פ כ"א
 לפי שרריך להיות קטנות קודם לגדלות, וביד אדם אין כ"א הבחירה בטוב
 אבל יותר הוא רק ציד בהשי"ת והוא מרחם ומנהיג זמלמד להועיל ולפעמים
 רואה שאדם נתגבר על יצרו ועשה דבר גדול לפני השי"ת ויוכל לבא לידי
 גאות אפילו ע"ז מרחם השי"ת ומזמין לפטו דבר אחד שאינו יכול לעמוד
 נגד יצרו וכמעט קט שופל ציד הילה"ר אז עוזרו השי"ת למען יבין שהכל
 ממנו ית' ולא יגבה לבו. שלט) יר וכו' תהא שמאל דוחה וימין מקרבת
 פי' מה שהוא מסטרא דשמאלא וילה"ר תהא דוחה ומה שהוא מצחי' ימין
 תהא מקרב וכדאיתא בזהר לא נברא ימינא וכו' שמ) קדושים תהיו פירש"י
 פרושים מעריות ומעצירה והרמזין פי' להתקדש בצומת ורריך להיות שגיהם
 דבר איסור יהי' תנור ציור מאד מאד אפילו דבר דרבנן דעשו חיזוק
 וכו' ודבר המותר דהיינו מדות אינו חמור כ"כ והראי' שאמר הרז"ל דעל מדות
 רעות עיטמו של יוה"כ מכפר עבתי"א מכל מקום רריך להחזיק אותם חמור
 מאד, שמא) ביאר מה דאיתא בחיה"ל שער הצמחון שהממרה אותו ית' וצומח
 בו כמה הוא הכל ע"ש ובמדרש איתא אפי' רשע הצומח צד' חסד יסוצבנהו
 וביאר דכחיה"ל מיירי שטומד צמרדו ח"ו והמדרש מיירי ע"ד דאיתא בספר
 הישר לר"ח לרריך לתקן בתחילה חלק המחשבה ואח"כ חלק המעשה כמלא
 בעודו עוסק צדיקון חלק המחשבה עדיין הוא רשע צמעה זה אפילו רשע
 הצומח צד' חסד יסוצבנהו שמב) ענין ד' פרשיות שעושין קודם פסח כי
 ענין פסח הוא פה סח שיוכל הפה לדבר לפני השי"ת כי צמרים ה' הדיבור
 בגלות ולא יכלו לנעוק ואפילו מרע"ה ה' כד פה עד לצסוק ויאנחו צ"י
 שהי' קרוב לגאולה ואח"כ וילעקו ועדיין לא ה' להם צחי' דיבור כי לעקה
 הוא

הוא בלב עד שילאו אז כתוב דבר אל צ"י כמ"ש בכוחות ובעתה לר"ך לדבר לפני השי"ת לר"ך האדם להיות אלל עלמו שפל ואין כמ"ש בש"ע קודם התפילה לר"ך לחשוב בגדלות הצורה ובעפלות עלמו מי אנכי וכו' ור' שלמה ז"ל אמר שבסדר התפילה תקנו כן בתחילה אדון עולם וכו' ואח"כ לעולם וכו' מה אזו לכך קורין תחילה פ' שקלים כי מחליט השקל רמו לאחדות ישראל שכל אחד אינו רק חלי ואינו שלם כי אם בהתחברות חברו כמ"ש בספרי ואחדות בין אחד לחבירו א"א להיות כ"א ע"י שפלות כמ"ש במ"א בש"ר שמעריל ז"ל פי' כלי מחזיק ברכס ע"ש שלר"ך להיות כל דפנות הכלי שיהי ואם לא ישפוך המשקה וכו' (וסיפר מה"ר ז"א מויעטאמיר ז"ל שאמר כשנעשיתו חסידים עשיתו כטפיל בשותפות לעבוד את השי"ת ושחפין לריכין להניח איזה דבר בהשותפות מי שהוא למדן הניח מעלת הלמדן שלא יהא השיבות הזה ומי שהוא חכם או מיוחס וכו' ואח"כ כשראינו אחד מתגאה במעלות אמרנו לו אח"כ שאתה מקבל חלקך מהשותפות גם אני אטול חלקי ובעלה השותפות) ואח"כ פ' זכור מחיית עמלק כי עמלק הוא מדות הכעס שהוא עקף מגיאות כמ"ש במ"א בש"ר שמעריל ז"ל שאמר בשם ר"י ז"ל ולא ידע הוא כ"י איזה ר"י זשאל ר"ג קיעיווער ז"ל בלוותה מנ"ל הא והשיב כי רגע באפו ר"ת ראשית גוים עמלק ואח"כ פ' פרה מרמו ג"כ על מידות ענוה כמ"ש בספר הרב דפולנאה וכן כתוב בפיוט שאם לא ישפל כאווב וכתולעת וכו' ע"ש ואח"כ פ' החדש שה תמים שה היא מדת האחדות כמ"ש במדרש כששה לוקה באבר אחד טלם מרגישים וכו' ואם ימעט הבית וכו' מידות הענוה למעט א"ע ואח"כ יוכל להיות פה סת. שמג) שייך לעיל כדאיתא בזוהר בללותא דעני הוא מעליא מכל כו' וכד הווי דוד פשט בגדי מלכותו ויהיב אחרעא ואמר עניני כי עני ואביון אני אמר לו קובה"ו דוד ולא מלכא את שליט על כל מלכיא דעלמא וכו' הדר אמר חסיד אני ועכ"ד כילא הוה צ"י צדוד ולהבין איך באמת עשה עלמו עני כיון שהוא מלך וכו' אך יובן עפ"י מה שאמר לו ר' שלמה ז"ל בשם הבעש"ט ז"ל שאפילו הקטרה עם המאכל עומדין על השולחן אם אין השי"ת מטה לאכול א"א לאכל ממלא חף שהאדם עשיר גדול כיון שהכל בידו ית' האדם בעלמו נחשב עני והבן וו"ש אח"כ כי חסיד אני וכיון שאני חסיד ומאמין שהכל בידו ית' הרי אני עני וכו' (שדמ) בש"ר פאלק ז"ל שאמר בש"ר פראדיל ז"ל שבאדם יש כל העשר ספירות והנה בג"ר אין בהם תפיסה וכו' אך הזיין מידות הייט מידת חסד והיא אהבה ומידת הגבורה היא יראה ובאילו הזיין מידות יכול האדם להשתמש בעבודת השי"ת לאלהבו וליראה אותו וכו' וכן ה"ו לפעול בהיפך וכו' וכל מה שאדם משתמש בא' מהמידות ללד

פאר לישרים

האחד ממילא נתמעט ללד האחר וכן כשאינו משתמש ללד האחד ממילא נתרצה זו המדה ללד ההיפך כי זה הכח של המדה עכ"פ ישנו בלדס ד"מ כשאלס אינו אהב גשמיות ועוה"ז ואינו מוליא מדת אהבה ע"ז עי"ז נח לו להשתמש בכח מדת אהבה שיש לו לאהוב השי"ת והתורה וכו' וכן צהיפוך כו' והצן ועפי"ז ביאר הוא ג"י אר"ע ואהבה לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה והקשה השל"ה חינוך דברים שבין אדם לחבירו אבל דברים שבין אדם למקום מא"ל עי"ש ובתחילה אמר הוא ג"י שג"ל ע"ד פשוט כי האדם האהב כל ישראל שורה עליו השכינה ועי"ז יתפרדו כל פועלי חון וגוח לו לקיים כל התורה ואח"כ ביאר ע"ד הג"ל בשר פרידול כי ע"י שאינו מקפיד על חבירו ומקבל הכל בספ"י ואין לבו חרד ומקפיד על דבר כי בלח"ה א"א לקיים ואהבה לרעך כמוך אם לא יסור ממנו מדות הקפידה והוא ממידת הגבורה וע"י שאינו משתמש במדת הגבורה לדברי עוה"ז נוח לו בכח זו המידה להיות ירא וחרד על דבר השי"ת והוא כלל גדול בתורה, בשה"ר כשאלס פוגע בכומר בדרך סגולה לומר אה"א אל תסתור מה שאומרים בב' וה' שמח) מה שהי' ילחק חביו ע"ה אהב את עשו וכו' כי הי' בחינת משיח שמתלמד זכות על כל הרשעים וגם איתא אהב את הצריות ומקרנן לתורה והי' סובר ילחק שגם בעשו יפעל כן אבל באמת כ' צילחק וכהינה עיניו מראות שלא ראה שהי' עשו בחי' רע גמור בחי' המתנגדת לקדושה מקלה אל הקלה ואין שייך צו דרך הג"ל. שפז) מעמדות הי' חיוב גדול אלל הרז"ל והי' מלוא לאנשו לומר בכ"י, ממוהרב"ה ז"ל שמקודם התחיל הרז"ל לומר קרבות והי' אומר קרבות האב איךנאך איך וואלד מתקן גיווען (ר"ל צעת הדבר שהיו שרוים ציער) והזכירו לפניו מ"ש בשל"ה ג"כ לומר קרבות והשיג איך מיינ גאר נישט וואס דער של"ה האט גימענט איך מיינ עפים אנדערש וסיפרו לפני ר' ישעי' ז"ל מדיגיוויטן שהרז"ל אומר קרבות ואמר מיר זענין איך דארניץ גיקוממען ואח"כ התחיל הרז"ל לומר מעמדות והי' מקפיד לומר תחילה מעמדות ואח"כ קרבות כי המעמדוק הם סוד אדם כי יש בהם תחילה תנ"ך נגד ג"ר ואח"כ היוו לך וכו' ומשנה וגמרה מכל הש"ס נגד ו' קלוות וכו' וז"ס אדם כי יקריב וכו' כך שמעתי בקי"ור והי' זה אלל הרב השיעור הראשון מכל השיעורים כשהי' קם באשמורת הי' השיעור הראשון מעמדות בלי הפסק והי' אומר עד ויזכר כו' פנחס וכו' ושמעתי שאל אדם אחד למוהר"ר ז"ל אם יש להקפיד מלומר פ' המן קודם אור היום משום שירידה המן הי' בצקר והשיב שיש לאומרו אפי' קודם אור היום וכן ראיתי למוהרב"ה ז"ל שלא הי' מקפיד ע"ז וגם הי' אומרו לפעמים אף אחר אור היום קודם לתפלה

לתפלה דלא כיש מקפידין בעבור שכ' בזהר דשאלת הפרנסה שיך דוקא
 אחר התפלה, וכשהאיר היום כיון שהאיר פני המזרח פתח ואמר וידבר וכו'
 פנחס בן אלעזר וכו' אין קדוש כד' כו' אלה הוא וכו' רבש"ע וכו' עד אלה לה'
 ויאמר משה אל אהרן וכו' עד והמנפה נעלמה כל אלה וכו' עד תחת כפרתינו
 והשאר הי' אומר אפי' פסוקי והסדר הוא כך (כמ"ש בסידור דפוס
 דיהרנפורט) גם חיוב לומר הקפיעול שיר של יום אחר פסוקי הגביאים דלא
 כיש מזלזלין זו בעבור שאומרים בתפילה כי באן ז"ל תנ"ך ככ"ל כן שמעתי
 מפי מוהרצ"ה ז"ל ולא בסדר של של"ה ואח"כ עשרת הדברות ופ' המן
 ואמר לו ר' שמחה ששמע מפי של ר' זאב בדור ז"ל בשהרז"ל שאמר טעם
 לומר פ' המן דוקא אחר עשרת הדברות ואפילו בשבת אומרין היה"ר שלפני
 פ' המן ואלה הוא שאחריו והיה"ר השני שאחריו א"א אפילו בחול כ"ש מפי
 מ"ז הנ"ל ופ' עקידה אל"ל כשאמרו בתפילה ואח"כ וידבר כו' פנחס כו' אין
 הדוש וכו' אלה הוא י"א שהקטירו ככ"ל ויאמר משה, כל אלה, עד כפרתינו
 כל אלה אומרים אפילו בשבת כ"ש מפי מורי הנ"ל שבתחלה הי' נוהג
 לדג בשבת התפלה של כל אלה חרב ביהמ"ק וכו' עד ששמע מהרז"ל שהי'
 אומרו כולו אפי' בשבת ואח"כ יהר"מ וכו' עד אשר העלנו רצון העולמים
 ואלו הב' א"א ציוס שאח"כ כנרשס בדפוס אה"כ תדב"א כו' אר"א אר"ח
 (לריך לאומרו באן ולא בסוף המעמדות) כחוב וכו' וג"כ חזיו' וכו' ת"ר אין לך
 וכו' ת"ר תמיד וכו' וזה אשר תעשה עד אני ד' אלקיכם ויקרא עד תקריב
 מלח ואם זבה שלמים עד כל חלב וכל דם לא תאכלו וידבר לו את אהרן
 חיוב לאמרו בכאן אף שכבר אמרו בתפלה כ"ש מורי הנ"ל וזאת תורת המנחה
 עד יקדש וידבר זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם וזאת תורת זבה השלמים
 עד כל עהור יאכל בשר והשאר מה שגדפס בסדר הקרבנות שלנו דפוס סלאוויטא
 בשנת תקע"ג אין חיוב לאומרו עד פ' נסכים רק וידבר המקריב את זבה
 שלמיו הי' אומר הרז"ל לפעמים כשהי' נשמע מלחמות בעולם כי שלמים מביאים
 שלום בעולם ולכך יש להרבות באמירת פ' שלמים כ"ש ממור הנ"ל (ובשמו
 הרז"ל אמר לי בזה"ל אז עם איז שלום אז יש לאמרו) ואח"כ פ' נסכים
 מוהנ"ל ז"ל לפעמים הי' מקלר בהם כנוסח השל"ה מן ועשייתם עד ככה אבל
 מוהבז"ה ז"ל הי' אומרו בשלימות ושמטתי ממנו שאלל הרז"ל לא הי' חיוב
 לומר פ' נסכים בכ"י דוקא דקי"ל מביא אדם קרבן היום ונסכיו אחר כמה
 ימים וכדי לקיים מנהג הרז"ל הי' הוא ז"ל נוהג שלא לאמרו ציוס ו' וציוס
 שבת שבלא"ה הזמן דחוק ואפילו בשבת ויו"ט אומרים קרבנות, ושאר פסוקים
 שגדפסו במעמדות ונשמע ודומה ונשא וכו' עד אמר ר' הנחוב אין חיוב
 לאומרם

פאר לישרים

לאומרס וכמדומה לי ששמעתי אלל הרצו"ה ז"ל שהרז"ל הי' אומרס לפעמים קלחס ולפעמים השאר ומהנ"ל ז"ל הי' נוהג בחיוב לאומרס צמולאי שבת, וכל השביע' לא אמרס א"ר תנחום עד יה"ר אין חיוב לאומרס כ"ש מוהצו"ה ז"ל יה"ר הראשון של יום א' נרשס בדפוס ציוס שאח"ת אין לאמרו שמעתי ממוהר"ר ז"ל שראה צמעמדות של ספרד שיש לומר צמקומו היה"ר הראשון לשבת וכן צכל יום מימי השבוע כשא"א צו תהנון א"א היה"ר הראשון של אותו יום רק י"ל היה"ר הא' ש"ש צמקומו וכן ראיתי שהי' נוהג כן ור' דוד ישראל צן הרצו"ה ז"ל אומר שציוס ג' ויוס א' י"ל היה"ר של יום אף שאח"ת כי צהס אין נזכר טנין ודוי נס שמעתי ממוהרצו"ה ז"ל שאמר לו הרצ"ר רפאל ז"ל שלפעמים שהי' הפנאי דחוק מאד לא אמר רק הקרצנות הראשונים של פ' ויקרא ולא אוחן של פ' לו אבל לא הי' זה שכיח כלל מוהר"ר ז"ל הי' מקפיד שלא לומר פ' הקרצנות קודם פ' התמיד ואמר אף שאו' וזה אשר תעשה קודם ויקרא אבל רש"י מפרש דוה קאי רק על ימי המלואים, ומוהרצו"ה ז"ל לא הקפיד ע"ז ופ"א ספרתי לפיו דברים הנ"ל צסס מ"ז הנ"ל ובתחילה הוטצ צעיניו ואמר שהוא סצרה טובה ואח"כ דחה כי הרמב"ן חולק סס על רש"י מוהנ"ל ז"ל הי' מקפיד לומר קרצנות צטרס חלות היום קודם שיצא זמן תמיד של צהער"צ ומחמת זה הי' כ"פ מאפס הפנאי הי' מקדיס אמירת הקרצנות קודם מעמדות עד שמוהרצו"ה ז"ל מנעו מזה של"ל דוקא מעמדות מקודס מטעם הנ"ל צדק הסמוך והיו נוהגים לומר מעמדות אפי' צו"כ ואפילו צט"צ אחר חלות דהוי אללינו כמסודר. ססח) צסס הרצ ויפתח הגלעדי וגו' ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים וילאו עמו דהנה צכל הדברים שצטולה יש ממולע צין דומס לזמח קורעלין, צין לזמח לחי אדני השדה, צין חי למדבר קוף, צין או"ה לישראל גרים, צין תורה שצכתצ לתורה שצט"פ קרי וכתיב, צין שבת לחול תוספת שבת, צין עוה"ז לעוה"צ אליהו, צין שבת לחול שאחריו אליהו, כי שבת עולם הנשמות וחול עולם הגוף ע"כ אומרים צמ"ש אליהו צין לשון הקודש לשאר לשונות תרגום, צין א"י לחו"ל גלעד ועצר הירדן צין ג"ע עליון לתחתון אותו העמוד שעלין צו הנשמות (אולי חשב עוד ממולעים) והענין למה לריך ממולע כי כל המדריות לריך להס עליו' ועלייתס ע"י הממולע וכמדומה שאמר לענין ג"ע תחתון שלגצי העליון הוא נחשב כגרגיר חרד"ל ע"כ יכול להיות להס עליה ע"י העמוד וקרא ענווד היסוד וע"כ לריך להעציר הפרשה שמו"ת שט"י שקירין צ"פ תורה צלה"ק ופ"א צלשון תרגום מכריע הלה"ק על התרגום ועי"ז יש עלי' לנשמות הגרים שהוא ג"כ ממולע כמו תרגום וז"ש צגמ' תרגום של תורה אונקלס הגר אמרו מפי ר"א ור"י מפי

דייקא ר"ל ר"א ור"י השלימו כך פרשיותם שמו"ת שני"ז הוליחו נשמת אונקלם ונתגייר והנה יפתח הוא נמנה בין שופטי ישראל והוא מכלל אנשי הקבלה ובודאי היתה צידו כל התורה ויש צגלעד שהוא ממולע וע"י שהיתה צידו כל התורה הכריע זה הלד לכך ויתלקטו אליו אנשים ריקים וילאו עמו שהי' עליה לנשמת הגרים. שסע) בשם הרז"ל כוי לא הכריעו צו חכמים אס מין חי' או צהמה הטעם שצוה הי' להם ספק מכל המינים דהנה הבהמות משונות מחיות צכמה דברים א' דצהמה עיקר דירתה צישוב אלל צ"א וחי' צמדבר צ' דצהמה כל מין יש צו כמה מיני גויים כמו שחור לצן והענין (כ"ל דהא צהא תליא) דכל מה ששייך לאדם מבהמות ועופות הכל הוא צהתלצות ניטאות השייכין לשורש נשמתו וע"י יורד השפע מלמעלה ויש להם עליי' ע"י לכך אותן שהולכין צדרך עם צהמות (יודעין) אף"ש סכל היום הבהמות מפוזרין צמקום רחצ וגדול כשמגיע צלילה עת שרזין ליטון הם נאספים ונתקצלין סציב (הקארן) ששם האדם כי צלילה עליית הנשמות צסוד צידך אפקיד רוחי ע"כ מתקצלים שיהי' להם ג"כ עליי' ע"י וז"ש צנת תמים הי' צדורותיו פי' צכל דורותיו השייכים לשורש נשמתו צהמות ועופות עם כולם הי' תמים לכן נתקצלו כולם אל הציבה מעלמם לכך יש צבהמות כמה גויים כי כמו שנחחדש שפע לאותו אדם כפי שורש נשמתו וכפי מעשיו כך נמשך גון לצהמה השייך לו והצן משא"כ חיות שהן צצדה ואין השפעתם ע"י האדם ע"כ כולם גון אחד ע"כ ראו חכמים דהכוי דירתו צישוב אלל צ"א ואפ"ה אין לו רק גון אחד שכולם שחורים לא הכריעו וכו' ואמר צצאמת כוי ממולע צין חי' לצהמה שע) האריך צענין האצן עזרא ז"ל שהי' הרז"ל מספר ממנו ומתכוין לגדלו ולרוממו ופי"א סיכר הוא ז"ל ממנו חיזה מעשה וסיים שמוזה המעשה מוכח שהי' הא"ע גלגול דהאיי רביא הנו' צוהר פ' תרומה שלא רלה לומר תורה צ' ירחים ואמר ונ"ל שצוה יש לימוד זכות עליו שחולק לפעמים על ד' הרז"ל כי אותו הרביא הי' צימי התנאים ויש לו כח לחלוק על תנאים ואמר צש"ר ישעי' ז"ל מדנוויען שהי' אומר א"ע (ע"ע) תנא הוא ופליג, וסיפר הרז"ל צשר"י קילעם ז"ל שהי' פעם אחד צמקום אחד ומלא ספר פי' מהא"ע והי' כתוב צו דברים תמוהים מי שטולד צמזל פלוגי ילך ויסחור פ' למזרח וכו' ומי' וכו' ילך צסחורה פ' למערב וכו' והי' צעיניו כדברי שחוק עד שראה כתוב שם מי שטולד צשעה פ' צמזל פלוגי יש לו רושם צגצו וידע ר"ז הנ"ל שיש לו נכד צציתו שטולד כך ונסע לציתו וצדק והי' לו צאמת רושם הנ"ל וכוון שראה שדברי הספר הנ"ל אמתיים נסע שוב למקום הנ"ל לקחת הספר הנ"ל ולא מלאו שכשרף הבית ההוא עם הס' הנ"ל ויש סצרא שזהו ענשו של הא"ע

פאר ליישרים

ז"ל מפני שחולק על הקהל ז"ל שלא יתפרסמו ספרים הרבה שחיבר. שפ"א
בשפ"ז"ל דאיתא בגמרא דיש לדיק שאינו גמור והקש"ה בזהר בין שאינו
גמור איך נקרא לדיק ואמר הוא ז"ל גמור פי' למוד דהיינו שלמד א"ע
להיות לדיק שהי' בו מדות רעות ושיצרון ולדיק שאינו גמור פי' שלא למד א"ע רק
שגולד עם מדות טובות וממילא הוא לדיק שאינו טוב כ"כ כמו אותן ששצרו
המד"ר ואמר זה על הרב ר' אייזיק ז"ל מקארעץ שהוא גולד עם מדות
טובות שמעתי צ"ס הרז"ג שאמר צ"ס על הרב דוואלשטיק ז"ל שהוא ענו
צמצע ועל הרב דשיפטיווקע ז"ל שהוא נשצר על גיאות שעב) אמרתי לפניו
צ"ס מוהנ"ל כ"י בענין האומה הידועה שעכשיו שיש בעולם שקר כ"כ כשארם
א' מחזיק באמת כ"כ הוא יקר מאד ומכריע כנגד כמה וכו' וזה הי' כונת
השי"ת להכניס האומה במדינה זו ואמר הוא גם שמעתי ממנו זה וסיפר
לי דוגמתו בן הוא כמדומה לי צ"ס שמעריל ע"ה שעג) שאמר צ"ס המגיד
ממזריטש ז"ל שבגלות נקל יותר לז"א לרוה"ק מבזמן הבית משל למלך שהי' גודד
ממלכותו והי' חסר כל וז"א לבית אחד וכדו בכל מה שזיכרתו במאכלים הגסים
והליע לו כסותו והי' השוב מאד אלל המלך ודיבר עמו משא"כ במלכותו מי
יכול להתקרב אל המלך וכו' והנמשל מוצן שבגלות השי"ת כזיכור יחידי (עלענט)
וכו' ואפי' הדיוט כנ"ל מכדו רק צמה שזיכרתו יכול להיות רוה"ק שורה עליו
בעד) צהר"ל צפרדס שער ערכי הכנ"י איתא דהשכינה נקרא שמן משחת
קדש כי כמי כשניפל שמן על מקום אחד נשאר רשע לעולם כך כזיכור כל
מקום ששרתה השכינה נשאר רשע לעולם כמו כותל מערבי וכו' לכך כתוב
בתורה וירח אליו ד' באלוני ממרא דקשה מנ"מ באיזה מקום נראה לו השי"ת
אך לפי הנ"ל א"ש דכיוון ששרתה השכינה שם בודאי נשאר שמה רשע באותו
מקום אף צה"ז ומודיענו הכתוב שאם היו צוקין שם ציה"כ הי' טוב
להתפלל בו וז"ש בהצרה וישכם אצרהם בצקר אל המקום אשר עמד שם
כו' שידע שנשאר שם רשע לכך האדם העומד להתפלל ואינו יכול להתפלל
העלה היעולה שיזכור התפלה שהתפלל איזה פעם שנראה לו אז שהתפלל
צ"ס ובודאי נשאר רשימי מאותה התפלה ועי"ז יוכל ג"כ עכשיו להתפלל
וענין הרשימו הוא העלאת מ"ן כי אותו המקום שנשאר שם השראת השכינה
מתארה מאד שנית לד"ז ועי"ז ממשיך עוד מדרגה גבוה מהראשונה והנה
בהנחה הי' התגברות הקליפות מאד ששלטו היוונים וכו' והנה דברים עמאים
חכם רואים רק צלילה היפך העוורים שחינם רואים רק ציוס כי העוורים
האור שלהם נמשך מג"ע והעמאים האור שלהם נמשך מגיהנם מסערא דחושך
לכך אין רואים רק צלילה והאדם הוא כלול מכל המינים לכן ראה ציוס
וצלילה

ובלילה ג"כ רק ע"י נר וליחא בכונת עלינו וישתחוה השתחווי גדולה לך
 להמשיך אור גדול והוא סמוי עיני הקליפות לכך בחנוכה שהי' התגברות
 הקליפות מאד נעשה הנס בשמן שהיא אור ונמשך אור גדול מאד שהי' הנס
 דוקא בלילה ודוקא בצוף חדש משא"כ כל היו"ט שהם רק בתחילת החדש
 או באמצע ודוקא ברשות הרבים מקום הקלי' ודוקא למטה מעשרה ועי"ז
 הי' ציטול הקלי' וזה נעשה בכל שנה בכל חנוכה ציטול הקלי' ומחנוכה נשאר
 רשימוי' על כל השנה, שעה) צט"ר גדלי' מלינין ז"ל שא' צשם חיזה ס' ולא
 זכר בעלמו הספר ע"פ ותתפסוהו בצגדו לאמר שכבה עמי וקשה שכב הל"ל
 ד"ל שכבה משמע שמדבר זכר לנקבה גם דייק היצת לאמור אך יוצן שע"י
 שהי' יוסף מקשט עלמו ז"ש ותתפסו בצגדו לאמור פי' הלא הצגד מורה
 ואומר לי שכבה והיולא מזה שהוא סכנה גדולה ללבוש צגדים שאין כדת
 כו' אפי' דרך ארעי וכו', צט"ר שמעריל ז"ל בנוסה עלינו לשבח א"ל אין
 עוד אחר רק אין עוד כי למה להזכיר אחר כלל שעו) צהרז"ל בעיני דאיתא
 צוהר פ' פיגחם דשאל גוי את ר' אליעזר אנו אוכלין נבילות ואנו צריאין
 ואחס דלא אוכלין אחס צלערא ותולשה אנו קרובים למלכא ואחס רחוקים
 כו' עי"ש אמר הוא ז"ל דיש להשיב ע"ז דצשלמא אס לא היו אוכלים נבילות
 רק אומה אחת היו יכולין לומר שהם צאמת קרובין למלכא משא"כ עכשיו
 דיש שבעים אומות שאוכלין נבילות וטריפות וכ"א אומרת שאמונתה אמת וזולתה
 הצל ושקר א"כ קשה על השאר למה הם צריאים ושבעים אמתון צודאי
 לא יש א"כ לדבריו קשה על השאר א"כ מוכח כהשועת ר"א דישראל הם
 ליצא וכו' ע"ש שעו) צהרז"ל ותהי' הארץ שפה אחת ודברים אחדים ופי'
 רש"י שפה אחת לה"ק משמע שלא ידעו רק לה"ק ואח"כ כשנתצלצלו לשונם
 למדו כ"א לשון מיוחד וקשה וכו' עביד קוצ"ה ניסא לשקרא ח"ז שיטשה נס
 בזה ללמוד לכ"א לשון מיוחד גם ציוסק מלינו שלמדו גבריאל ע' לשונות ולא
 יכול לקבל עד שהולרך להוסיף לו הי' בשמו עדות ציהוסף וכאן קבלו
 צנקל גם קשה דלעיל כתוב צפרשה ללשונותם צארלותם וגו' גם הכפל שפה
 אחת ודברים אחדים אך הענין שהי' מתחילה ג"כ לכ"א לשון מיוחד וזהו
 דברים אחדים אך לה"ק ידעו כולם יחד וכו' היו מדברים וזהו שפה אחת
 והצי"ת לקח מהם רק לה"ק וממילא נשאר כ"א בלשון מיוחד וסיים רי"ש
 בן הרז"ל שז"כ ובלה שם שפתם דהיינו לה"ק ולא ישאר רק דברים אחדים
 והבן שעה) חייב אנום לצסומי צפוריא עד דלא ידע וכו' אמר הוא כ"י
 דיש דעת המחזיק בין צ' הקלות שלריך תמיד לשקול על כל דבר צדעתו
 אס הוא מצח' הס"א הנקרא המן יהי' ארור שלא לעשות ואס הוא מצח'

פאר לישרים

הקדושה בתי' מרדכי יהי' צרוך ויעשה הדבר ההוא וזהו דבפורים לריך לבסומי
עד שיסתלק הדעת המחויך הכל. שטע) עוד א' פ"א שיש ב' דרכים לעבודת
ד' א' בשהרז"ל להשגיח על מדות רעות שבו ולשכרם ומאן דקטיל חייה יחזון
לי' ללוא ודביקות וזהו נקרא בתי' ארור המן הב' הוא דרך ר"ז ז"ל
להתבונן תמיד בגלות הקב"ה ולטרוח לבא לדביקות וממילא יבטול הרע
וזה נקרא בתי' מרדכי ולריך בד"ו דעת אמת לילך בדרך א' או ב' כי עיקר
דרכנו בדרך הא' רק לפעמים לריך לתפוס בדרך הב' כי לפעמים יכול להיזק
ההתעלמות שהאדם מהעלם ועוסק במדה רעה אפי' כדי לנלחם כדאיסתא
באיה"ח צפ' כמעשה ארמ"ל וכ"א הרז"ל שאסור לחקוע עלמנו יותר מדאי
ללחם מגיחות כי יכול להיזק וכיוצא בזה ואלו לריך לתפוס בדרך הב' ולריך
דעת לזה ובפורים צעו לבסומי עד שלא ידע האדם להכריע בין ב' הדרכים
הכל' שיסתלק הדעת הכל. שפ) בשהרז"ל איני אוהב מ"ש המחמיר בחומרות
יחירות אך צפסח יהי' כל החומרות רק בשתיית מעד צפסח היקל הרז"ל
צעצור שהוא לורך גדול לפסח שהוא משביע, שפא) הרז"ל הקפיד שלא לישון
במקום גמון חוץ ג' לארץ וכ"ש על הארץ ושאל לו ר' ליפא ז"ל מחמעליק
התנא אמר על הארץ תישן והשיב כך דרכה של תורה היינו באדם שלריך
עוד לבא בדרך ולהגיע אל התורה אבל מי שכבר הוא אלל התורה אינו
כן וכו' פ"א שאל הוא את ר' לוי ז"ל ר' למדני א"ח וא"ל הבט איני אין וואס
דיח ליגסט וביאר הוא כ"י שטיקר להשגיח על מדה רעה שהוא מונח בה
והיא קשה עליו כי יש אדם שטיקר מדה רעה שלו היא עלבנת והוא משגיח
על תאוות וכיוצא ונעשה יותר (גרוע) והבן, שפב) דבר צענין מידות הענוה
של מרע"ה מכל אדם כי הוא הי' הדעת וכו' ותלה כל המידות טובות
שלו וכל הקדושות בישראל מפני שאני מקור עס ישראל זה יש לו אותה
קדושה וזה קדושה אחרת כי בק"א מישראל יש קדושה ודבר יקר מה שלא
יש באחר זולתו אבל אני בעלמי איני כלום (ולדרך זה ימשוך כ"א א"ע):

דבורים חדשים וחבל על דאברין מסי א' עד סי מ"ו.

מו) ב"ש"ד ליפא מחמעליק ז"ל פתח ביהכ"ג הוא כמו מקום הגבול שבין
מדינה למדינה ושם מחפסין הסמורות איזה דבר רשאי להולך
למדינה זו ואיזה לא, כך כשאדם בא לפתח ביהכ"ג לריך לבדוק ולחפש
באיזה מהשבות יבגס ואיזה מהם לריך להשליך ואינו רשאי לכנס עמהם וכן
בנלחמו מביהכ"ג ילך לשוק לריך ג"כ לחפש ולהבין באיזה מהשבות ילך לשוק
מו) בשהרז"ל על הא דאמרי אנשי כי מעד רע אין געולס רק זה עיב

וזה טוב יותר אמר ז"ל שזה משל על צ"י שאין ישראל רע בעולם רק זה
 ישראל טוב וזה טוב יותר צימים שא"ל תחטון אם אומרים ספר תהלים א"ל
 יה"ר שלפניו ושלאחריו של חול חבל כשגומרין כל תהלים אומרים, מת) בשם
 מוהר"ר ז"ל ב"הרז"ל שלא יעבור ג' ימים בלא זוהר כשתל אחרון של פסח
 בחול לא אמר הרז"ל בשבת שלאחריו אב הרחמים אף דשו"ע מצואר דכשמזכרין
 החדש אייר אומרים אה"ר מ"מ אמר הרז"ל דכשתל אש"פ בחול די שהזכירו
 בשמות פ"א בשבוע זו משא"כ כשתל אחרון של פסח בשבת, מע) בהרז"ל
 ששמע שמליין פוחזין ורולחים ר"ל וטהו אליו ע"י איש אחד ללות העולם ללמוד
 פרש"י וחומש כי רש"י על חומש סגולה למחשבות רעות בענין האמונה וכן
 אמר הוא ז"ל למורבז"ה ז"ל כשידעו בניכם רש"י על חומש מוצמתי שיהיו אנשים
 כשירים ולא יהי' להם מחשבות ע"ז ח"ו ויהיו נקיים בצרית קדש ואח"כ
 שמע עוד בענין פוחז' ושמע שמלי במדינה חולי קדחת ואמר שהוא רפואה
 למחשבות הנ"ל ע"כ אין לפחד מפוחזין (ו) בהרז"ל העשירים הגדולים יש בהם
 שמץ אפקורסת כל שיש לו יותר מת"ק אדומים דהיינו עשרת אלפים זהובים
 ואמר איך וואלץ מעך אונטער גיטמען האצין ז' אלפים וסיפר מהמרש"א
 שהי' מחשב בכל שנה עשרו וכשהי' לו יותר מן י' אלפים הי' מחלק. נא)
 הטלת ט' קצין הוא רק מט"ק ואין שייכות לשבת (ב) בהרז"ל להפסיד
 וערבה בשב"ג אפי' כשאינו בע"פ. ג) בהרז"ל להתענות בע"פ כל אחד
 כי קטנות קודם לגדלות. נד) בשב"ר שאמר פ"א בעת שיבט נגד ציהכ"ג
 של אוטטרא ואמר קשה לי לדבר דיבור כמו להגביה זו הציהכ"ג אך מה
 אעשה שלריך לדבר מה עם העולם. נה) בהרז"ל שהאמין לאותו אדם שסיפר
 מעשה טרא איך שנשאוהו מתים על צית חיים כמה פרסאי ודנאו שם והחזירוהו
 וכשאר שם הקב שלו שהי' קיטע צרגליו ושמו ר' ירוחם וצנו של הרז"ל
 הר' משה כ"י ראה בעלמו את הקב או שהי' צעיר וידע צרור שהוא אמת
 וחקר הרז"ל על הדבר איך אפשר שהשמות שהם רוחני ישאו את הגוף
 הגשמי ואח"כ אמר אולי הי' זה המעשה צר"ח דאיתא דצר"ח נגלמים הנשמות קלת וחקר
 ע"ז ונדע שכך הי' באמת צר"ח גם אמר הוא כ"י מה שאומרין העולם שהמתים
 הולכין לציהכ"ג וקורין בתורה אמת הוא וסיפר מר' אפרים סיפר ז"ל שהלך
 ומבל ותיקן הטעות אחר פטירתו שלא כתב כל ימיו רק צ' ס"ת והי' צב"ת
 א' טעות וצ"ל לציהכ"ג אחר פטירתו והוליא הס"ת ותיקן והלך. ט) כשקורין
 תינוק שיקרא שמו על שם פ' המת אז אותו המת עומד שם בשעת קריאת
 השם בשם ש"ך על התורה טעם שדברו השצטים עם אשר על צית יוסף
 דווקא פתח הבית כי יוסף קיים את התורה וצודאי הי' מזוזה צפתחו ומחכונו

פאר לישרים

לדבר אלל המזווה שב' זה שם שדי שבו זרכם אציהם ואל שדי יתן לכם רחמים יאמר הוא ג"י שכן כל אחד זעמדו לפני המזווה יכוין לפירש"י יאמר ללרותינו די נד) זש"ר שמעריל ז"ל לא מלא הקב"ה כלי מחזיק זרכה לישראל אלא השלום למשל כלי שמחזיק יין לריך שיהיו דפנות הכלי שוין שלא יהי' אחד גבוה מחזירו ואז מחזיק זרכה משא"כ כשדופן אחד גבוה מחזירו ילא כל היין כך כשישראל אין א' גבוה מהב' אז מחזיק זרכה לכך יא ניתנה התורה רק זשעת כי זשעת הוא רה"י ויכולין לזא לאהדות ולקבל התורה לכך אזכלין לאקשין זשעת נח) סיפר מהזעש"ט שהי' א' שהי' כותב מה ששמע מפיו וכאשר ידע הזעש"ט מזה לזה להמוכח ז"ל לעיין זכתיים ואמר שלא כתב דבר אחד מדברי הזעש"ט ואמר הזעש"ט כי אותו אדם לא שמע לש"ש לכך נתלזש בו קליפה ושמע דברים אחרים. נט) זשה"ר שאמר משם ר' מעדלי מוויטעפסק ז"ל משל לזעל עגלה שרולה ליסע לדרך רחוק מאד ולא ידע את הדרך ושאל את הדרך לזעלי עגלות הרגילים ואמרו לו סימנים כשתזא לעיר פ' תיסע ללד פ' יאם הוא נוסע מביתו דרך הישר יכול ליסע ע"י הסמנים שמסרו לו משא"כ כשמתחיל ליסע מהעיר ללד אחר אין לו תועלת זסימנים הנ"ל כך הנוסע ללדיק ואם זביתו מקיים השו"ע וספרי מוסר רק שרולה לשמוע עוד דרכים שלא לטעות אז מועיל לו הנסיעה משא"כ זלא"ה שלא התחיל לילך זדרך הישר בו וכן איתא זגמ' מלא מחזיק ס) זש"ר שמעריל שאמר משם הזעש"ט ז"ל שאמר לאכשו משל למך שהי' לו זנים ואכלו תמיד על שולחנו ואף ששלחן המלך מלא מעדנים וממתקים עובים מאד מ"מ מרוב הרגל הזנים יתהם לא הי' להם תענוג כלל מזה ואמר להם המלך איעלכם קחו שקים ומלאו מן הפרורים הגותרים מסעודת המלך והלגיעו ולפעמים יהי' לכם מהפרורין תענוג יותר מכל הסעודות עכשו וכן הי' פ"א שהי' זמלחמה זמלור גדול והי' אללם הפרורים הזיב מאד כך הגמשל קחו דברים קטנים שאתם שומעים כגון איזה משל או מעשה ולאו דוקא תורה כי זדברים הקטנים לפעמים יהי לכם לתועלת גדול ככ"ל סא) זה שמע מפי הר"ר משה ז"ל זן הרז"ל שהזעש"ט אמר שאחר פטירתו זס' שנה יחזור לעוה"ז והזעש"ט ז"ל גפטר זשזעות תק"ך ויאמר הרז"ל מי יודע זאיזה מדינה יהי' אזלי זאשכנו סב) זשהרז"ל כשא' נכנס אללו זמנעלים וא' זסנדלים (פאנאפאעל) יש חילוק אללו זין מזה של זה למוח של זה סג) זשהרז"ל שהקפיד שלא להתמויר חומרות יתירות כי זזה ממשיך ע"ע ח"ו הגלות כי החומרות הם מספרא דדינא והראי' שהספרים אחרונים מחמירין יותר מספרים הראשונים וכל מה שנתוסף ספ' חדשים

יש צו חומרות חדשים והוא מפני הוקף הגלות שצכל פעם הוא כצד יותר
 צטוה"ר לכן איין להחמיר יותר מהשו"ע אף שיש איזה סברא להחמיר אך
 שאין המסקנא כן איין להחמיר רק בצפסת יש להחמיר כל חומרות המוזכר
 צשו"ע אבל חומרה שלא נזכר צשו"ע כלל לא רלה להחמיר אף בצפסת איתא
 צכתצי הארזי"ל שמועיל שלא יחטא אבל לא מוצטע כי איך אדכ מוצטע.
 ס"ד) נתנו לו פדיון עבור חולה צמ"ש וזה לומר תהלים שצאלול מותר לומר
 תהלים צלילה סה) חרצ המהפכת הם המניעות שיש לאדם שצא להתקרב
 לעבודת השי"ת שהוא עץ החיים ואיין מניחין אותו לקרב סו) אלו האכלנו את המן
 ולא נתן לנו את השצת ק' הא שצת גיתן צמרה קודם המן ואיפכא הל"ל
 וסי' דאיין הכוונה על המנהל דל"ל לפרט זו דוקא דכבר אמר ונתן לנו
 את התורה אלא הכוונה על המן של שצת שהי' משונה צטעמו סז) מה
 שסילק משה את עלמו ממלחמה ראשונה והעמיד יהושע ע"ז עיין צוהר אך
 עפ"י פשוטו י"ל שהי' לריך להרגילו וללמדו איך להלחם שיוכל ללחום עם ל"א
 מלאכים כי לריך לידע שמות וכוונת וסי' מעשה מהצטע"ע ז"ל עם שיה
 ספינים שא"ל וכי אתה יודע שם אחד וכל אנשיו מתו ר"ל ויחלש יהושע
 ולא הרגס כי עמלק צהר אנשים שראה צאילטגנינות שלא ימותו צזה השנה
 ולכך לא אפשר להמיתם רק שיצר ידיהם ורגליהם והניחם סח) צשהרז"ל
 כי יד על כס יה י"ד וי"ה רמו לי"ד וע"ז צאדר שמתעורר צכל שנה מפלת
 עמלק, הקפיד דוקא לחתוך לחם על השולחן ולא לפרוס צידים כי החותך
 חיים לכל חי הוא השם של פרנסה וצהיפוך דרכו של עני צפרוסה סט)
 צהרז"ל אגילה ואצמחה צחסדיך אשר ראית את עניי' כי א"ל יותר רק שיראה
 לפניו העוני ולרות ישראל ולא יהיו צצחי' הסתר פנים צודאי יהי' נכון ועוב
 כמ"ש ראייתו את עני עמי ע) שאל מוהרי"ש בן הרז"ל את אציו מה זאת
 שצחו"ה מציא דברים משום אריסטו היוני ושאר נכרים והשיב על חו"ה אסור
 להקשות קושיא דמסתמא הי' לריך כך עא) תיקונים צאלול מותר לומר צלילה
 ג"ז צשהרז"ל, ושאלתי צחוה"מ של סוכות את מותר לומר צלילה ופקפק קלת
 על זה ואמר צסוכה ודאי מותר. עב) הי' נזהר צבי' של ישראל אפי' מעשמי
 שלא לחתוך צו לפרנים או לסתום הללויות או לכרוך צו שום דבר. עג)
 צהרז"ל כששתה גוי מכלי של ישראל לטבול את הכלי אחריו עד) שקיבל
 לפניו על ר"ק והשיב אל תפחד ואמר הוא כ"י איך אפשר להכות אדם על
 ראשו ולומר לו שלא יפחד וציאר הוא כ"י צאריכות שזה מראין לאדם שלא
 יתגאה כשעוסק הרבה צעבודת השי"ת ראה מי אתה וכש'אדכ מרגיש צכונה
 זו ומכניע א"ע היטיב ומודה על האמת לפניו ית' על עלמו שהוא שפל ונצזה

פאר לישראל

אז אין לו לפתור זה תוכן כוונת המאמר מה שזכרתי כעת. עה) כשירא
שמה יעבור זמן ק"ש טרם יעשה התנות לתפלה הי' מניה צבקר עו"ת ואמר
כל הג' פרשיות של ק"ש ופ"א אמר בשהרז"ל שצתפלין דר"ת לא יאחר
הק"ש מזמן הב' דהיינו שלש היום. עת) דיצר בענין שמויקין לו
המאכלים דאיהא צוהר אי זכה וכו' איתעביד גופי' קדש לכך מויק המאכל
שאין הגוף יכול לסבול גשמיות המאכל מחמת קדושתו. עט) אמר לי בשהרז"ל
שיב לרגל צוהר פ' פקודי אותן היכלות דס"א ע"ד שאמר הרז"ל שאין לדבר
מדברים רעים שלא ידבקו בו ח"ו וכמ"ש האוה"ה פ' אחרי שלא יבא עם
הרע בעומן ובעטן והוא צוהר מדף רמ"ב סוף ע"ב עד ד' רמ"ד ס' ע"ב
אר"ש כו' ומדף רש"ד ס' ע"ב דכמה סטרין ודריגין אית לילה"ר עד דף רס"ח
עיי"ש פ) לדיק אחד אמר לפני הבעש"ט ז"ל אני טרחתו ויגעתי בעבודת
הש"ת ולצפוף לא השנתי שום דבר כי אני הדיוט ופחות והשיב זה השגת
להיות בענין שפל ופחות פה) בענין תהלים צלי הפסק שאלתי בזה לריך
לנקבו חס מותר לברך אשר ילך והשיב לי שהוא ניהג בעלמו לברך ח"י במחשבה
לבר גם בדעתו להטיל מים אחר גמר התהלים ואז יברך ח"י ויפתור גם את
זה ופ"א שמייתי שחם טעה אדם והפסיק בדיבור מדברי תהלים עלמו רק
שהוא מזמור אחר אין זה הפסק כי מין במינו אינו חוץ ושאלתי חס פסק בדיבור
אחר חס לריך לחזור לראש וגמגם בזה ואמר למה לא אירע לי שאפסיק בשום
פנים ואפ"י"כ היים שא"ל לחזור לראש והצנתי שכונתו שלא להחמיר כדי שלא
יבטל לגמרי. פז) צה"ר דסקאהל הזהרו בזקן ששכח תלמודו בדרך נחות
ששכח שהוא למדן פג) בשהרז"ל המלאך שבא לאשת מניה הי' גשמת שמשון
ז"ש אל תאכלי כל עמא קרי צי' אל תאכלי פד) בשהרז"ל ומלאכים
יחפזון צר"ה וק' מה המורה שלהם הא חינם חוטאין וסירין דבאמת המלאכים
הקדושים כמו מיכאל וגבריאל אין להם מורה אך המלאכים הנבראים מעשיות
המלאות שעושין צ"א וכשתחילין צר"ה לדון חס געשו המלאות בשלימות צלי חסרון
וכשנמלאו חסרים גם המלאכים הנבראים מהם זה חסר יד וזה חסר רגל
וזה סומא וכדומה לכך יראים וצר"ה עדיין ביד האדם לתקן זה ולשוב
בתשובה ולתקן מעשיו להשלימם ע"כ יש לדאוג אפי' אין עבירות בידו כי מה
יעשה לעוה"ב עם אותן הבעלי מומין ועפ"י אמר הוא ג"י שזה פ"י הגמר'
ישוב היום שמה ימות ליחר ונמלא וכי בתשובה וכו' ח"א שיהי' יום בלא
חטא אך אין לדיק בחרץ אשר יעשה טוב ולא יחטא כמו קולע אל השערה
ולא יחטיא (בל"א פעלין) והאריך בענין דכ' צס' הרב דפולנאה במ"ש והיו
חיך תלואים לך מנגד דהיינו צכ"י יתוסף לך חיות חדש שהוסיף דעת בעבודת

הש"ת

הסי'ת ואז תשכיל שהעבודה של אחמול' היתה חסירה וכן בכל יום ועד"ז לריך שישוב
 בתשובה כל ימיו. פה) בש"ר שמעריל ז"ל פ"א אמר שבשעת סעודה ג' של שבת
 נגזר איך יתנהג עם האדם כל השבוע עוד אמר שלכך נקרא סעודה'ת
 דזעיר אכפין שלריך להיות קטן ושפל בעיני עלמו, ואז יכול אדם (לכוין) בתפילתו
 מהסי'ת בענין השפלות פו) באור פני מלך חיים כי מנהג מלכות'ת דארע'ת
 כשהמלך רואה בענין של שבזים אפי' מחויבים מיתה אזי פוער אותם כיון שבאו
 לפני ראייתו ולכך בר"ה אנו עושין כמה דברים שאנו מתפללין כמה תפלות
 ואומרים שבזים הרבה כפי שהם מסודרים במחזור וגם קורין בס"ת כי
 הקב"ה מסתתר מאתנו כמ"ש בכסא ליום חגיגו ולכך אנו מבקשים ומחזירים
 איך למלא את הקב"ה ובחזיה מדה הוא מסתתר עד שאנו מולאים אותו
 ובאור פני מלך וכו' גם אמר שהשבזים שאנו אומרים בר"ה הוא המתקת
 הדינים. פז) כשאדם עוסק בעולם עשיי' ומשגיה בכל דבר כגון אם לילך
 או שלא לילך וגם איך ליטב אם להסב את פניו לכאן וכו' הוא יתוד א"ל
 אדני וכשהמשגיה בכל דיבור אם לדבר או לא הוא יתוד א"ל
 הוי"ה וכששומר א"ע בעניני מהשבות וגם מיט איין תנועה הוא יתוד א"ל
 שד"י והיתוד של עולם עשיי' הכל הוא בחי' ד"י כי ד' הוא בחי' מלכות
 ואות י' הוא בחי' יסוד נמלא הוא יתוד יסוד ומלכות והיתוד של עולם
 היצירה הוא בחי' תפארת ומלכות ד"ז פרלופין וכשהיו אבותינו במלרים יגיעים
 בעבודה פרך והתחילו להשגיה על מה ולמה המלרים עובדים בנו נעשה
 יתוד ד"י הכל וזה די אכלו אבהתנא וע"כ במלרים שהיו יתוד ד"י הכל
 נהגלה בחי' יוסף הדיק ואח"כ נהגלה בחי' משה שהוא צו' תפארת ונעשה
 עליית השכינה פח) מה שאמרו בגמרא כל המשתתף ש"ש בלערו כי כשאדם
 בלער שכינה מה אומרת וכו' נמלא כשמחשב האדם איך אלעטר ואגרום
 ח"ו ג"כ ככל וז"ש בזהר סבא משפטים ק"ח דוד דייחא דמלכא וכו' בגין
 לבדחא למלכא. פט) כמשמספרין ומדברים מאדם רשע אזי מסתלקין מלאכי
 שמירה ח"ו וביאר מלאכי שמירה הם המתשבזות קדושות ל) על כמה וכמה
 דברים שלריכין לאדם כמו פרנסה וכדומה או על כמה הרפתקאות טוה לומר
 כל תהלים מרישא לסיפא שלי שום הפסק אפי' שלא לומר היה"ר בין ספר
 לספר רק אחר גמר- כל תהלים ופ"א אמר כי הוא מהיכל המשיה לכך יש
 בו ק"ן מזמורים כנגד קן לפור ולפור הוא אחד מכנוי השכינה כמו צפרדס
 דהיינו שהשכינה מסתתרת שם. לא) קילס ס' הרב דפולגאה ואמר לא הי'
 עדיין בעולם ס' כאלו כי הוא תורה מג"ע. לב) אמר לו הרב הגדול מוהר"ל
 בן הריב"ש ז"ל שלריך האדם לעשות הכנות שיכול לקבל קדושת שבת כמ"ש
 והכינו

פאר לישראל

והכינו את אשר יביאו והוא השיב לו פי הדבר הניתן לו מלמעלה ואינו יודע
איך ומה יתנו לו איך אפשר לאדם להכין א"ע אליו רק שלריך לשמור א"ע
מכל דבר רע וזהו בשני דרכי-הודא כולי תניי' בניזוקין הוה לשמור א"ע מכל
דבר המזיק לנפשו (ג) זכר הוא בגימ' זרעה ונקבה הוא מלשון ונקב
שם שהוא לשון קללה ח"ו ע"כ כשה זכר מקלל את הנקבה שהיא מבחי' הג"ל
אין בכך כלום אבל להיפך כו'. (ד) הזהיר להיות מונח בפני אדם חומש
קטן לעיין בו בכל רגע ורגע עם פירש"י כמשנ"א והיתה עמו וקרא בו כל
ימי חיו למען ילמד ליראה את ד' וינלל ג"כ מהרהורי ע"א וגם יזהיר שילמדו
הנערים כל התורה מזרחשית עד לעיני כל ישראל ויהיו בקיאים בהם וכשיטשו
כנ"ל בודאי יהיו אנשים כשרים וגם ינללו מהרהורי ע"א

תושלבע

